

	Side
14. Ang. Anskaffelse af Undervisningsmateriel	115
15. — Tillægspension til Førstelærer H. C. Petersen	116
16. — Efterbevilling i Anl. af Feriekursus	116
17. — Træers Optagelse paa Jordfortegnelsen	116
18. — Bevilling til Anskaffelse af en Dykkerdragt	116
19. — Tilskud til Sygehuset i Klaksvig	117
20. — Havnereglement for Klaksvig	117
21. — Bevilling til en Plantage	117
22. — Oprettelse af en Bank	118
23. — Det Hansenske Legats Renter	118

Tillæg I.

Svar paa en Adresse	118
-------------------------------	-----

Tillæg II.

Valg af et Medlem og en Suppleant til det kirkelige Udvalg	119
--	-----

Tillæg III.

A. Love og Anordninger	119
B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget	120

Bilag.

Bilag 1. Udkast til Reglement for Hvalfangst ved Færøerne.	
— 2. Udkast til Tillæg til og Forandring i Lov No. 44 af 30te Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne.	
— 3. Udkast til Forslag til Lov om Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme paa Færøerne.	
— 4. Repartition.	

LØGTINGS- TIDINDI

1903

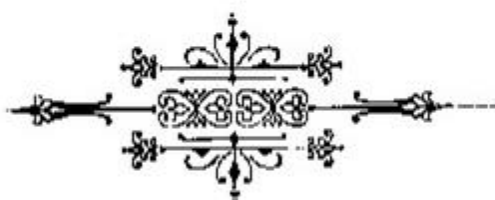
O. V. Meylascu

BERETNING

OM

LAGTINGSSAMLINGEN

1903.

THORSHAVN.

TRYKT I PENS ANSTATTENDEDE BOUTRIKKEFI.

1904.

Føroya Landsbókasavn

Lagtinget aabnedes den 29de Juli.

Medlemmer.

Amtmand Christian Børentsen (R.).
Provst Fredrik Petersen.

* * *

For Norderøernes Præstegæld:

Købmand J. M. Matras,
Sysselmand Clement Olsen (R.).

For Østerø Præstegæld:

Købmand Jacob Fredrik Olsen,
Sysselmand Thomas Jul Petersen,
Skolelærer Joen Poulsen,
Fæstearving Andreas Hans Emil Christian Weihe.

For Nordstrøms Præstegæld:

Kongsbonde Johan Fredrik Dam,
Købmand Olaf Johannes Olsen.

For Sydstrøms Præstegæld:

Skibsreder Jens Andreassen,
Maler Dione Isaksen,
Exam. jur. Søren Emil Müller,
Boghandler Poul Niclasen.

For Vaagø Præstegæld:

Odelbonde Daniel Pauli Michelsen,
Sysselmand Joen Zacharias Nielsen.

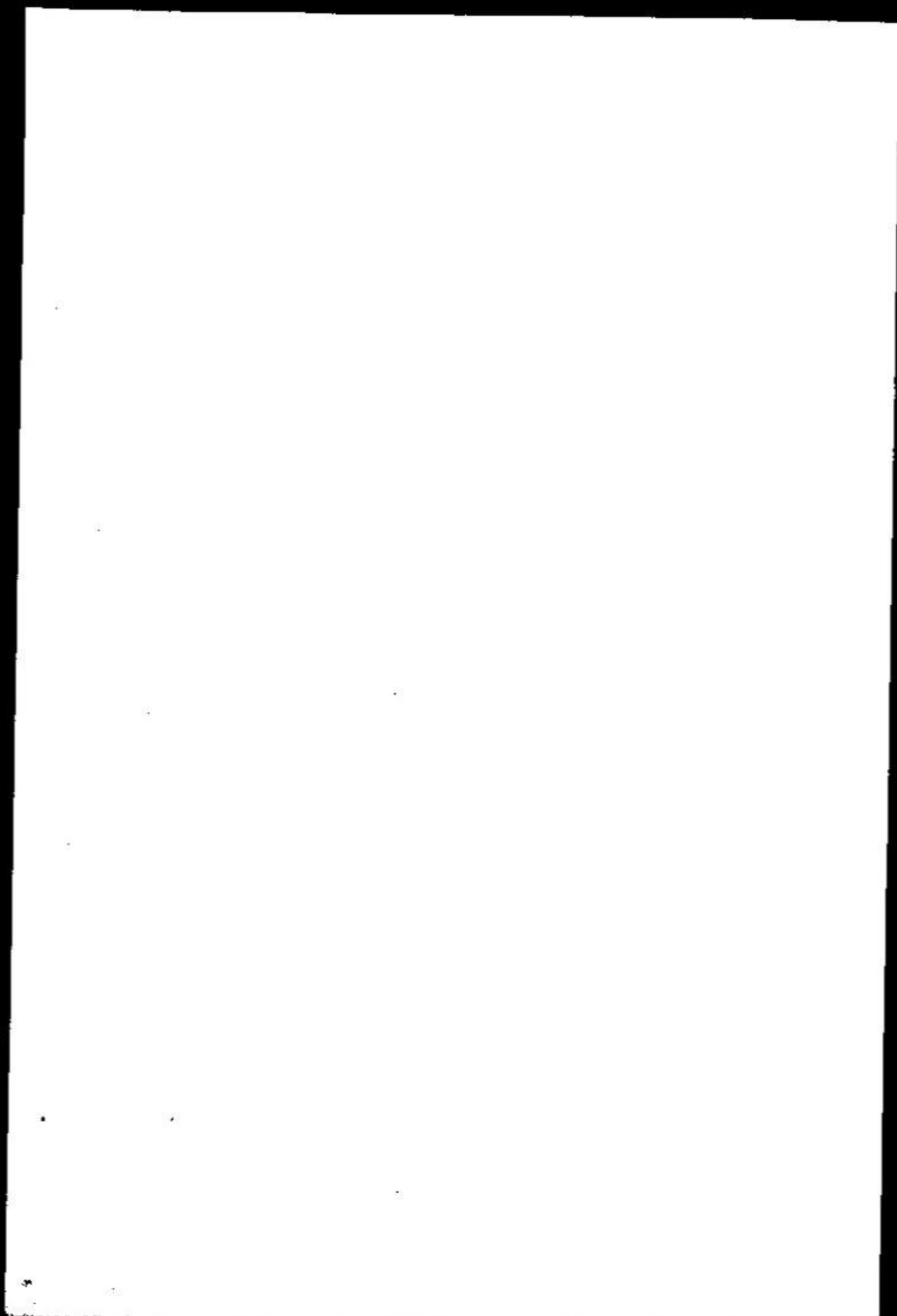
For Sandø Præstegæld:

Tømrer Johan Hendrik Poulsen,
Sysselmand Johan Hendrik Schrøter.

For Suderø Præstegæld:

Købmand Niels Juel Mortensen,
Kongsbonde Johannes Patursson.

Til Sekretærer valgtes: J. Poulsen og Nielsen.

I. Lov om Menighedsraad.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende *Skrivelse* fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

Ministeriet

for

Kirke- og Undervisningsvæsenet.

København, den 10de Juni 1903.

Ved Lov om Menighedsraad af 13de Maj d. A. § 24 er Regeringen be-
myndiget til ved kongelig Anordning at sætte denne Lov i Kraft paa Færøerne
med de Iendelser, som ifølge disse Øers særlige Forhold maatte findes hensigts-
mæssige.

I Anledning heraf skal Ministeriet tjenstlig anmode Hr. Amtmanden om
at ville indhente en Erklæring fra Færøernes Lagting i dets nu forestaaende
Samling og indsende samme hertil tilligemed Deres egne Ytringer i Sagen.

Et Antal Eksemplarer af Loven vedlægges.

J. C. Christensen.

Oskar Damkier.

Til

Amtmanden over Færøerne.

Ved Sagens 1ste Behandling, den 3dje August, vedtoges, efter Forslag af
Provsten, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: Provsten, Michelsen, Pa-
tursson (hver med 13 St.), Isaksen og J. Poulsen (hver med 9 St.).

Den 8de September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har under 10de Juni d. A. anmodet Amtet om at indhente Lagtingets Erklæring i Anledning af, at Regeringen ved Lov om Menighedsraad af 15de Maj d. A. § 24 er bemyndiget til at sætte denne Lov i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, som ifølge disse Øers særlige Forhold maatte findes hensigtsmæssige.

Uagtet der indenfor undertegnede i Sagen nedsatte Udvalg er delte Meninger om enkelte meget væsentlige Bestemmelser i Loven, saaledes navnlig angaaende de i dens § 4 fastsatte Betingelser for Valgret og Valgbarhed, er der dog i Udvalget fuld Enighed om Ønskeligheden af, at Loven ogsaa maa komme til at gælde paa Færøerne, for at ogsaa de færøske Menigheder kan faa Adgang til at tage Del i Bestyrelsen af deres egne Anliggender.

Ved at gennemgaa Loven særlig med Hensyn til dens Anvendelighed paa Færøerne har Udvalget fundet Anledning til at gøre følgende Bemærkninger:

Paa Grund af den ret betydelige Afstand, der flere Steder er imellem de 4—7 Sogne, hvoraf hvert af Øernes 7 Præstegæld (Pastorater) bestaar, og de gennemgaaende besværlige Samfærdselsforhold, vil der formentlig ikke kunne blive Tale om kun at have et Menighedsraad for et helt Pastorat, men den i Loven givne Hovedregel, at der skal oprettes et Menighedsraad for hvert Kirkesogn, maa ogsaa for Færøernes Vedkommende blive den almindelige, selv om adskillige af de herværende Sogne ere meget smaa, enkelte med c. 100 Indbyggere og derunder. Imidlertid vil det maaske findes hensigtsmæssigt paa sine Steder at lægge et Par Sogne sammen til en Menighedsraadsreds — Dimon med kun en eneste Husstand vil saaledes ikke kunne danne en Kreds for sig — og man foreslaar derfor at give § 1, 3dje Stykke, en Tilføjelse, der tillader at gaa en Mellemvej mellem Menighedsraad for hvert Sogn og for hele Pastoratet (Ændringsforslag 1).

Da de færøske Præster paa Grund af deres udstrakte Pastorater med de mange Kirker antagelig langt oftere ville blive forhindrede i at overvære Menighedsraadenes Møder end Præster i den øvrige Del af Riget, vil det formentlig være rettere at lade Raadet vælge en Næstformand til i Præstens Forfald at indtage Forsædet ved Møderne end at lade det ældste valgte Medlem udføre dette Hverv, idet et af de andre Medlemmer i mange Tilfælde vil egne sig bedre til denne Gerning (Ændringsforslag 2).

Skønt Valglisterne foreslaas affattede i første Halvdel af Aaret, skønnes der ikke at være tilstrækkelig Grund til at forandre det i § 4 nævnte Tidspunkt (1ste September), inden hvilket Personer for at opnaa Valgret skulle have haft fast Bopæl i Sognet, eftersom selve Valget tænkes at holdes om Efteraaret.

Ved Fastsættelse af Tiden for Indgivelse af Begæring om Optagelse paa Valglisterne og Valgets Afholdelse maa der tages særligt Hensyn til, at et stort Antal, sikkert 7—800 valgberettigede Mænd, hvert Aar i Sommertiden er fraværende paa Fiskeri ved Island, ligesom det ogsaa maa erindres, at flere af de i § 5 nævnte Tidsfrister nødvendigvis maa forlænges ganske betydeligt paa Grund af manglende Postforbindelse mellem Sognene i enkelte Præstegæld, og fordi Præsterne skulle være Formænd i 4—7 Valgbestyrelser og lede Valget paa lige saa mange Steder.

Udvalget mener at kunne foreslaa følgende med Hensyn til Tiden for Valget og Valgforberedelsen:

Bekendtgørelse om Valglisternes Affattelse, Fremlæggelse m. m. sker de to første Søndage i Februar fra Prædikestolen eller — i Tilfælde af Messefaldsgudstjeneste, som jo finder Sted hver Helligdag i de 5 af 6 Kirker — fra Kor-døren; Begæring om Optagelse paa Valglisten indgives i Tiden fra 15de Februar til 31te Marts; Valglisterne udfærdiges i løbet af April Maaned og lægges til Eftersyn fra den 1ste til den 15de Maj; Indsigelse indgives inden Udgangen af Maj Maaned. Valgbestyrelsen træffer Afgørelse af Klagerne og giver Vedkommende Meddelelse derom inden Udgangen af Juni; Sagen kan inden Udgangen

af Juli indankes for Biskoppen, som afgør den inden Udgangen af August, hvorpaa Valget, der gælder for 5 Aar fra 1ste Januar 1905, foregaar i Løbet af Maa-nederne Oktober og November 1904 (Ændringsforslag 3 a—i og 4).

Naar der fremkommer Klager over et Valgs Gyldighed, bør formentlig Provsten indhente Valgbestyrelsens Erklæring i Sagen, inden den indsendes til Biskoppens Afgørelse, da denne derved hurtigere kan finde Sted (Ændringsforslag 5).

Da Præsten kun kommer 4 Gange om Aaret til enkelte af Anneks-sog-nene, og der næppe hver Gang i disse smaa Sogne kan være Anledning til — maaske paa Grund af Vejrforholdene heller ikke Lejlighed til — at holde Møde i Menighedsraadet, synes det mindste Antal aarlige Møder passende at kunne sættes til 2, saa meget mere som to af Raadets Medlemmer kunne forlange det samlet, naar de finde Anledning dertil. For at undgaa unødvendige Skydsud-gifter ved særlige Rejser til disse Møder, maa de som Regel holdes ved Præstens ordinære Rundrejser i Præstegældet (Ændringsforslag 6, a & b).

Naar man gaar ud fra, at der i hvert Præstegæld oprettes 4—7 af mindst 4 valgte Medlemmer bestaaende Menighedsraad, vilde et Fællesmøde for samtlige Medlemmer af Præstegældets Menighedsraad vistnok være et for stort Apparat at sætte i Bevægelse, idet man ikke ser rettere end, at to Medlemmer som Ud-sendinge for hvert Sogneraad maa være tilstrækkeligt. I Sydstrømø Præstegæld, hvor Thorshavns Hovedsogn er over 3 Gange saa stort som de 3 Anneksogne tilsammen, vilde det dog være naturligt at lade alle Menighedsraadene have lige stor Repræsentation i Fællesraadet; Thorshavn bør her have mindst lige saa mange Medlemmer som de andre Sogne tilsammen, hvilket vil naas, naar Fælles-raadet i Sydstrømø Præstegæld kommer til at bestaa af Thorshavns Menigheds-raad med mindst 6 valgte Medlemmer og 2 Medlemmer for hvert af Præstegæl-dets 3 Anneksogne. —

For at forskaane Menighedsraadsmedlemmerne for unødvendige Rejsebe-sværligheder og Kirkekasserne for unødvendig store Rejseudgifter, bør Fælles-møder formentlig ikke holdes, medmindre Sognepræsten eller Halvdelen af Raa-dene fremsætte Begæring derom (Ændringsforslag 7).

Ændringsforslagene 8 og 9 trænge formentlig ikke til Begrundelse.

I Henhold til det anførte skal Udvalget tillade sig at foreslaa følgende Indstilling til Ministeriet:

Lagtinget tillader sig at anbefale, at Lov om Menighedsraad af 15de Maj d. A. maa blive sat i Kraft paa Færøerne med følgende

Ændringer:

1. Til § 1, 3dje Stk., tilføjes: »eller at Pastoratet inddeles i Menigheds-raadskredse, hver omfattende et eller flere Sogne«.
2. I Slutningen af § 2, sidste Stk. forandres Ordene »udfører det ældste valgte Medlem Formandsgerningen« til »udføres Formandsgerningen af et af Raadet af dets egen Midte til Næstformand valgt Medlem«.
3. I § 5 gøres følgende Forandringer:
 - a. I 1ste Stk. indskydes som nyt 4de Punktum: »Kan Præsten i et enkelt Tilfælde ikke komme til Stede, udføres Formandsgerningen af et af Præsten hertil forud valgt Menighedsmedlem«.
 - b. I samme Stykke forandres Ordet »Oktober« til »Maj«.
 - c. I samme Stykke forandres Ordene »den første Halvdel af September Maaned« til »Tiden fra 15de Februar til 31te Marts«.
 - d. I 2det Stykke forandres Ordet »Oktober« til »Maj«.
 - e. I samme Stykke forandres »den 8de November« til »Udgangen af Juni«.
 - f. I samme Stykke forandres »15de November« til »Udgangen af Juli«.
 - g. I samme Stykke, sidste Linie, forandres »November« til »August«.
 - h. I 3dje Stykke tilføjes efter »Prædikestolen« Ordene: »eller Kordøren«.
 - i. I samme Stykke forandres Ordene »sidste Søndag i August« til »første Søndag i Februar«.

4. I § 6 gøres følgende Forandringer:
 - a. I 1ste Stykke forandres Ordene »i den sidste Halvdel af December Maaned« til »i Løbet af Maanederne Oktober og November«.
 - b. I 3dje Stykke forandres »6 Aar« til »5 Aar«, og i Stedet for »1904« sættes »1905«.
5. I § 7 affattes 1ste Stykke, 2det Punktum, saaledes:

»Klager over Valgets Gyldighed sendes ligeledes gennem Provsten, der indhenter Valgbestyrelsens Erklæring i Sagen, til Biskoppen, som afgør, om Omvalg skal finde Sted«.
6. I § 9 foreslaas følgende Forandringer:
 - a. I 1ste Stykke forandres »fire Gange« til »to Gange«.
 - b. I samme Stykke indskydes som nyt 2det Punktum: »I Annekserne holdes Møderne som Regel paa Præstens Omrejse«.
7. § 11, 1ste Stykke, affattes saaledes:

»Naar Præsten finder det fornødent eller hensigtsmæssigt, eller naar mindst Halvdelen af Raadene begære det, samles Udsendinge fra alle Præstegældets Menighedsraad til fælles Overvejelse og Beslutning. Til Fællesraad i Sydstrømø Præstegæld møder hele Thorshavns Sogns Menighedsraad og to Udsendinge fra hvert af Annekserne; til Fællesraad i de øvrige Præstegæld møde to Udsendinge fra hvert af Præstegældets Menighedsraad.«
8. I § 20 gøres følgende Forandringer:
 - a. I Stedet for Slutningen af 1ste Punktum: »paa Landet . . . de fattiges Kasser« sættes: »ifølge Lov af 10de April 1895 have været henlagte til de kommunale Understøttelseskasser«.
 - b. Efter Ordet »Prædikestolen« tilføjes »eller »Kordøren«.
9. I § 23 forandres »1903« til »1901«, og i Stedet for »1904« sættes »1905«.

I det ang. Lov om Menighedsraad nedsatte Udvalg, Thorshavn, den 8de September 1903.

P. Petersen,
Ordfører.

Dione Isaksen.

J. Petersson,
med Forbehold.

Joan Poulsen.

D. P. Michelsen.

Den 10de September foretoges Sagens 2den Behandling.

Mellem 2den og 3dje Behandling fremkom følgende *Ændrings- og Underændringsforslag:*

A. Fra Udvalget:

1. Lit. a. i § 15 udgaar.
2. Udvalgets Forslag 7 (Lovens § 11, 1ste Stk.) affattes saaledes:

Naar Præsten eller vedkommende overordnede Myndighed finder det fornødent eller hensigtsmæssigt eller naar mindst Halvdelen af Raadene begærer det, samles Udsendinge fra alle Præstegældets Menighedsraad til fælles Overvejelse og Beslutning. Til Fællesraad i Sydstrømø Præstegæld møder hele Thorshavns Sogns Menighedsraad og to Udsendinge fra hvert af Annekserne; til Fællesraad i de øvrige Præstegæld møde to Udsendinge fra hvert af Præstegældets Menighedsraad. Forsædet føres af Præsten eller i hans Forfald eller under Limbedsledighed

af et af Provsten dertil beskikket Menighedsraadsmedlem, der dog ikke har Stemmeret, medmindre han i Henhold til foranførte er Medlem af Fællesraadet.

3. I § 13, 1ste Linie, udgaa Ordene »det aarlige«.

B. *Fra Patursson:*

Mellem Punkterne d. og e. i § 15 indskydes:

- e. Afholdelse af færøsk Gudstjeneste, naar Præsten deri er enig.
Punkt e. f. g. forandres til f. g. h.

C. *Fra Formanden* (Underændringsforslag til B.):

1. Ordet »Gudstjeneste« ændres til »Prædiken«.
2. Efter Ordet »Præsten« indskydes »og Biskoppen«, og Ordene »er enig« ændres til »ere enige«.

Den 14de September kom Sagen til 3dje Behandling. — Loven med de foreslaaede Ændringer behandledes i følgende Afsnit:

§§ 1—11. Disse Paragraffer med de af Udvalget foreslaaede Ændringer 1—6 samt A. 2 betragtedes som vedtagne uden Afstemning, hvorved Punkt 7 i Udvalgets oprindelige Forslag bortfaldt.

§§ 12—25. Efter stedfunden Diskussion og efter at Formanden havde fremlagt Underændringsforslag C., udsattes den videre Forhandling og Afstemning til et følgende Møde.

Den 15de September fortsattes Forhandlingerne. § 12, § 13 med Ændringsforslag A. 3 og § 14 betragtedes som vedtagne uden Afstemning. — § 15. Ændringsforslag A. 1 betragtedes som vedtaget uden Afstemning. Efter at Underændringsforslag C. 1—2 var vedtaget med 15 St. mod 0, sattes Ændringsforslag B. saaledes ændret under Afstemning; men da kun 9 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: Nielsen, O. J. Olsen, J. F. Olsen, J. H. Poulsen, Patursson, Isaksen, Matras, Weihe og Formanden, medens J. Poulsen, Provsten, Schrøter, Niclasen, Michelsen, T. J. Petersen, Dam, C. Olsen og Andreassen *ikke stemte*; Müller og Mortensen vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes bortfaldet, hvorefter §en med den vedtagne Ændring betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — §§ 16—19, § 20 med den af Udvalget foreslaaede Ændring, §§ 21—22, § 23 med den af Udvalget foreslaaede Ændring samt §§ 24—25 betragtedes alle som vedtagne uden Afstemning.

Derefter sattes Loven i dens Helhed saaledes ændret under Forhandling og Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Schrøter, Niclasen, Michelsen, T. J. Petersen, J. F. Olsen, C. Olsen, Weihe og Formanden; *nej* stemte: J. H. Poulsen, Patursson og Isaksen, medens O. J. Olsen, Dam og Matras *ikke stemte*, og Müller, Mortensen samt Andreassen vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes vedtaget med 11 St. mod 3.

Den 19de September oplæstes og underskrevet saalydende *Indstilling* i Sagen:

Ved Skrivelse af 10de Juli d. A. har det høje Ministerium anmodet Amtmanden over Færøerne om at indhente Lagtingets Erklæring i Anledning af, at

Regeringen ved Lov om Menighedsraad af 15de Maj d. A. § 24 er bemyndiget til ved kongelig Anordning at sætte denne Lov i Kraft paa Færøerne med de Iempelser, som ifølge disse Øers særlige Forhold maatte findes hensigtsmæssige.

Efter at Sagen var Lagtinget forlagt, blev den underkastet en første Behandling og derefter henvist til et Udvalg, som under 8de d. M. har afgivet hoslagt medfølgende Betænkning (Bilag 1). Denne gaar, saaledes som det vil ses, ud paa at indstille til det høje Ministerium, at den heromhandlede Lov maa blive sat i Kraft paa Færøerne med enkelte Ændringer, der nærmere motiveres i selve Udvalgsbetænkningen.

Efter at Sagen havde været til 2den Behandling i Tinget, fremkom der fra Udvalget 3 Ændringsforslag (Bilag 2 og 3) til Lovens §§ 11, 13 og 15. Det førstnævnte af disse Forslag gaar ud paa, at de overordnede kirkelige Myndigheder skulle kunne kræve Præstegældenes fælles Menighedsraad samlede, og at disse i Præstens Forfald eller under Embedsledighed skulle ledes af et af Provsten dertil beskikket Menighedsraadsmedlem; man fandt, at der tiltrængtes Bestemmelser angaaende disse Punkter. De to andre Ændringer gaa ud paa at fjerne et Par Udtryk, som ikke kunne anvendes under færøske Forhold.

Endvidere blev der af J. Patursson stillet Ændringsforslag (Bilag 4) til Lovens § 15, gaaende ud paa, at Menighedsraadet tager Beslutning om Afholdelse af færøsk Gudstjeneste, naar Præsten deri er enig, samt af Formanden et Underændringsforslag hertil (Bilag 5) om, at Ordet »Gudstjeneste« ændres til »Prædiken«, og at der efter Ordet »Præsten« indskydes »og Biskoppen«.

Medens der viste sig at være fuld Enighed om samtlige af Udvalget foreslaaede Ændringer, førtes der en længere Forhandling om nysnævnte Ændrings- og Underændringsforslag, hvorefter sidstnævnte blev vedtaget med 15 Stemmer, medens det saaledes ændrede Ændringsforslag bortfaldt, idet kun 7 Medlemmer stemte derfor og de andre 9 tilstedeværende undlod at stemme; 2 Medlemmer vare fraværende.

Det fremgik af Forhandlingerne, at de Medlemmer, der ikke stemte for Forslaget, eller i alt Fald de allerfleste af dem, ingenlunde i og for sig vare Modstandere af, at der kunde indføres færøsk Prædiken, naar der i en Menighed viste sig at være afgjort Stemning derfor; men de fandt, at den her foreslaaede Ordning ikke gav tilstrækkelig Sikkerhed for, at store Mindretal, eller endogsaa Flertal, indenfor Menighederne vedblivende ved Gudstjenesten kunde faa Ordet forkyndt i det fra Ungdommen tilvante Kirkesprog, selv om de maatte føle sig mest tiltalte deraf, og at Spørgsmaalet om det ved Gudstjenesten benyttede Sprog ikke burde afgøres ved denne Lejlighed.

Udvalgets Indstilling med de vedtagne Ændringer vedtoges med 11 St. mod 3, idet 3 Medlemmer ikke stemte og 3 vare fraværende.

Idet man nu i Henhold til det anførte og under Henvisning til de Sagen medfølgende Bilag tillader sig at indstille, at Lov om Menighedsraad med de af Tinget foreslaaede Ændringer ved det høje Ministeriums gunstige Forsorg maa blive sat i Kraft paa Færøerne, tager man sig den Frihed at henlede det høje Ministeriums Opmærksomhed paa, at Loven, hvis de i § 5 foreslaaede Bestemmelser med Hensyn til Tiden for Valgforberedelsen, skal kunne benyttes allerede i Aaret 1904, inden Udgangen af indeværende Aar maa være opsendt til Kundgørelse her paa Øerne.

Færøernes Lagting, den 19de September 1903.

C. Bærentsen.

Fr. Petersen,
Ordfører.

Joan Poulsen.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Endvidere fremlagdes til Protokollen saalydende *Mindretalsindstilling*:

Til

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Til Lagtingets Vedtagelse af Loven om Menighedsraad har man fundet sig beføjet til at knytte følgende Mindretalsindstilling.

Der var til Lovens 3dje Behandling i Tinget stillet et Ændringsforslag af J. Patursson gaaende ud paa, at Menighedsraadet tager Beslutning om Afholdelse af færøsk Gudstjeneste, naar Præsten deri er enig.

Hertil stillede Formanden et Underændringsforslag om, at Ordet »Gudstjeneste« ændres til »Prædiken«, og at der efter Ordet »Præsten« indskydes »og Biskoppen«.

Formandens Underændringsforslag vedtoges med 15 Stemmer for og ingen imod, medens derimod det saaledes ændrede Ændringsforslag bortfaldt, idet 9 Medlemmer stemte derfor og de andre 9 tilstedeværende ikke stemte.

Mellem de 9 Medlemmer, der ikke stemte, ere 2 staaende udenfor Folkekirken. Disse have i Virkeligheden ikke villet deltage i Afstemningen, men paa Grund af Lagtingets nuværende Forretningsorden betyder deres »stemmer ikke« det samme som at stemme imod. Det var paa denne ejendommelige Maade, at det ændrede Ændringsforslag bortfaldt.

Det virkelige Forhold ved Afstemningen er dette, at 9 Stemmer have stemt for Forslaget og kun 7 imod.

Hvis nu imidlertid den foretagne Afstemning tages til Følge paa dette Punkt, staa de færøske Menigheder fremdeles uden Lovordning overfor Spørgsmaalet om færøsk Prædiken (Gudstjeneste).

Baade i Henhold til den stedfundne Afstemning som i Betragtning af, at det formentlig er absolut nødvendigt, naar der nu skal lovgives paa det kirkelige Omraade paa Færøerne, da at tage saa meget Hensyn til Sprogforholdene, at en tilfredsstillende Lovordning derom samtidig iværksættes, — tillader man sig at henstille til det høje Ministerium, at det bortfaldne ændrede Ændringsforslag til Lovens § 15 atter indsættes, før Loven gives Lovkraft for Færøerne.

Færøernes Lagting, den 22de September 1903.

J. Patursson.

Dione Isaksen.

Johan H. Poulsen.

II. Lov om Brugen af Kirkerne.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende *Skrivelse* fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

Ministeriet
for
Kirke- og Undervisningsvæsenet.

København, den 10de Juni 1903.

Ifølge Lov om Brugen af Kirkerne af 15de Maj d. A. § 15 gælder Lov om Brugen af Kirkerne af 25de Marts 1872 fremdeles for Færøerne, men Regeringen er bemyndiget til ved kongelig Anordning at sætte Loven i Kraft paa disse Øer med de Lempelser, som ifølge Øernes særlige Forhold maatte findes hensigtsmæssige.

I Anledning heraf skal Ministeriet tjenstlig anmode Hr. Amtmanden om at ville indhente en Erklæring fra Færøernes Lagting i dets nu forestaaende Samling og indsende samme hertil tilligemed Deres egne Ytringer i Sagen.

Et Antal Eksemplarer af Loven vedlægges.

J. C. Christensen.

Oskar Damkier.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved Sagens 1ste Behandling, den 3dje August, vedtoges, efter Forslag af Provsten, at henvise den til Udvalget i foregaaende Sag, som afgav følgende, den 10de September fremlagte

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist en Skrivelse af 10de Juni d. A. fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, hvori Amtmanden anmodes om at ville indhente Lagtingets Erklæring i Anledning af, at Regeringen ved Lov om Brugen af Kirkerne af 15de Maj d. A. § 15 er bemyndiget til ved kongelig Anordning at sætte Loven i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, som ifølge Øernes særlige Forhold maatte findes hensigtsmæssige.

Udvalget har ved at gennemgaa nævnte Lov fundet, at den uden væsentlige Forandringer vil kunne sættes i Kraft paa Færøerne, idet den kun indeholder faa og ikke meget omfattende Afvigelser fra den her endnu gældende Lov om Brugen af Kirkerne af 25de Marts 1872, Afvigelser, der hovedsagelig skyldes Hensynet til den ved Lov af 15de Maj d. A. paabudte Oprettelse af Menighedsraad. Samtidig med at de færøske Menighedsraad begynde deres Virksomhed, bør derfor formentlig den omhandlede ny Lov om Brugen af Kirkerne træde i Kraft paa Færøerne.

Med Hensyn til de fornødne Ændringer i Loven, naar denne skal gøres anvendelig paa Færøerne, skal man bemærke følgende:

Det i § 3 krævede Samtykke fra vedkommende Præst til, at en anden Præst benytter Kirken, vil der paa Grund af de lokale Forhold tit ikke være Tid til at indhente; særlig tænkes her paa det Tilfælde, at en Præst, der er paa Rejse, kommer til at ligge »vejrfast« i Nærheden af en Kirke, saa at der først Søndag Morgen kan blive Tale om at faa ham til at prædike til Højmesse. Der kan være Spørgsmaal om, hvem der i et saadant Tilfælde skulde give Tilladelsen; men det mest praktiske vilde det antagelig være, at den blev givet af Kirkelæseren (Degnen), der jo ellers selv skulde lede Messesaldsgudstjenesten (Ændringsforslag 1).

Paa Grund af mange af vore Sognemenigheders Haatallighed skønnes det i § 4 nævnte Antal (10) Familiefædre, der kunne begære Kirken overladt til Prædiken o. s. v. ved en anden Præst, passende at kunne sættes til 5 (Ændringsforslag 2).

Da det vil blive vanskeligt, for ikke at sige umuligt, i rette Tid at faa Biskoppens Samtykke i de i § 7 nævnte Tilfælde, kunde der maaske være Anledning til udtrykkelig at bemyndige Provsten til at give det nødvendige Samtykke. Naar Udvalget ikke foreslaar nogen Ændring i saa Henseende, er det under den Forudsætning, at Provsten efter Omstændighederne vil kunne give den ønskede Tilladelse under Forventning af Biskoppens Approbation.

Underretning til Kirkebetjenten om Altergang ved udensogns Præst vil som Regel ikke kunne gives »gennem Stedets Præst«, da Annekskirkerne jo ligge i betydelig Afstand fra Præstegaarden (Ændringsforslag 3).

I Henhold til det anførte skal Udvalget tillade sig at foreslaa Tinget at vedtage følgende Indstilling til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

Lagtinget tillader sig at anbefale, at samtidig med at de færøske Menighedsraad begynde deres Virksomhed, maa Lov om Brugen af Kirkerne af 15de Maj d. A. træde i Kraft paa Færøerne med følgende Ændringer:

1. Til § 3 føjes: Kan i enkelte Tilfælde vedkommende Præsts Samtykke ikke indhentes, kan den her omhandlede Tilladelse gives af vedkommende Kirkelæser (Degn).
2. I § 4, 1ste Linie, forandres »10« til »5«.
3. I § 10, 2den Linie, udgaa Ordene »gennem Stedets Præst«.

I Udvalget angaaende Lov om Menighedsraad, Thorshavn den 10de September 1903.

Fr. Petersen,

J. Patursson,

Joen Poulsen.

D. P. Michelsen.

Dione Isaksen.

Den 12te September foretoges Sagens 2den Behandling.

Til Sagens 3dje Behandling fremkom følgende Ændringsforslag fra Udvalget:

1. I § 7, 1ste Stykke, sidste Punktum, udgaa Ordene: »i enkelte Tilfælde«.
2. I § 9, 4de Stykke, udgaa Slutningen: »jfr. . . . § 14«.

Den 15de September foretoges Sagens 3dje Behandling. — De af Udvalget til §§ 3, 4, 7, 9 og 10 stillede Ændringsforslag betragtedes alle som vedtagne uden Afstemning. Lovens enkelte Paragraffer saaledes ændrede vedtoges ligeledes uden Afstemning.

Udvalgets Indstilling saaledes ændret sættes derpaa under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Schrøter, Nielsen, O. J. Olsen, Michelson, T. J. Petersen, J. P. Olsen, J. H. Poulsen, Patursson, Isaksen, Matras, C. Olsen, Weihe og Formanden; — *Dam* og *Andreasen* stemte ikke, medens Müller og Mortensen vare fraværende, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 16 Stemmer.

Den 19de September oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling i Sagen:

Ved Skrivelse til Amtmanden over Færøerne af 10de Juni d. A. har det høje Ministerium anmodet om Lagtingets Erklæring i Anledning af at Regeringen ved Lov om Brugen af Kirkerne af 15de Maj d. A. § 15 er bemyndiget til ved kongelig Anordning at sætte Loven i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, som ifølge disse Øers særlige Forhold maatte findes hensigtsmæssige.

Det Udvalg, til hvilket Sagen af Lagtinget blev henvist, har, som det fremgaar af medfølgende Betænkning (Bilag 1), anbefalet at indstille til det høje Ministerium, at nævnte Lov samtidig med, at de færøske Menighedsraad begynde deres Virksomhed, maa blive sat i Kraft paa Færøerne med et Par lidet væsentlige Ændringer i §§ 3, 4 og 10. Til 3dje Behandling fremkom endvidere fra Udvalget Forslag om to smaa Ændringer i §§ 7 og 9 (Bilag 2).

Udvalgets Indstilling med samtlige foreslaaede Ændringer vedtoges enstemmig med 16 Stemmer, idet 2 Medlemmer ikke stemte og 2 vare fraværende.

I Henhold til det anførte tillader man sig herved at indstille, at Lov om Brugen af Kirkerne af 15de Maj d. A. med de af Tinget foreslaaede Ændringer ved det høje Ministeriums gunstige Forsorg maa sættes i Kraft her paa Øerne samtidig med, at de eventuelle færøske Menighedsraad træde i Virksomhed.

Færøernes Lagting, den 19de September 1903.

C. Berentsen.

Fr. Petersen,
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

III. Statstilskud til Skolebygninger.

Ved *Lagtingets Aabning* fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag ang. Statstilskud til Udvidelse af Skolebygningen i Vestmanhavn*). Endvidere fremlagdes Andragende fra Forstanderskabet for Norderøernes Præstegælds Kommune om Statstilskud paa 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Arnefjord**).

Førstnævnte Sag sattes den 3dje August under foreløbig Behandling og henvises, efter Forslag af *Provsten*, til Kirkekasseudvalget.

Sidstnævnte Andragende sattes den 7de August under foreløbig Behandling og henvises, efter Forslag af *C. Olsen*, til samme Udvalg.

Den 21de August fremlagdes Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld om Statstilskud paa 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Velbestad**).

Ved den foreløbige Behandling af dette Andragende, den 22de August, vedtoges, efter Forslag af *Provsten*, at henvise det til samme Udvalg.

Den 12te September fremlagdes i de 3 nævnte Sager én saalydende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist tvende Andragender, det ene fra Forstanderskabet for Norderøernes Præstegælds Kommune, det andet fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Sydstrømø, om Tingets Medvirkning til, at der af Statskassen maa blive bevilget det sædvanlige Tilskud (1400 Kr. til hver Skolestue) til Opførelse af Skolestuer henholdsvis i Bygden Arnefjord i Vaag Sogn og Bygden Velbestad i Kirkebø Sogn, idet man oplyser, at der paa førstnævnte Sted for Tiden findes 23 skolepligtige Børn og paa sidstnævnte 14, samt at det paa begge Steder er umuligt at faa en passende Stue til Leje som Skolelokale.

Udvalget kan ganske tiltræde, hvad der i nævnte Andragender er udtalt om Traugen til tidssvarende Skolestuer i de omhandlede Bygder, og skal derfor foreslaa, at Tinget medgiver begge disse Andragender sin anbefaling til Regeringen.

Samme Udvalg har haft til Behandling et Andragende fra Forstanderskabet for Vestmanhavns Kommune om Lagtingets Medvirkning til, at der af Statskassen maa blive bevilget et Beløb af 1000 Kroner til en Udvidelse af den derværende Skolebygning, idet Lærers Besøelseslejlighed anses for at være altfor indskrænket. Som Begrundelse af Andragendet henvises til, at Vestmanhavns Kommune i sin Tid kun har faaet et Statstilskud paa 3000 Kr. (ved Finanslov 1878—79, jfr. Rigsdagstidende for 1878—79, Tillæg A., Sp. 571—72) til sin Skolebygning, medens andre færøske Kommuner siden have faaet Tilskud paa 4000 Kr. til lignende Byggefæretagender.

Det foreliggende Andragende indkom til Lagtinget i Samlingen 1901, men Sagen blev dengang udsat, idet man anmodede vedkommende Forstanderskab om at indsende Overslag over Omkostningerne ved den paatænkte Udvidelse af Lærernes Besøelseslejlighed. Da det i Samlingen 1902 indsendte Overslag imidlertid lød paa 857 Kr. 68 Øre, altsaa et mindre Beløb end det ansøgte Statstilskud, og da der ikke medfulgte nogen nærmere Oplysning om, paa hvad

*) Se Beretningen for 1902, Side 114.

**) Andragendets Indhold fremgaar af Betænkningen.

Maade den ønskede Tilbygning tænktes opført, blev Sagen atter udsat for at Skoledirectioenen kunde underhandle med Forstanderskabet for Vestmanhavns Kommune om den nærmere Beskaffenhed af det omhandlede Byggeforslaget. Forstanderskabet har nu, næst at bemærke, at Lærerens Beboelseslejlighed kun er 12 Alen lang og 10 Alen bred, oplyst, at Udvidelsen af denne, ifølge Overslaget, tænkes foretaget ved Opførelse af en Kvistbygning paa 6x10 Alen, delt i 2 Værelser, bygget af Træ og med Tagbeklædning af galvaniserede Jærnplader.

Saaledes som Sagen nu foreligger oplyst, finder Udvalget, at Lagtinget maa kunne anbefale den, navnlig i Betragtning af, at Statstilskudet til Vestmanhavns Skolebygning, det første, der blev givet til Opførelse af færøske Skoler, var 1000 Kr. mindre end der siden er bleven bevilget i lignende Tilfælde, og at nævnte Skolebygning antagelig til Dels af den Grund nu trænger til Udvidelse, skønt den kun er 25 Aar gammel. At ansøge om et større Statstilskud end de beregnede Udgifter beløbe sig til, kan der dog selvfølgelig ikke være Tale om; efter Udvalgets Mening bør der heller ikke ansøges om hele det paa Overslaget opførte Beløb, idet vedkommende Kommune i saadanne Tilfælde antagelig maa bære en ikke uvæsentlig Del af Udgifterne, og man skønner ikke rettere, end at et Tilskud paa 600 Kr. efter Omstændighederne maatte anses for passende.

I Henhold til ovenstaaende tillader Udvalget sig at indstille til Lagtingets Vedtagelse:

Lagtinget indgaar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om, at der af Statskassen tilstaaes

1. Norderøernes Præstegælds Kommune et Tilskud paa 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Bygden Arnefjord i Vaag Sogn;
2. De forenede Sognes Kommune i Sydstrøm et Tilskud paa 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Bygden Velbestad i Kirkebø Sogn;
3. Vestmanhavns Kommune et Tilskud paa 600 Kr. til Udvidelse af Skolebygningen i Vestmanhavn.

I Udvalget for de Kirkekasserne vedkommende Sager, Thorshavn, den 12te September 1903.

Fr. Petersen,
Ordfører.

Johan H. Poulsen.

T. J. Petersen.

Den 16de September foretoges Sagens 2den Behandling. -- Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 16 St. mod 0.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 18de September, frenkorn følgende Forslag fra *O. J. Olsen*: »Indstillingspunkt 3 udgaar, og den deri omhandlede Sag udsættes til næste Aar,« hvilket Forslag vedtoges med 15 St. mod 0. Derefter sattes Punkterne 1 og 2 i Udvalgets Forslag samlede under Afstemning ved Navnopråb med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Schrøter, Niclasen, O. J. Olsen, Michelsen, T. J. Petersen, J. F. Olsen, J. H. Poulsen, Dam, Matras, C. Olsen, Andreasen og Formanden; *Patursson* og *Weihe* stemte ikke, medens *Müller*, *Mortensen* og *Isaksen* vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 15 Stemmer.

Den 19de September oplæstes og underskrevs saalydende *Indstilling* i Sagen:

Lagtinget har i dettes indeværende Samling vedtaget med 15 Stemmer — idet 2 Medlemmer ikke stemte og 3 vare fraværende — at indgaa til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om, at der af Statskassen tilstaas:

1. Norderøernes Præstegælds Kommune et Tilskud paa 1400 Kroner til Opførelse af en Skolestue i Bygden Arnefjord i Vaag Sogn, og
2. De forenede Sognes Kommune i Sydstrøm et Tilskud paa 1400 Kroner til Opførelse af en Skolestue i Bygden Velbestad i Kirkebø Sogn.

I Henhold til det saaledes vedtagne tager man sig herved den Frihed at henvende sig til det høje Ministerium med Anmodning om, at der ved samnes gunstige Forsorg maatte af Statskassen tilstaas ovennævnte Kommuner det begærede Tilskud til de omhandlede Skolestuer, idet man som nærmere Motivering tillader sig at henvise til det i hoslagte Andragender og i ligeledes medfølgende Udvalgsbetænkning udtalte, og idet man tillader sig at bemærke, at en 3dje i Betænkningen omtalt Sag vedrørende Statstilskud til en Udvidelse af Skolebygningen i Vestmanhavn ifølge Vedtagelse af Tinget er udsat indtil videre.

Lagtingssalen i Thorshavn, den 19de September 1903.

C. Berentsen.

Fr. Petersen,
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

IV. Lægesagen.

Ved Lagtingets Aahning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag angaaende Ansættelse af flere Læger*), bilagt med følgende Erklæring fra Distriktslæge Schnicker.

Foranlediget af det høje Amts behagelige Skrivelse af 30te f. M. skal jeg om fremsatte Spørgsmaal tjenstligst udtale mig som efterstaaende, idet jeg dog forudskikker den Bemærkning, at da det er mig bevidst, at Vaagø Kommune i Aar fremkommer med et lignende Andragende til Lagtinget som Ejde, jeg da behandler begge Andragender under ét. Jeg tillader mig at udtale mig, som Sagerne viser sig for mig som den fungerende Læge i Vestmanhavn Lægedistrikt, uden at komme ind paa Spørgsmaal ikke vedrørende Lægen, saasom Spørgsmaalet om Skydsforhold og de dermed forbundne Besværligheder, hvad selvfølgelig Amtet og Lagtinget kender mindst lige saa godt som jeg.

Jeg skal da begynde med at udtale, at jeg skal være den første til at indrømme, at Vestmanhavn Lægedistrikt er for stort — vel at mærke i Udstrækning. Det er de lange og besværlige Veje, der dels opslider Lægen, og dels gør, at Lægen ikke kan udfylde hele sin Tid med at rejse til de syge, idet der selvfølgelig er Grænser for, hvad et Menneske, specielt et med fjælde uvant Menneske, kan udholde at rejse til Fods i Vestmanhavn Distriktet. Vejene fra Sørvaag (Bø Gaasedal) til Vestmanhavn ere lange og besværlige, ligeledes er Vejen fra Ejde hertil lang, om end som oftest ikke saa besværlig for Lægen som fra Sørvaag. Derimod kan den om Vinteren, naar der er megen Sne, blive langt den besværligste, endog ufremkommelig for Lægen, hvilket aldrig er Tilfældet med Vejene paa Vaagø (Midvaag, Sørvaag, Bø, Sandevaag). Men set under ét, er det langt besværligere for Lægen at rejse Øst over end Vest over, med andre Ord, den Del af Distriktet, der er besværligst for Lægen at passe, er Østsiden af Strømø og Vestsiden af Østerø.

Naar der er rigelig med Sygdom rundt om i Distriktet, er det af ovennævnte Grunde omtrent uoverkommeligt for en Læge at passe Distriktet. Men under almindelige Forhold, hvor der ikke findes udbredte Epidemier eller lignende, giver Distriktet ikke tilstrækkeligt at bestille for en Læge; her er ofte lange Tider, hvor Lægen saa godt som ingen Lægegerning har.

Dersom man nu oprettede de projekterede Kommunelægepladser i Midvaag og Ejde, vilde der blive for lidt for hver af de 3 Læger at bestille. For selv om Folk paa Vaagø og Ejde bruge mere Læge, naar de faar ham i Nærheden, end nu, vil der dog ikke blive nok for dem, idet det, de faar mere at bestille hver paa sin Plads, dog ikke kan veje op mod den lange Tid, Lægen i Vestmanhavn bruger til sine Rejser, nemlig gennemsnitlig noget over hundrede Dage om Aaret. Og heri, samt i, at man søger Kommunelægen og ikke Distriktslægen, ligger efter min Mening Faren ved Projekterne. Distriktslægen er for sin Fremtids Skyld nødt til at blive, selv om han intet har at bestille; men en Kommunelæge, som intet opnaar for Fremtiden, og som sidder med forholdsvis smaa Indtægter, finder sig næppe i Længden tilfreds i en Stilling, hvor han ikke har nok at bestille. Dertil kommer, at man søger unge Læger, der ere vant til det bevægede Liv i Hovedstaden, og det er næppe de fleste, der finder sig i at leve paa en afsides Plads, hvor ingen har fælles Interesser med ham, og hvor hans Gerning ikke kan udfylde hans Tid. Rejser han i Utide, er der næppe noget

*) Se Beretningen for 1902, Side 53.

at stille op fra Kommunens Side, og Pladsen kan derved nemt komme i Mis-kredit. Det forekommer mig, der heri ligger en stor Fare for, at Pladserne en Gang — i en nærmere eller fjærnere Fremtid — kan komme til at staa ubesatte, og saa er Befolkningen lige daarligt hjulpen.

Mit Syn paa Sagen er, at man maa fraraade Folk heroppe at søge Kommune-læger, og at man maa arbejde hen paa at gøre Lands- og Folketinget det klart, at Kommune-læger ikke passer paa Færøerne, at man her ikke blot maa bibeholde Distriktslægerne, men forøge deres Antal — i hvert Tilfælde saa længe, indtil Færøerne selv kan rekrutere Lægestanden her oppe, indtil færøske Læger søger Kommune-lægepladserne, for derigennem at danne sig en blivende Livsstilling paa Færøerne. En Kommune-lægeplads bør jo rumme det, at man i den skaber sig en Stilling for Livstid, og man kan ikke vente, at nogen dansk Læge i en overskuelig Fremtid vil nedlægge sig for Livstid paa Færøerne.

Endvidere maa bemærkes, at dersom Midvaag og Ejde Kommune hver faar sin Kommune-læge med aarligt Statstilskud, at jeg, som er ansat ubetinget for hele Distriktet, da maa fordrø en aarlig Godtgørelse af henholdsvis 1000 og 500 Kr. — ialt 1500 Kroner — for det Tab, jeg lider, ved at over $\frac{2}{3}$ af Distriktet skæres bort. Indtægten i Vestmanhavn Distriktet har aldrig været stor, ja endog saa liden, at en af mine Forgængere har faaet udvirket et fornødent aarligt Tillæg af Gagen af Statskassen.

Af Lagtingets Forhandlinger af 1902 synes det at fremgaa, at man havde tænkt sig en Mulighed for at nedlægge Embedet i Vestmanhavn, om Kommune-lægepladserne i Ejde og Midvaag realiseredes. I den Anledning skal jeg bemærke, at Vestmanhavn er saa tilvænnet med at have Lægen paa Pladsen, at han næppe kan unddrages den nu uden blodig Uretfærdighed. Endvidere, at Vestmanhavn er i stadig stærk fremadskridende Udvikling og tegner til at vokse sig stor i en ikke fjern Fremtid, at det derfor vil være uforudseende at flytte Lægen derfra nu. Endelig, at Trafikken med Omverdenen er tiltagen saa betydeligt, — deriblandt mindst 15 Gange Passagerdamper fra København om Aaret, mod 1 Gang for 8 Aar siden — at, om ikke af andre Grunde, Lægen af den Omstændighed bør blive i Vestmanhavn. Det er let for Fiskerskibe med syge Folk om Bord at sætte ind til Vestmanhavn, hvorimod det kan være vanskeligt til andre Pladser. Som bekendt er Vestmanhavn ubetinget den bedste Havn paa Færøerne, og den af Havnene, der ligger bedst for — her bør være en Læge. Som Forholdene nu ere i Distriktet, er, næst efter selve Vestmanhavn og Kvivig Sogn, Vaagø den Del af Distriktet, der er bedst betjent med Læge. Og, naar der kommer Telefonforbindelse mellem Vestmanhavn og Vaagø, vil dette forbedre Forholdene paa Vaagø saa betydeligt, at der efter min Mening da slet ikke vil føles nogen Ulempe ved at Lægen bor i Vestmanhavn. For Myggenæs' Vedkommende er det omtrent ligegyldigt, om Lægen bor i Vestmanhavn eller Midvaag. Det er jo formodentlig kun et Tidsspørgsmaal, naar Telefonen kommer, det varer vel næppe Aar. For Østsiden af Strømø og Vest-siden af Østerø stiller Forholdet sig anderledes. Mellem Kvalvig og Vestmanhavn ligger der ofte for Lægen uovervindelig Vanskelighed. Efter min Opfattelse tiltrænges en Læge i Sundelaget. Men paa Ejde bør han ikke bo, der bliver for lidt at udrette for en Læge. Lægen bør anbringes paa et Sted, hvor han faar det mest mulige at bestille, derved gavner han mest. Samtidig bør man tage Hensyn til, at Lægen kommer paa en Plads, hvor han har let Forbindelse med Omverdenen. En saadan Plads er ikke nem at finde i Sundelaget, det er altsammen Udpladser, hvor en dansk Mand vil føle sig trykket i Sindet ved at bo, hvor ingen har fælles Interesser med ham og staar uforstaaende overfor ham. Jeg vil derfor nærmest tænke mig, at Lægen bør sidde saa nær ad Thorshavn til, at han har let ved at tage dertil; let Forbindelse til at konfe-rere med en Kollega, og naar han trænger dertil tale med »danske«. Et Sted som f. Eks. Sælletræ tilfredsstiller maaske bedst alle Forhold. Lægen bor paa Østerø, kan let svippe til Thorshavn, faar et stort Klientel, idet hele Sundelaget nemt pr. Baad kan komme i Forbindelse med Lægen. Han vil have en nem Rejse til Fundingsbotn og Funding samt Skaalebotn og er i landfast Forbindelse

med Fuglefjord, om Beboerne der trænger til Læge og Vej til Klaksvig er spærret af Vejrforholdene. Hvad specielt Ejde og Haldersvig Sogne angaar, da vil Befolkningen føle sig meget lettet ved at have Lægen paa Selletrø; det er dem omtrent lige meget, hvor i Sundelaget Lægen bor, blot de slipper for Rejsen fra Kvalvig til Vestmanhavn. Selvfølgelig vil de helst have ham hver i sin Bygd. Om sidst afhandlede har jeg i afvigte Uge konfereret med Beboerne i Haldersvig og Ejde.

Jeg skal derfor tillade mig at henstille til nærmere Overvejelse, at Lægen i Vestmanhavn bliver og bliver Distriktslæge for Vestmanhavn (Saksen), Kvivig Sogn og Vaagø Kommune, og at der ansættes en Distriktslæge i Sundelaget for Beboerne om dette og paa Østerø, samt at denne Læge har Bolig paa Østerø saa sydligt, at han har let Forbindelse med Thorshavn.

Vestmanhavn Lægedistrikt, den 17de Juli 1903.

Alf Hørdt-Schnicker.

Til
Færø Amt.

Den 3dje August fremlagdes følgende Erklæring fra Forstanderskabet for »de forenede Sognes Kommune i Østerø Præstegæld«:

I Anledning af en, tilligemed Skrivelse fra det høje Amt, under 4de d. M. indsendt Udvalgsbetænkning fra det af Lagtinget i Anledning af Etablering af flere Læger paa Færøerne i Sandlingen 1902 nedsat Udvalg, har Forstanderskabet været samlet den 17de d. M. og har man vedtaget at afgive følgende Erklæring.

»Naar der skal ansættes en Læge paa Ejde samtidig med, at en saadan etableres i Fuglefjord, saa er det en Selvfølge, at Funding Sogn for en stor Del søger Lægehjælp hos førstnævnte paa Grund af Sognets nære Belliggenhed ved Bygden Ejde, men utvivlsomt vil der indtræffe Tilfælde, hvor Fundings-aaavel som Gjomænd hurtigere kunne hente Hjælp hos Lægen i Fuglefjord ad Søvejen, end fra Ejde til Søs eller over Land, da særlig om Vinteren, naar der ligger saa megen Sne, at man kun med yderste Møje kan holde Forbindelse mellem Ejde og Bygderne i Funding Sogn.— Naar nu hertil kommer, at Sognekommisionen for Funding Sogn er villig til at lade nævnte Sogn bære $\frac{2}{10}$ af Udgifterne til den eventuelle Læges Bolig, og Tilskud til Lønning i Fuglefjord, saa kan man ikke tilraade, at Funding Sogn i sin Helhed henlægges under Ejdes Lægedistrikt, men maa blive at betragte som ligeledes hørende til Fuglefjords Lægedistrikt.

Med Hensyn til den opsatte Andel af Udgifterne, som Funding Sogn skal bære ved Opførelse af Lægebolig paa Ejde samt Tilskud til Lægens Lønning, nemlig $\frac{1}{10}$, saa kan man ikke gaa ind paa at bevilge saa meget. $\frac{2}{10}$ menes at være tilstrækkeligt, og særlig hvis Funding Sogn, som foreslaaet, vil komme til at henhøre under begge Distrikterne. Det gælder saavel for Ejde som Fuglefjord, at det Sogn, hvori Lægen har Bopæl, nyder saa umaadelig stor Fordel fremfor de andre under et Lægedistrikt hørende Sogne, dels ved at have Lægen som Skatteyder og dels, ja, maaske endnu mer ved, at alle Rejsepenge samt Tidsspilde ved at hente Lægehjælp spares for Indbyggerne paa det Sted, hvor Lægen bor.

Angaaende Fordeling af Udgifterne ved Lægens Etablering i Fuglefjord, hvor Bygden Lervig er opført for sig, saa har man for saa vidt været forberedt paa det ærede Udvalgs Bemærkning, at nævnte Fordeling staar i Strid med Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28de Februar 1872 § 22; men dengang Forstanderskabet tog denne Beslutning, saa man ud over en Fremtid, hvor Bygden Lervig staar som et Sogn for sig selv, udskilt fra Fuglefjord

Sogn. Det er da ogsaa Befolkningens Ønske og Forstanderskabets Hensigt, saa snart den projekterede Kirke er opført i Lervig, og det i Fjor andragne Lægerembede oprettet, da at forelægge Lagtinget denne Sag til Overvejelse. Indtil den Tid forpligter man sig til at fremskaffe de $\frac{2}{3}$, som Fuglefjords Sogn skal bære af Udgifterne til Lægens Bolig samt Tilskud til Lønning, overensstemmende med nævnte Lovs § 22, medens de $\frac{1}{3}$ tilvejebringes privat fra Indbyggerne i Fuglefjord frivillig ved Forstanderskabets Foranstaltning.

Hvad angaar den i det ærede Udvalgs Betænkning Post 1 fremsatte Tilkendegivelse, at Lagtinget ikke vil give rentefrit Laan til en eventuel Lægebolig paa Ejde, saa overlader man denne Sag til Ejdes og Haldersvig Kommuner Forstanderskabs videre Foranstaltning.

To af Medlemmerne, nemlig Sogneforstanderne H. M. Høgnesen, Fuglefjord, og J. P. Thomsen, Andefjord, ønskede at udtale, at for saa vidt der ikke etableres en Læge i Fuglefjord, foreslaas der, med de i Udsigt stillede bedre Kommunikationsforhold for Øje, at en saadan etableres i Skaalebotn som Læge for hele Øen.

Forstanderskabet for de forenede Sogne i Østerø, Andefjord, den 24de Juli 1903.

P. F. V.

Jacob Olsen,

Fmd.

Til
Færø Amt.

samt følgende *Andragende* fra Beboerne af Vaagø tilligemed *Erklæring* fra Forstanderskabet i samme Anledning:

Til
Færøernes Lagting.

Aar for Aar har man følt det som et stort Savn, at der ikke findes en Læge paa Vaagø. Dette Savn har ikke mindst gjort sig gældende under de sidste Aars Tyfusepidemier, hvor hele Bygder saa at sige paa én Gang have været angrebne af denne Sygdom. Dengang Distriktslægeembedet i Vestmanhavn for 20 Aar siden blev oprettet, var der i Lagtinget delte Meninger om, hvor Lægen burde sidde, enten i Vestmanhavn eller paa Vaagø. Som bekendt blev Vestmanhavn dengang foretrukket. Befolkningen paa Vaagø, der nu udgør 1466, er i de sidste 20 Aar vokset betydelig, hvisaarsag Trangen til Læge her er bleven større. Der blev i Fjor til Lagtinget indgivet Andragender om at faa ansat 2 Læger paa Østerø og 1 paa Sandø. Vi mene, at Tiden nu er kommen til at ordne Lægespørgsmaalet ogsaa for Vaagø Syssels Vedkommende. Det er ikke saa let en Sag for Befolkningen paa Vaagø at søge Lægen i Vestmanhavn. Hertil udfordres hver Gang 6 à 8 Mand til at hente Lægen og atter lige saa mange for at bringe ham tilbage til Vestmanhavn. Endnu værre ere Myggenæsmænd stillede, idet de have et langt og farligt Farvand at befare. Hertil kommer, at det navnlig om Sommeren, paa hvilken Aarstid største Delen af Mandspersonerne ere fraværende paa Fiskeri ved Island, falder vanskeligere og vanskeligere at faa det nødvendige Mandskab. Privat Lægeskyds har hidtil ganske vist været udført saa at sige uden Betaling her i Syssellet; men dette Forhold vil næppe vare længe. Det er ogsaa meget betænkeligt, hver Gang en Person trænger til Lægehjælp, at berøve 12 à 16 Mand af vedkommende Bygds Husfædre deres Dagløn, som de fleste af dem daarlig kan undvære. For Amtsrepartitionsfonden og Statskassen har den offentlige Lægeskyds under de sidste Aars Tyfusepidemier paa Vaagø medført betydelige Udgifter, som for en væsenlig Del vilde være blevne sparede, hvis en Læge var bosat paa Øen.

Af foranævnte Grunde er det vort Ønske at faa en Læge paa Vaagø, og tillade vi os paa det allerindstændigste at andrage Lagtinget om velvilligst at forhjælpe os til de nødvendige Pengemidler dertil. Vi andrage om, at Lagtinget, i Lighed med hvad der skete med Sandø i Fjor, dels af egne Midler bevilger og dels af Statskassen faar udvirket et Tilskud til en praktiserende Læges Lønning paa 2000 Kr. aarlig. Derhos vente vi, at Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune vil af Kommunens Midler sikre Lægen, hvad hans Praksis indbringer ham mindre end 1000 Kr., samt afholder Udgifterne ved en Lægeboligs Opførelse.

Med Hensyn til, hvor Lægen skulde bo paa Vaagø, da mene de fleste, at han rettest bør bo i Midvaag, medens de fleste Sørvaagsmænd og Myggenæsmænd vilde foretrække, at han boede i Sørvaag.

Midvaag, den 1ste Juli 1903.
(53 Underskrifter.)

Sandevaag, den 2den Juli 1903.
(9 Underskrifter.)

Sørvaag, den 2den Juli 1903.
(35 Underskrifter.)

Bø, den 3dje Juli 1903.
(22 Underskrifter.)

Myggenæs, den 8de Juli 1903.
(18 Underskrifter.)

Til

Lagtinget.

Idet man herved fremsender et Andragende fra Beboerne af Vaagø Præstegælds Kommune til det høje Lagting om dets Hjælp til de nødvendige Pengemidler til Ansættelse af en praktiserende Læge paa Vaagø, som herved paa det allervarmeste anbefales til Tingets Velvilje, skal man tillade sig til samme at knytte følgende Bemærkninger:

Andragendet, der er affattet i 4 ligelydende Eksemplarer, er underskrevet af 137 af Kommunens Skatteydere, som nok maa siges at være et tilstrækkeligt Antal til at bevise, at der er Trang og Offervillighed til Stede, naar Hensyn tages til, at en saa stor Del af Beboerne, som ellers vilde have skrevet under, er fraværende paa Fiskeri med Skibe, og tillige at Bygden Sandevaag kun har 9 Underskrifter. Grunden hertil kan formentlig kun være den, at denne Bygd har kortest Vej til Lægen i Vestmanhavn, endskønt dette ikke skulde synes at være nogen rimelig Grund for ikke at ville fremme Sagen. Denne Trang har længe og ofte gjort sig gældende; men Aarsagen til, at den netop nu er kommen til Orde, er, at der sidste Aar var til Forhandling i Lagtinget Andragender om 2 nye Lægeembeder paa Østerø foruden et paa Sandø. Naar der skal være Tale om Forandring i et eller flere Lægedistrikter, maa alle Dele deraf selvfølgelig forlange at komme med i Betragtning, og dette maa ske paa én Gang, saa at Lægen bliver ansat paa det Sted, hvor han bedst kan afhjælpe Trangen i hele Distriktet, hvad Tinget nok ogsaa har haft for Øje, da det i Fjor udsatte Sagen. Man skal ikke her komme ind paa at bedømme, hvor mange Læger der skal til for at tilfredsstille de forskellige Andragender, men kun bemærke, at for Vaagøs Vedkommende kan ingen Forbedring tænkes uden ved, at en Læge kommer til bo paa Vaagø. Alt andet vil kun mere afskære os fra nogen Sinde at faa en Læge paa Øen.

Hvor Lægen skulde bo paa Øen, har der været delte Meninger om. Befolkningen paa Myggenæs vil helst, at han skal bo i Sørvaag. Ligeledes syntes

Flertallet af Indbyggerne i Sørvaag at nære dette Ønske; men om dette er Tilfældet nu, er ikke sikkert. I Bø Sogn vil man derimod bestemt, at han skal bo i Midvaag. Uagtet Flertallet af hele Befolkningen anser Midvaag for at være det naturligste og bekvemteste Sted for Lægen til at bo, saa er man dog kommen overens om at overlade til Lagtinget eller Rigsdagen at bestemme Pladsen, idet man erkender, at det at faa en Læge ansat paa Øen er Hovedsagen. Man har derfor, under Forudsætning af Tingets Approbation, opsat alternativt Forslag til Fordeling af Udgifterne mellem Sognene.

Forstanderskabet tiltræder altsaa herved medfølgende Andragende om, at Lagtinget dels af egne Midler vil bevilge og dels af Statskassen faa udvirket et Tilskud til en praktiserende Læges Lønning paa 2000 Kroner aarlig. Desforuden sikrer Kommunen Lægen, hvad hans Praksis maatte indbringe ham mindre end 1000 Kroner aarlig, samt afholder Udgifterne ved en passende Lægeboligs Opførelse, hvilke Udgifter tilsammen foreslaaes fordelte som følger, alt under Forudsætning af Lagtingets Approbation.

I Tilfælde af, at Lægen bliver i Midvaag, fordeles Udgifterne af Lægen saaledes mellem Sognene:

Midvaag Sogn	35 pCt.
Sandevaag ---	25 -
Sørvaag ---	28 -
Bø ---	6 -
Myggenæs ---	6 -

Hvis Boligen bliver i Sørvaag:

Midvaag Sogn	24 pCt.
Sandevaag ---	18 -
Sørvaag ---	42 -
Bø ---	8 -
Myggenæs ---	8 -

Endelig tillader man sig hos det høje Lagting at søge Tilladelse til eventuelt at optage et Laan af 5—7000 Kr. og ærbødigst at andrage om Samnes Bistand til, at dette Laan kan erholdes af Amtsfattiggkassen eller paa anden hensigtsmæssig og billig Maade.

Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune, Midvaag, den 8de Juli 1903.

P. F. V.

D. P. Michelsen.

Den 4de August foretoges Sagens foreløbige Behandling. Efter Forslag af T. F. Petersen vedtoges at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, til hvilket Udvalg ovenstaaende Andragende fra Beboere af Vaagø henvistes, efter Forslag af Nielsen.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: T. F. Petersen, Michelsen, O. F. Olsen, C. Olsen og Schroter med henholdsvis 12, 11, 8, 7 og 6 Stemmer.

Den 14de September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning

i Sagen angaaende Etablering af flere Læger paa Færøerne.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat i Anledning af den fra forrige Aar udsatte Sag angaaende Ansættelse af flere Læger paa Færøerne, har taget denne Sag under fornøden Overvejelse. De af Lagtinget i forrige Samling begærede Erklæringer fra Forstanderskabet i de forenede Sogne i Østerø og Distriktslægen i Vestmanhavn ere fremskomne og vedlagte Sagen.

Til Udvalget er endvidere henvist et Andragende i 4 ligelydende Eksemplarer fra Beboerne af Vaagø om at faa en Læge ansat paa denne Ø, hvilket Andragende er ledsaget af Forstanderskabets Erklæring, hvori dette tiltræder Andragendet og tilbyder at lade opføre passende Lægebolig samt som Tilskud til Lægens Lønning at tilsikre ham det Beløb, som der ved hans Praksis vil indkomme mindre end 1000 Kr. aarlig.

Forstanderskabet har dernæst anmodet Lagtinget om dels af egne Midler at bevilge, dels at faa udvirket, at der af Statskassen bliver ydet en praktiserende Læge et Tilskud til Lønning af 2000 Kr.

Under Forventning af Lagtingets Approbation har Forstanderskabet endvidere taget Beslutning om, hvorledes de Udgifter, som i Anledning af Lægens Ansættelse ville komme til at paahvile Kommunen, skulle fordeles mellem de enkelte Sogne. Det har derhos overladt til Lagtinget at tage Bestemmelse om, hvorvidt Lægen skal bosættes i Midvaag eller Sørvag.

Med Hensyn til den af Forstanderskabet for de forenede Sogne i Østerø afgivne Erklæring, da besvarer dette de til det opkastede Spørgsmaal derhen:

at Funding Sogn kun delvis kan henlægges til et eventuelt Ejdes Distrikt, hvorfor Forstanderskabet ikke kan gaa ind paa, at nævnte Sogn deltager med $\frac{1}{10}$ i de Udgifter, der blive fornødne ved Opførelsen af Lægebolig samt Tilskud til hans Lønning, hvorimod Forstanderskabet gaar ind paa at lade Sognet bære $\frac{9}{10}$ af de nævnte Udgifter;

at Forstanderskabet gaar ind paa, at Fuglefjord Sogn udreder $\frac{1}{10}$ af de Udgifter, der ved eventuel Ansættelse af en Læge i Fuglefjord blive fornødne ved Opførelse af Lægebolig samt som Tilskud til hans Lønning, hvorimod de resterende $\frac{9}{10}$ agtes tilvejebragte ved frivillige Bidrag fra Beboerne i Fuglefjord ved Forstanderskabets Foranstaltning. Der mangler imidlertid Oplysning om, hvilket Sogn, eller hvilke Sogne -- og i hvilket Forhold -- der skulle optræde som Garantør, ifald Bidragene helt eller delvis udeblive.

Distriktslægens Erklæring omfatter saavel Sagen angaaende Ansættelse af en Læge paa Ejde, som Sagen angaaende Ansættelse af en Læge paa Vaagø.

Han erkender, at Vestmanhavn Lægedistrikt er for stort i Udstrækning og at dets lange og besværlige Veje opslide Lægen, saa at det, naar der er rigeligt med Sygdomme rundt om i Distriktet, er omtrent uoverkommeligt for en Læge at passe det. Han hævder imidlertid, at det er Østsiden af Strømø og Vestsiden af Vaagø, der er besværligst for Lægen at berejse. Desuagtet fra-raader han, at der bliver ansat Læge enten paa Ejde eller paa Vaagø, eller begge Steder. Lægegerningen paa Vaagø kan efter hans Formening passes af Lægen i Vestmanhavn, og at den Trang, der er til Stede til fyldigere Lægehjælp i den nordlige Del af Sundet mellem Strømø og Østerø, kan afhjælpes med, at der bliver ansat en Læge i Sundelaget, helst saa nær Thorshavn som muligt, f. Eks. paa Selletre.

Distriktslægen har dernæst hævdet, at han vil lide et Indtægtstab af 1000 Kr., for saa vidt en Læge bliver ansat paa Vaagø, og af 500 Kr., for saa vidt en bliver ansat paa Ejde, og formener, at han er berettiget til Erstatning, hvis Læge bliver ansat paa et af de 2 nævnte Steder i hans Embedstid.

Der har gjort sig meget delte Meninger gjældende i Udvalget om Ordning af hele denne Sag, idet der er noget berettiget i alle de fremsatte Krav og man dog af forskellige Hensyn ikke kan efterkomme dem alle. Kun om et Punkt har man været enig, nemlig at anbefale, at en Læge allerede nu søges

ansat paa Vaagø, hvorimod der ikke har kunnet samles noget Flertal om noget af de andre fremkomne Forslag.

Vaagø med en forholdsvis velstillet Befolkning af 1323 Personer udgør et samlet Hele for sig selv, og Øen Myggenæs med en Befolkning af 143 Personer har stor Vanskelighed ved at søge Læge i Vestmanhavn, idet der med sydlige og vestlige Vinde er Brønding i Myggenæs, hvorved Forbindelsen med Øen er afskaaret, og med nordlige Vinde er Farvandet mellem Myggenæs og Vestmanhavn i Reglen usfarbart med aabne Baade, hvorfor Befolkningen paa Øen, naar den skal hente Læge i Vestmanhavn, meget ofte maa lægge Vejen om Vaagø, hvorved Rejsen ikke lidet forlænges og besværliggøres.

De Grunde, der efter Udvalgets Mening tale for, at der bliver ansat en Læge paa Vaagø, ere følgende:

Som i Andragendet anført er det meget besværligt for Befolkningen med 6 eller 8 Mand at hente Lægen, først med Baad fra Vestmanhavn over Vestmanhavnsund og derefter med samme Mandskab til Sandevaag, Midvaag, Sørvaag, Bø eller Gaasedal med en Vejlængde af henholdsvis $1\frac{1}{2}$, $2\frac{1}{8}$, 2, $2\frac{1}{2}$ og $3\frac{1}{4}$ Mil, hvoraf de $\frac{6}{8}$ Mil med Baad over Sundet mellem Vestmanhavn og Vaagø. Fra Myggenæs over Sørvaag vil Vejlængden være $4\frac{1}{8}$ Mil. Naar man nu ser hen til, at denne Vejlængde skal passeres 4 Gange, nemlig frem og tilbage efter Doktoren samt frem og tilbage for atter at bringe ham til Vestmanhavn, maa man være enig med Andragerne i, at det er et ikke ringe Arbejdstab. Befolkningen i Distriktet lider ved at hente Læge. Kun fra Slettenæs med en Befolkning af 55 Personer er Vejlængden kort, nemlig $\frac{3}{4}$ Mil.

Vestmanhavn Lægedistrikt med en Befolkning af c. 4000 Personer er for stort og besværligt at bestride for 1 Læge. Ved at Vaagø Syssel bliver fraskilt, vil Distriktet med en Befolkning af c. 2500 Personer faa en mere passende Størrelse, saa at en Læge tilfulde kan bestride det. Derved vil de Lægesøgende være sikrede imod, naar de fra de fjernest fra Lægens Bopæl beliggende Bygder søge ham i Vestmanhavn, at han er paa Sygebesøg paa Vaagø eller paa Myggenæs.

Det hænder af og til, skønt just ikke hyppigt, at Vejrliget hindrer Førsel med aabne Baade over Sundet mellem Vaagø og Strømø, hvilket undertiden har til Følge, at Patienterne paa Vaagø ikke kunne faa Lægehjælp eller Hjælpen kommer for silde.

Man skal ligeledes tiltræde det i Andragendet anførte, at der ved Oprettelsen af et Lægeembede paa Vaagø, naar Epidemier opstaa, vil spares en hel Del Udgifter for Statskassen og Amtsrepartitionsfonden, idet at Skydsudgifterne ved Lægens Rejser blive ubetydelige i Forhold til, hvad disse Udgifter have udgjort ved de i de senere Aar paa Vaagø herskende Epidemier. Desuden vil det Offentliges Udgifter til Diæter og Milepenge til Lægen ogsaa blive langt mindre. Man gaar nemlig ud fra som givet, at Lovgivningen bliver forandret derhen, at Kommunalægerne kunne blive Epidemilæger samt at de kunne foretage den offentlige Vaccination.

Udvalget har imidlertid fundet, at det af Vaagø Kommune med et Folketal af 1466 Personer gjorde Tilbud om Tilskud til Lægens Lønning er for lille i Forhold til det Tilskud, som Sandø Kommune med et Folketal af 1240 Personer har tilsikret sin Læge, nemlig det Beløb, som der ved hans Praksis vil indkomme mindre end 1000 Kr. aarlig. Da Kommunalægeembeder med Støtte af Stat og Amt ikke bør oprettes uden paa Pladser, hvor Befolkningen viser en ikke ringe Offervillighed, har man foranlediget Forstanderskabet til at fremkomme med hoslægte Tilbud, hvorved Beløbet forhøjes til 1200 Kr.

Med Hensyn til de manglende 1800 Kr., mener Udvalget, at Lagtinget bør bevilge 400 Kr. af Amtsfattiggassen og andrage Statsmyndighederne om at bevilge de manglende 1400 Kr.

Angaaende Lægens Bolig, da formener Udvalget, at han rettest bør bo i Midvaag. Denne Bygd og Sandevaag ere saa godt som sammenbyggede og deres Indmark er under fælles Hegn, hvorfor de nærmest maa betragtes som én Bygd med en samlet Befolkning af 727 Personer, altsaa Halvdelen af Sysselets Indbyggerantal. For den øvrige Del af Befolkningen vil Vejlængden til Lægen blive:

fra Sørvaaag	1 Mil
- Bø	1 $\frac{1}{2}$ -
- Gaasedal	2 $\frac{1}{4}$ -
- Myggenæs	3 $\frac{3}{8}$ -

Forstanderskabet har indstillet, at de Udgifter, der ville komme til at paahvile Kommunen at udrede i den omhandlede Anledning, bliver fordelt mellem de enkelte Sogne, for saa vidt Lægens Bopæl bliver i Midvaag, i følgende Forhold:

Midvaag Sogn	35 pCt.
Sandevaag —	25 -
Sørvaaag —	28 -
Bø —	6 -
Myggenæs -	6 -

Da man ikke har fundet noget mod denne Fordelingsmaade at indvende, skal man anbefale, at den begærte Approbation gives.

Forstanderskabet har dernæst andraget om at erholde et Laan af de under Lagtingets Bestyrelse værende Kasser paa 5—7000 Kr. til Opførelse af en Lægebolig; Udvalget maa tilraade, at det omhandlede Laan gives af økonomisk Fond, der er i Besiddelse af tilstrækkelige disponible Midler for at yde Laanet. For at sikre sig, at der bliver opført en passende Bolig for en Læge, vil det blive nødvendigt, at Forstanderskabet indsender Tegninger og Overslag over Boligen til Approbation af Lagtinget eller af Amtmanden paa Lagtingets Vegne.

Vedrørende det Indtægtsstab, som Distriktslægen vil lide ved den paa-tænkte Forandring i Distriktets Størrelse, da gaar Udvalget ud fra, at hans Embede desuagtet giver ham en tilstrækkelig Indtægt. — Han har som fast Lønning 2600 Kr., der forhøjes med 200 Kr. som Alderstillæg hvert 5te Aar. Hans Praksis i den øvrige Del af Distriktet med et Indbyggerantal af 2500 Personer maa give ham tilstrækkelig passende Indtægt som Distriktslæge, og der er ingen Fara for, at Embedet ved indtrædende Vakance skulde komme til at henstaa ubesat.

Flertallet C. Olsen, T. J. Petersen og Schjøter formene, at det bedste Bevis for, at han ikke har noget Krav paa Erstatning, er, at Fysikus ingen Erstatning har faaet, uagtet Kommunelæger ere ansatte i hans Distrikt saavel i Thorshavn som i Sand, siden han overtog sit Embede.

Mindretallet Michelsen og O. J. Olsen ere derimod mest tilbøjelige til at tro, at Distriktslægen maa være berettiget til Erstatning for det Indtægtsstab, han lider.

Om Hospitalsforholdene i Thorshavn har Udvalget følt Trang til at konferere med Fysikus; men da han har været bortrejst under hele Lagtingsamlingen, har saadan Konference ikke kunnet finde Sted.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Lagtingets Vedtagelse:

1. Tinget indgaar til Justitsministeriet med Indstilling om, at bede samme udvirke, at der af Statskassen som Tilskud til Lønning af en praktiserende Læge med Bopæl i Bygden Midvaag maa blive bevilget et Beløb af 1400 Kr. aarlig.
2. Tinget bevilger af de under dets Bestyrelse staaende Midler et Beløb af 400 Kr. aarlig som Tilskud til den i det foregaaende Indstillingspunkt omhandlede Læges Lønning paa det Vilkaar, at Vaagø Præstegaards Kommune lader opføre en passende Lægebolig, samt som yderligere Tilskud til Lønningen udreder, hvad hans Praksis maatte indbringe ham mindre end 1200 Kr. aarlig. De ovennævnte 400 Kr. udredes indtil videre af Amtsfattigkassen.
3. Det paalægges Forstanderskabet, at dette, forinden Lægeboligen opføres, indsender Tegning og Overslag over samme til Approbation af Lagtinget eller af Amtmanden paa Lagtingets Vegne.

4. Lagtinget giver sit Samtykke til:

- a. at Vaagø Præstegælds Kommune optager et Laan fra økonomisk Fond af indtil 7000 Kr. til Opførelse af en Lægebolig i Bygden Midvaag og eventuelt Anskaffelse af et Jordstykke til Have. Laanet forrentes og afbetales med 6 pCt. aarlig, saaledes at 4 pCt. er Renten af det til enhver Tid skyldige Beløb og Resten udgør Afdraget.
- b. at de Beløb, der medgaa i Anledning af Boligens Opførelse samt Kommunens Tilskud til Lægens Lønning, fordeles mellem de enkelte Sogne saaledes:

Midvaag Sogn	35 pCt.
Sandevaag —	25 —
Sørvaag —	28 —
Bø —	6 —
Myggenæs —	6 —

5. Sagens videre Behandling udsættes til næste Aar.

I det Udvalg, der er nedsat i Anledning af Etablering af flere Læger paa Færøerne, Thorshavn, den 14de September 1903.

J. H. Schrøter,
Ordfører.

T. J. Petersen.

C. Oisen.

D. P. Michelsen.

Olaf J. Olsen.

Den 16de September foretoges Sagens 3den Behandling. — Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 14 St. mod 0.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 18de September, sattes Udvalgets Forslag, Punkt 1, under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: Ja stemte: Nielsen, Schrøter, Niclasen, O. J. Olsen, Michelsen, T. J. Petersen, J. E. Olsen, J. H. Poulsen, Patursson, Isaksen, Dam, C. Olsen, Andreassen, Weihe og Formanden; nej stemte: J. Poulsen og Matras, — Provsten stemte ikke, medens Müller og Mortensen vare fraværende, og var Forslaget saaledes vedtaget med 15 Stemmer mod 2.

Indstillingspunkterne 2—5 vedtoges med henholdsvis 14, 15, 15 og 15 Stemmer mod 0.

Den 22de September oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling:

Til

Justitsministeriet.

I indeværende Lagtingssamling indkom 4 ligelydende Andragender fra Beboerne af Vaagø Syssel, hvori de andrage Lagtinget om dels at udvirke, dels af egne Midler at bevilge et Tilskud paa 2000 Kr. aarlig til Lønning af en praktiserende Læge paa Vaagø imod, at der af Kommunen bliver opført en passende Lægebolig samt tilskudt det Beløb til hans Lønning, som hans Praksis maatte indbringe ham mindre end 1000 Kr. aarlig. Andragendet var derhos anbefalet og tiltraadt af vedkommende kommunale Forstanderskab.

Denne Sag blev henvist til et af 5 Medlemmer bestaaende Udvalg, der var nedsat i en fra forrige Aar udsat Sag angaaende Etablering af flere Læger her paa Øerne. Efter at Udvalget havde foranlediget, at Forstanderskabet forhøjede sit Tilskud til Lægens Lønning derhen, at Kommunen skulde tilsvare det Beløb, som hans Praksis maatte indbringe mindre end 1200 Kr. aarlig, afgav Udvalget under 14de September sin Betænkning i Sagen. Efter at denne havde været undergivet 2 Behandlinger i Tinget, kom den til 3dje Behandling den 18de ds., hvor Udvalgets Forslag blev vedtaget, det første Indstillingspunkt ved Navneopraab med 15 Stemmer mod 2, medens 1 undlod at stemme og 2 vare fraværende, dets øvrige Indstillingspunkter enstemmig, Punkt 2 med 14 og Punkt 3-5 med 15 Stemmer.

(De vedtagne Indstillingspunkter ere enslydende med de i Udvalgsbetænkningen anførte.)

Ved Befolkningens Tilvækst og fremskridende Udvikling føles Trangen til at faa en fyldigere Lægehjælp alt mere og mere. Denne Trang giver sig Udslag deri, at der er indkommet flere Andragender til Lagtinget angaaende Etablering af flere Læger. Hvad der særlig paa Vaagø har gjort denne Trang mere følelig for Tiden, er, at Øen i de senere Aar temmelig hyppig er blevet hjemsøgt af epidemiske Sygdomme. Det Tilskud til Lønningen, som bydes af vedkommende Kommune, vil foruden fri Bolig antagelig blive henved 400 Kr. aarlig i Gennemsnit. I Anledning af Boligens Opførelse, Vedligeholdelse og Assurance vil Kommunen komme til at yde 450 à 500 Kr. aarlig, altsaa i alt c. 850 Kr., og da Lagtinget som anført skal yde 400 Kr., vil det Offer, som det Offentlige herfra yder, beløbe sig til c. 1250 Kr. aarlig, hvorfor man tillader sig at nære det Haab, at Statsmyndighederne ville bevilge de fornødne 1400 Kr. aarlig til den omhandlede Læges Lønning. Lagtinget formener, at der bør sikres ham den samme Indtægt som de praktiserende Læger i Thorshavn og paa Sandø, nemlig mindst 3000 Kr. aarlig. Man har i Tinget anset det Tilskud, som tilbydes af vedkommende Kommune, for passende efter dens Skatteevne, og at Lagtinget paa sin Side ikke bør paatage sig større Tilskud end de førnævnte 400 Kr. aarlig.

Idet man sluttelig henviser til den i Sagen afgivne Udvalgsbetænkning, tillader Lagtinget sig paa det bedste at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums Velvilje.

Færøernes Lagting, Thorshavn, den 22de September 1903.

C. Berentsen.

J. H. Schroter,
Ordfører.

Joou Poulsen.

V. Forslag til Epidemilov.

Den 17de September fremlagdes et af *Førmanden* udarbejdet *Udkast til Forslag til Lov om Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme paa Færøerne*, der findes vedhæftet Beretningen som *Bilag 3*.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 18de September, vedtoges, efter Forslag af *J. H. Poulsen*, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: *Petersen* med 12 St., *Nielsen* med 11 St., *J. Poulsen* med 9 St. samt *Isaksen* og *Patursson* hver med 7 St.

Den 21de September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat til at afgive Betænkning over et af Amtmanden fremsat »Udkast til Lov om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme paa Færøerne«, skal — næst at bemærke, at da Udvalget først er blevet nedsat i Gaar og Lagtingssamlingen bestemt til at sluttes om 2 Dage, har der kun været kort Tid til grundige Overvejelser — tillade sig at bemærke følgende:

Uagtet Loven af 30te Marts 1895 har haft til Følge, at der er påført de offentlige Kasser ret store Udgifter, maa man dog formene, at Loven paa den anden Side har medført saa betydelige Goder for Befolkningen, at man ikke uden betydelige Savn i den Retning vil kunne undvære en saadan Lov, og da den nugældende træder ud af Kraft til førstkommande 1ste April, bør der indstilles til Regeringen, at et hertil sigtende Forslag forelægges Rigsdagen. — Udvalget skønner ikke rettere end, at det af Amtmanden forelagte Udkast kan tiltrædes.

Af en Sagen vedlagt Erklæring fra Fysikus Jastrau ses, at denne har ønsket nogle flere Ændringer i den nugældende Lov end den, der ere optagne i Amtmandens Forslag. Her skal saaledes nævnes:

1. I § 2, sidste Stykke, foreslaas den Ændring, at den deri omhandlede Indlæggelse paa Sygehus skal ske »efter en Læges skriftlige Begæring«. — For Folk, der bo langt fra Læge, vil en saadan Begæring være vanskelig at skaffe forud. I Reglen vil der findes Læge ved Sygehuset, og om i enkelte Tilfælde en Patient skulde blive fejlagtig indlagt under Lægens Fraværelse, vil dette næppe volde synderlige Ulemper.
2. At Epidemilægen skal faa den Myndighed, som Politiet nu har til at kunne paabyde Undersøgelse eller Obduktion af Lig (§ 3), at forbyde uvedkommende Adgang til det Hus, hvori en syg Person ligger isoleret (§ 7), at forbyde Udlævering af Mælk m. v. fra Mejerier (§ 9), at paabyde Lukning af Skoler og forbyde Afholdelse af offentlige Forlystelser m. v. (§ 11). — Udvalget finder Betænkneligheder ved at overdrage en saadan Myndighed til en enkelt Mand (i det øvrige Rige tages lignende Bestemmelser af Epidemikommissionen), og man gaar ud fra, at i Reglen ville Folk rette sig efter de Anvisninger, Lægen giver, og at hvor denne ikke i Henhold til § 2, 3dje Stykke, har Myndighed til at foranstalte det fornødne, vil Politiets Afgørelse som Regel kunne faas.

3. At det skal kunne forbydes Personer, hvis Gerning medfører Fare for Smitte, at fortsætte deres Gerning, indtil det ved Attest bekræftes, at de ikke kunne antages at udbrede Smitte. (Foreslaaet som nyt Stykke til § 8.) En saadan Bestemmelse vilde formentlig komme til at medføre ret betydelige Erstatningskrav. I Reglen ere Folk her meget ængstelige for smitsomme Sygdomme, og man tør derfor gaa ud fra, at baade vedkommende Person og de, han kommer i Berøring med, ville udvise den fornødne Forsigtighed, naar de instrueres derom.
4. Forbud imod, at Personer bringes i Land fra færøske Fiskerskibe, naar i disse er opstaaet Sygdomstilfælde, der kunne formodes at henhøre under de i § 2 nævnte, forinden Sygdommens Art er konstateret. (Foreslaaet som § 11 b.) Det kan ikke nægtes, at der er nogen Fare for, at smitsomme Sygdomme kunne bringes i Land fra færøske Fiskerskibe; men det samme kan ogsaa ske fra andre Skibe med de Karantænebestemmelser, vi nu have. En saadan Bestemmelse vil formentlig kunne blive saa hæmmende for Skibsfiskeriet, at Udvalget finder Betænkkelighed ved at anbefale den. Naar Skibsførerne have Adgang til at indlægge Personer, der lide eller antages at lide af smitsomme Sygdomme, til vederlagsfri Behandling paa et Sygehus, er der Grund til at antage, at de som Regel ogsaa ville gøre det.

Endelig er der i § 12 foreslaaet nogle Ændringer, sigtende til at forhøje Epidemilægernes og Lysici Honorarer. Udvalget finder ikke Anledning til at optage dette Forslag.

Da Udvalget har bragt i Erfaring, at der i enkelte Tilfælde skal være krævet og ydet Betaling for under offentlig Behandling af en Sygdom, efter Lægens Ordre, at bringe syge Personer til Sygehuset, har man ogsaa taget dette Spørgsmaal under Overvejelse. Det kan unægtelig komme til at dreje sig om store Beløb, dersom det skulde blive almindelig Skik, at Folk i saadanne Tilfælde, eller naar de maa foretage Rejser for at gøre Anmeldelser i Henhold til § 5, skulde kræve og faa Betaling. Man har dog ikke ment allerede nu at burde foreslaa nogen Bestemmelse om disse Forhold optagen i Loven, idet man forventer, at Folk i Reglen ville bringe deres Syge til Sygehus uden Betaling, og at Oversundhedskommissionen vil udvise fornøden Skønsomhed med at bevilge Betalingen.

Da der er rejst Tvivl om, hvem der skal foranstalte de Beløb, som efter denne Lovs Bestemmelser skulle udredes af Private eller Statskassen, refunderede Amtsrepartitionsfonden, har Udvalget taget dette Spørgsmaal under Overvejelse, og har man ment, at dette bedst kan gøres af Landfogden som Kasserer for Amtsrepartitionsfonden. Man tillader sig derfor at foreslaa, at der herom indskydes en ny Paragraf efter § 14.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa, at Tinget vedtager det forelagte Lovudkast med den Ændring, at der efter § 14 indskydes en ny Paragraf, saalydende:

Landfogden foranstalter de Beløb, der ifølge foranstaaende Bestemmelser skulle udredes af andre end Amtsrepartitionsfonden, refunderede denne.

I Udvalget ang. Epidemiloven, Thorshavn, den 20de September 1903.

Joen Poulsen,
Ordfører.

J. Patursson.

Dione Isaksen.

P. Nielsen.

T. J. Petersen.

Samme Dag (21de Septbr.) foretoges Sagens 2den Behandling. — Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 13 St. mod 0.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 22de September, sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab med det Udfald, at samtlige tilstedeværende Medlemmer stemte „ja“; fraværende vare: Provsten, Müller, Mortensen, Petersen, J. F. Olsen og Matras, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 14 Stemmer.

Samme Dag (22de Septbr.) oplæstes og underskrevs saalydende *Indstilling*:

I indeværende Lagtingssamling har Tinget haft til Behandling et af Amtmanden forelagt „Udkast til Lov om Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme paa Færøerne“.

Efter en 1ste Behandling i Tinget, blev Sagen overgivet til et Udvalg, der under 2ode ds. afgav medfølgende Betænkning, til hvilken man tillader sig at henvise.

Ved Sagens 3dje Behandling i Dag blev Udvalgets Indstilling, at „Tinget vedtager det forelagte Lovudkast med den Ændring, at der efter § 14 indskydes en ny Paragraf, saalydende:

Landfogden foranstalter de Beløb, der ifølge foranstaaende Bestemmelser skulle udredes af andre end Amtsrepartitionsfonden, refunderede denne.“ enstemmig vedtagen med 14 Stemmer.

Det saaledes vedtagne Forslag giver man sig herved den Ære at fremsende i Fortrøstning til, at det ved det høje Ministeriums Forsorg maa blive ophøjet til Lov.

Færøernes Lagting, den 22de September 1903.

C. Barentsen.

Joen Poulsen,
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

Til
Justitsministeriet.

VI. Forandringer i Sønæringsloven.

Den 4de August fremlagdes følgende Andragende fra Skibsroder N. Andreassen paa »Færøernes Skipper- og Navigatorforening«s Vegne:

Til
Færøernes Lagting.

Efter Overvejelse af »Færøernes Skipper- og Navigatorforening« angaaende Opnaaelse til Fiskeskipperbevis er vi kommen til det Resultat, at det kunde være nødvendigt at faa en Lovforandring i Næringsloven vedrørende dette Spørgsmaal.

Vi gaar ud fra, at som Loven nu er, vil vor Skipperstand i en nær Fremtid ikke være fyldestgørende hvad angaar praktisk Sømandskab m. m.

Som vi ved, tillader nuværende Lov enhver Person, som har underkastet sig Fiskeskipperprøven, at faa Skipperbevis, naar han har sejlet i 24 Maaneder som Fisker.

Vort Andragende gaar ud paa:

1. at vedkommende Person, for at kunne faa Skipperbevis, foruden Fiskeskippereksamen har sejlet mindst 12 Maaneder som Styrmand eller Bedste mand og tillige 24 Maaneder som Fisker eller i anden Fart;
2. at Fiskerskibene, for at gaa til Island, foruden Skipper skal mønstre en Styrmand, til hvilket skal kræves, at vedkommende har Sætteskippereksamen og tillige har faret som Fisker i 24 Maaneder eller i anden Fart, dog skulle de, som have faret som Bedstemænd i flere Aar, blive fritagne for en Eksamensunderkastelse;
3. at Fiskerskibene, for at drive Fiskeri ved Øerne, skal have om Bord en Skipper, der i det mindste har Sætteskipperbevis.

Thorshavn, den 12te Juni 1903.

Paa Foreningens Vegne

Napoleon Andreassen.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 12te August, vedtoges, efter Forslag af *Andreassen*, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: *Andreassen* med 13 St., *Müller* med 12 St., *Petersen* med 9 St., *O. J. Olsen* med 8 St. og *Matras* med 7 St.

Den 12te September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Til Lagtindet er indkommet et Andragende fra »Færøernes Skipper- og Navigatorforening« om Forandringer i Loven om Sønæringsloven m. m. af 25de Marts 1892, gaaende ud paa at skærpe de gældende Bestemmelser om Dæksbefalingsmændenes Antal og Uddannelse om Bord i færøske Fiskerskibe.

Undertegnede, til at afgive Betænkning i Sagen nedsatte Udvalg, maa erkende Nødvendigheden af en Lovforandring som den ansøgte, og maa slutte sig til, hvad der i Andragendet er anført om, at de nugældende Bestemmelser ikke ere tilstrækkelig betryggende for, at de Personer, hvem Førelsen af Fiskerskibene betroes, ere i Besiddelse af tilstrækkelige Kvalifikationer, hvad praktisk Sømandsskab angaar. Dette er ogsaa for adskillige Aar siden indset, i hvilken Henseende skal bemærkes, at der allerede i 1896 fra Bestyrelsen for »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug« indkom Andragende om Forandring i Søneringsloven i samme Retning som i nærværende Andragende antydet, og i Lagtingssamlingen 1899 blev man enig om at søge de paa-gældende Bestemmelser skærpede. Det er formentlig en Hovedbetingelse for en sund Udvikling af Skibsfiskeriet, at der om Bord findes godt kvalificerede Befalingsmænd. Der maa selvfølgelig have sig Øje, ikke at hæmme Fiskeriets Udvikling, men Udvalget mener, at der, uden at saadant risikeres, kan foreskrives strengere Bestemmelser end de nu gældende.

Hvad Fiskeriet udenfor den færøske indskrænkede Fart angaar, da giver Fordringen paa 1 Aars Tjeneste som Matros eller 2 Aar som Fisker altfor ringe Garanti for, at vedkommende Person er i Besiddelse af tilstrækkelig praktisk Duelighed. Udvalget mener her, at der ikke bør fordres mindre end, at vedkommende har sejlet i 3 Aar, hvoraf mindst 1 Aar som Styrmand eller Bedstemand.

Erkendende Nødvendigheden af, at der om Bord findes en Person, som i Skipperens Frafald kan være i Stand til at overtage Kommandoen om Bord, er man bleven enig om, at der i Skibe, der gaa udenfor den indskrænkede Fart, bør være, foruden Føreren, en Bedstemand. Til en saadan Mand bør der kun stilles de allernødvendigste Fordringer paa Kvalifikation til at kunne paa egen Haand overtage Skibets Førelse, og mener man, at der hertil udkræves mindst Bestaaelse af Sætteskipperprøven. Imidlertid vil det sandsynligvis i de første Aar blive vanskeligt at faa tilstrækkelig mange Personer med saadanne Kvalifikationer til Bedstemænd i alle Fiskerskibene, hvorfor man har ment at gøre Undtagelser for de Personers Vedkommende, som allerede have faret som Bedstemænd i 1 Aar. Udvalget mener, at der for at opnaa Bevis som Bedstemand bør kræves mindst 2 Aars Tjeneste som *Fisker* eller *Matros*, ligesom man mener at burde kræve, at vedkommende har opnaaet 20 Aars Alderen, samt Bestaaelse af Synsprøven, idet formentlig de fleste Personer ikke uden disse Betingelser ville kunne passe deres Gerning tilfredsstillende. For at sikre, at der ikke ved Bestemmelserne lægges Hindringer i Vejen for Fiskeriet, har man ment, at der bør kunne gøres Undtagelser fra Bestemmelserne. Der er ved ovennævnte Lov givet Indenrigsministeriet Ret til at gøre Undtagelser fra Betingelserne for Erhvervelse af Bevis som Fiskeskipper; en saadan Undtagelsesret, for saa vidt angaar Bevis som Bedstemænd, har man ment rettest burde tillægges Amtmanden, idet det formentlig vil være en altfor langsom Vej at gaa til Ministeriet med saadanne Ansøgninger, da det kan forudsættes, at Skibsførere komme i øjeblikkelig Forlegenhed for fuldt ud kvalificerede Bedstemænd. — Udvalget mener, at der bør foreskrives Udstedelse af Bevis som Bedstemand, for at der kan blive fulgt ensartet Fremgangsmaade ved Bedømmelsen af Bedstemændenes Kvalifikationer, og at saadant Bevis i Lighed med Bevis som Styrmand bør udstedes af Landfogden uden Betaling.

Med Hensyn til Fiskeriet i den færøske indskrænkede Fart, da kræver Søneringsloven ingen Kvalifikationer for Skibsførere i denne Fart. Udvalget mener, at dette er uheldigt, idet der ikke er saa lidt Fare ved Besejlingen af dette Farvand, navnlig nu, da der hvert Foraar drives Fiskeri med Masser af Skibe, saavel færøske som fremmede; Faren for Paasejling er derfor ikke liden, ligesom det ikke er udelukket, at Skibe drive af fra Øerne, i hvilke Tilfælde det vilde være yderst uheldigt, om der om Bord i saadanne Skibe ikke skulde findes i det mindste én Mand, som havde det nødvendige Kendskab til de gældende Søvejsregler. Udvalget har ment, at der i denne Fart ikke er streng Nødvendighed for, at der findes en kvalificeret Bedstemand om Bord, men har villet

indskrænke sig til at foreslaa, at der om Bord i Skibe af over 20 Tons i denne Fart skal være en Fører med mindst Sætteskipperhevis.

Udvalget tillader sig, af de anførte Grunde, at foreslaa til Tingets Vedtagelse nedenstaaende

Forslag

til

Lov om Forandringer i Lov om Sønæringen m. m. af 25de Marts 1892,
for saa vidt angaar Færøerne.

For Færøernes Vedkommende fastsættes følgende Forandringer i Lov om Sønæringen m. m. af 25de Marts 1892:

1) Som Fortsættelse af § 20, 2det Stykke, tilføjes:

»For Skib paa Fiskeri, hjemmehørende paa Færøerne og som udklæres derfra, skal der i denne Fart foruden Føreren være antaget en Bedstemand.

Ret til at føre et paa Færøerne hjemmehørende Fiskerskib af over 20 Tons i den færøske indskrænkede Fart er betinget af Erhvervelse af Bevis enten som Skibsfører, Fiskeskipper eller Sætteskipper.»

2) I Stedet for Post b i § 20, 3dje Stykke, sættes:

»at han efter sit fyldte 14de Aar har faret til Søs mindst 36 Maaneder, hvoraf mindst 12 Maaneder som Styrmand eller Bedstemand.»

3) Imellem 4de og 5te Stykke indskydes som nyt Stykke:

»Til Erhvervelse af Bevis som Bedstemand udkræves:

a. at vedkommende har bestaaet den i Lov om Styrmandseksamen m. m. omhandlede Sætteskipperprøve; dog skulle de Personer, som forinden denne Lovs Ikrafttræden have faret som Bedstemænd i 12 Maa-

neder, være fritagne for Underkastelse af saadan Prøve;

b. at han efter sit fyldte 14de Aar har faret til Søs mindst 24 Maaneder som Matros eller Fisker;

c. at han er i Besiddelse af dansk Indfødsret, eller i modsat Fald, at han fyldestgør Fordringerne i Næringslov af 24de Decbr. 1857 § 2, Nr. 4, og i Lov Nr. 73 af 23de Maj 1873 § 1;

d. at han har fyldt sit 20de Aar;

e. at han ikke ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling;

f. at han efter sit fyldte 14de Aar har bestaaet den anordnede Synsprøve.

Amtmanden over Færøerne be- myndiges til, under særlige Omstændigheder, at gøre Undtagelser fra de for Erhvervelse af Bevis som Bedstemand under l. tr. a- d nævnte Betingelser.

4) Som Fortsættelse af § 20, sidste Stykke, tilføjes som nyt Punktum:

»Bevis som Bedstemand udfærdiges af Landfogden paa Færøerne uden Betaling, og blive i øvrigt de i dette Stykke indeholdte Bestemmelser anvendelige for det her omhandlede Bevis' Vedkommende.»

I Udvalget angaaende Forandring i Sønæringsloven, Thorshavn, den 11te September 1903.

I. J. Petersen,
Ordfører.

Jens Andreassen.

Olaf J. Olsen.

J. M. Matras.*)

*) Müller var fraværende ved Betænkningens Afgivelse.

Den 14de September foretoges Sagens 2den Behandling. — Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 16 St. mod 0.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 18de September, sattes Udvalgets Forslag idets Helhed under Afstemning med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Schrøter, Niclasen, O. J. Olsen, Michelsen, Petersen, J. K. Olsen, J. H. Poulsen, Dam, Matras, C. Olsen, Androasen, Weihe og Formanden; — *Pa-tursson stemte ikke*, medens Müller, Mortensen og Isaksen vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 16 Stemmer.

Den 22de September oplæstes og underskrevs saalydende *Indstilling* i Sagen:

Fra »Færøernes Skipper- og Navigatorforening« er til Lagtinget indkommet et Andragende af 12te Juni d. A. om at faa udvirket Skærpselse af de gældende Bestemmelser om Dæksbefalingsmændenes Antal og Uddannelse om Bord i færøske Fiskerskibe.

I denne Anledning blev der nedsat et Udvalg paa 5 Medlemmer, som ved at overveje Sagen kom til Erkendelse af, at de gældende Bestemmelser nu maa siges at være uhensigtsmæssige, og har derfor udarbejdet et Forslag til Lov om Forandringer i Lov om Sønæringen m. m. af 25de Marts 1892, for saa vidt angaar Færøerne.

Dette Forslag blev ved Sagens 3dje Behandling, den 18de d. M., ved Navneopraab vedtaget med 16 Stemmer, medens 1 Medlem ikke stemte og 3 vare fraværende.

Ved at fremsende denne Sag tillader man sig, med Henvisning til det i Udvalgsbetænkningen anførte, at anbefale den til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Færøernes Lagting, den 22de September 1903.

C. Børentsen.

T. J. Petersen,
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

VII. Andragende om Koncession til Anlæg og Drift af en Telefonlinie.

Den 3dje August fremlagdes følgende Andragende fra Kongsbonde og Købmand O. J. Olsen af Vestmanhavn:

III

Ministeriet for offentlige Arbejder.

Undertegnede Købmand og Kongsbonde Olaf J. Olsen af Vestmanhavn tillader mig herved at andrage det høje Ministerium om, at der i Henhold til Lov om Telegrafer og Telefoner af 11te Maj 1897 § 2 maa blive meddelt mig Koncession for et Tidsrum af 20 Aar paa Anlæg og Drift af en Telefonlinie fra Thorshavn til Vestmanhavn paa Strømø.

Idet jeg med Hensyn til Betimeligheden af et saadant Anlæg skal henvise til den af et Udvalg i Lagtingssamlingen 1902 afgivne Betænkning om Telefonsagen her paa Øerne, v. Lagtingsberetningen for 1902, Side 45 ff., skal jeg om det af mig paatænkte Anlæg nærmere udtale følgende:

Den projekterede Telefonlinie agtes ført som en Enkelledning fra Thorshavn langs den nuværende Vej henimod Vandværket og derfra sønden om Flatna Hauge ind i Flavnedal, hvis østre Dalside følges frem til Sunds Hålsur. Ved dette Punkt krydser Linien Gangstien og gaar videre noget neden for denne frem til Sunds Å, hvorfra Stien følges op til Fagrudalur. Gennem denne ligger Linien noget østen for den nuværende Vej, som den først atter træffer ved Mjörkadalur. Senere gaar Linien dels langs, dels noget neden for Stien, henimod det Punkt, hvor Vejen til Lejnum tager af, og hvor Nedstigningen til Kollefjord begynder. Linien føres fra Fjældet ad korteste Vej ned til Øreenge. Gennem Kollefjordsdalen gaar Linien langs vestre Elvehæd frem til Lejnumvand. Langs dette Vand ligger Vejen lige under en brat Fjældhammer, medens Linien tænkes ført oven over Hammeren og videre til Kvivig. Fra Kvivig følger Linien den nuværende Sti over Fjældet ned til Vestmanhavnsbugten, og gaar saa langs Stranden frem til min Butik, hvor Endestationen er tænkt henlagt. Der agtes oprettet Samtalestationer i Thorshavn, Øreenge, Kvivig og Vestmanhavn, og under Forudsætning af tilstrækkelig Tilslutning vil der blive etableret Abonnentledninger paa den nævnte Strækning.

Til Telefonnettet tænkes anvendt $\frac{1}{4}$ mm galvaniseret Jærntraad, til Støtter imprægnerede Fyrretræstolper af passende Længde og Tykkelse.

Jeg har allerede nu henvendt mig til de Ejere, over hvis Grund den projekterede Linie skal gaa. De fleste have givet mig Tilladelse til at føre Ledningen over deres Ejendom, men enkelte have vægret sig herved. Jeg skal derfor henstille til Ministeriet, om der ikke i den eventuelle Koncession kunde træffes de i denne Henseende fornødne Bestemmelser i Henhold til Telefonlovens §§ 9 ff.

Som det vil fremgaa af hoslagte Anlægs- og Driftsoverslag, er der til den første Anlæggelse kalkuleret at ville medgaa et Beløb af 13,000 Kr. og til den aarlige Drift, derunder indbefattet Forrentning af Anlægssummen, et Beløb af 1560 Kr. For at dette sidste Beløb nogenlunde skal kunne afbalanceres ved de ventede Indtægter, er det, under Hensyn til den forholdsvis faatallige Befolkning, der kan forventes at ville benytte Telefonen, nødvendigt, at Maksimalkosterne sættes ret højt. Jeg har tænkt mig følgende Takster:

Thorshavn—Øreenge for 3 Minutters Samtale	Kr. 0,60
- —Kvivig	— - 0,80
- —Vestmanhavn	— - 1,00
Øreenge—Kvivig	— - 0,50
- —Vestmanhavn	— - 0,70
Kvivig—	— - 0,50
Abonnement 100 Kr. aarlig.	

Om Anlægget virkelig vil kunne svare sig med disse Takster, er det ganske umuligt at have nogen begrundet Mening om nu, og jeg skal derfor henstille til Ministeriet, at de eventuelle Takster kun fastsættes for et kortere Aaremaal, f. Eks. 2 Aar, for at der efter de indhøstede Erfaringer kan foretages en Regulering af dem.

I øvrigt har jeg endnu ikke udarbejdet noget Driftsreglement, men et saadant vil, hvis Koncessionen gives, blive indsendt til Approbation inden en af Ministeriet nærmere fastsat Frist.

Anlægget agtes paabegyndt ved en norsk sagkyndig saa vidt muligt i indeværende Aar, i hvert Fald næste Foraar, saaledes at Driften antagelig vil kunne aabnes allerede til næste Sommer.

Det er en Selvfølge, at jeg forpligter mig til at holde det eventuelle Anlæg med Ledninger og Apparater i vel vedligeholdt Stand, ligesom jeg med Hensyn til Driften af Anlægget underkaster mig de Bestemmelser, som Ministeriet til enhver Tid maatte fastsætte, derunder inden for de ved mit Andragende trukne Grænser at foretage saadanne Udvidelser og Forbedringer, som maatte blive forlangt.

Vestmanhavn, den 13de Juli 1903.

Ærbødigt

Olaf J. Olsen.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 7de August, foreslog O. J. Olsen at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. Forslaget sattes under Afstemning, men da kun 8 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: Nielsen, Frovsten, Nielsen, O. J. Olsen, Michelsen, Müller, Petersen, J. F. Olsen, Patursson, Isaksen, Dam, Matras og Formanden, — Mortensen, C. Olsen, Andreasen og Weihe *stemte ikke*, medens J. Poulsen, Schrøter og J. H. Poulsen vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 13 Stemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes *næste Dag*: Müller og Schrøter med 14 St. hver, Patursson med 13 St., Dam og Nielsen med 12 St. hver.

Den 3dje September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et til Ministeriet for offentlige Arbejder stilet Andragende fra Købmand O. J. Olsen af Vestmanhavn om, at der i Henhold til Lov om Telegrafer og Telefoner af 11te Maj 1897 § 2 maa blive meddelt ham Koncession for et Tidsrum af 20 Aar paa Anlæg og Drift af en Telefonlinie fra Thorshavn til Vestmanhavn.

Udvalget har ikke kunnet blive enigt om fælles Udtalelse, men har delt sig i et Flertal, bestaaende af Dam, Nielsen og Patursson, og et Mindretal: Müller og Schrøter.

Flertallet tillader sig at anføre følgende:

Paa Grund af de herskende daarlige færøske Kommunikationsforhold, vil en Telefonlinie mellem Thorshavn og Vestmanhavn være et betydningsfuldt Begyndelsesled til Afhjælpning af de tilstedeværende Ulemper i saa Henseende. Det fremgaar desuden af et andet Andragende fra bemeldte Købmand Olsen, som er benvist til samme Udvalg, at Andrageren agter at anvende en forholdsvis stor Kapital paa Anlæggets Udførelse, hvilket bevislig er hans Hensigt, eftersom allerede Hovedmassen af Materialierne er ankommet til Vestmanhavn. I Henhold til, at foreliggende betydelige private Opførelse formentlig afgiver et afgjort Bevis for den store Trang, der nu er til Stede for Anskaffelse af Telefonforbindelser, finder Flertallet fuldt ud at kunne tilraade Lagtinget at udtale sig til Gunst for nævnte Ansøgning.

Det kan fra Flertallets Side ikke indses, at et saadant privat Anlæg paa en nogen som helst Maade kan komme i Kollision med Lagtingets Standpunkt til Telefonsagen i afvigte Samling. Thi i Tilfælde af, at Staten, hvad man maa haabe vil ske i den nærmeste Fremtid, selv vil overtage Hovedtelefonanlægget paa Færøerne, saa vil der, naar Hr. Olsens Anlæg bliver lovmedholdigt og de nødvendige Forbehold ved Koncessionens Udstedelse tages, intet være til Hinder for, at det private Foretagende til enhver Tid kan overgaa til Statsforetagende.

For at forebygge enhver Kollision med et eventuelt offentligt Telefonanlæg, maa Flertallet dog i enhver Henseende tilraade, at der sker en Afvigelse fra Ordlyden i oftnævnte Andragende, nemlig saaledes, at den ansøgte Koncession for et Tidsrum af 20 Aar forandres derhen, at Staten til hvilken som helst Tid kan betinge sig Anlægget overdraget. Med Hensyn til Takstbestemmelserne tilraades desuden, at den i Ansøgningen nævnte Maksimaltakst kun skal betragtes som foreløbig, saaledes at Andrageren skal forpligte sig til at fremlægge iste Aars Regnskab for Lagtinget, hvorefter dette atter vil have at udtale sig om Takstbestemmelserne og foreslaa en Ordning, som, efter at være bekræftet af Indenrigsministeriet, skal være bindende for Koncessionsindehaveren. Det bemærkes, at det er Flertallet bekendt, at Andrageren fuldt ud billiger saadanne forandrede Bestemmelser.

Mindretallet, Müller og Schrøter, kan ikke tilraade Lagtinget at anbefale, at den omhandlede Koncession bliver meddelt for nærværende Tid. Lagtinget har i forrige Samling indstillet til Justitsministeriet, at der af Staten bliver anlagt en Telefonforbindelse her imellem Øerne. Forundersøgelser ere blevne foretagne af en Ingeniør i den Anledning, og efter mundtlig Meddelelse af Tingets Formand har Mindretallet Grund til at antage, at man vil søge at gennemføre Sagen i den nærmeste Tid, og at der i den til Efteraaret saamentrædende Rigsdag vil blive stillet Forslag om Bevilling i den Anledning.

Under disse Omstændigheder befrygter Mindretallet, at heromhandlede private Anlæg vil kunne komme i Kollision med Planen til det fornævnte større Anlæg. Vi har ingen Garantier for, at det private Anlæg vil blive udført paa en saadan Maade og af saa gode Materialier, at Staten senere vil være tjent med at overtage det. Skulde det blive mindre godt udført eller af mindre gode Materialier, saa vilde let dette første Forsøg virke afskrækkende for Gennemførelsen af det større Anlæg.

Mindretallet finder dernæst, at der ikke er nogen presserende Omstændighed til Stede for, at der tilvejebringes Telefonforbindelse mellem Thorshavn og Vestmanhavn tidligere end mellem de øvrige større Pladser eller mellem Thorshavn og andre Pladser.

En Omstændighed, som skønnes alene at kunne bevæge Tinget til for Tiden at nægte sin Anbefaling til Koncessionen, er den, at Andrageren, efter hvad der for øvrigt er oplyst for Udvalget, for en Del mangler vedkommende Ejeres Samtykke til Telefonens Anlæg gennem deres Mark, og at han derfor mulig bliver nødt til at lægge Linien ad en anden Vej end projekteret.

Mindretallet anser dernæst de i Andragendet anførte Betalingssatser for at være for høje. Vi formene, at Telefonen, ved at den hyppigere bliver benyttet, vil give mere Indtægt, naar Betalingen ansættes betydeligt lavere.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1) Forslag fra Flertallet:

Den ansøgte Koncession paa en Telefonlinie mellem Thorshavn og Vestmanhavn anbefales.

I Koncessionstilladelsen indføres Bestemmelse om, at Staten til enhver Tid skal kunne overtage Anlægget.

De foreslaaede Maksimaltakster betragtes kun som foreløbige, idet Koncessionsindehaveren skal være pligtig til at fremlægge 1ste Aars Regnskab for det derefter sammentrædende Lagting, som saa kan foreslaa Ændringer, der med Indenrigsministeriets Samtykke skulle være bindende for Koncessionsindehaveren.

2) Forslag fra Mindretallet:

Lagtinget maa fraraade, at der for Tiden gives nogen Koncession paa privat Telefonanlæg paa Færøerne.

I det Udvalg, der er nedsat i Anledning af Telefonforbindelse paa Færøerne, Thorshavn, den 1ste September 1903.

E. Müller.

J. H. Schrøter.

J. Patursson.

J. K. F. Dam.

J. Z. Nielsen.

Den 7de September foretoges Sagens 2den Behandling. Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 15 St. mod 0.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 16de September, sattes Mindretallets Forslag først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 6 stemte for og ingen imod. Derefter sattes Flertallets Forslag under Afstemning og vedtoges med 10 Stemmer mod 1.

Den 22de September oplæstes og underskrevs saalydende Indstilling i Sagen:

Til

Justitsministeriet.

Lagtinget har i indeværende Samling haft til Behandling en Ansøgning fra Købmand O. J. Olsen af Vestmanhavn til Ministeriet for offentlige Arbejder om Koncession paa Anlæg af en Telefonlinie fra Thorshavn til Vestmanhavn med Mellemstationer Kollefjord og Kvivig.

Sagen har været behandlet i et 5-Mandsudvalg, der den 1ste ds. afgav Betænkning med Indstilling fra et Flertal (Dam, Nielsen, Patursson) og et Mindretal (Schrøter og Müller).

Efter at have været underkastet 2 Behandlinger i Tinget, vedtoges ved

3dje Behandling Flertallets Forslag derved, at 10 stemte for Forslaget, medens 4 undlode at stemme og 1 stemte imod.

De vedtagne Indstillingspunkter ere saalydende:

Den ansøgte Koncession paa en Telefonlinie mellem Thorshavn og Vestmanhavn anbefales.

I Koncessionstilladelsen indføres Bestemmelse om, at Staten til enhver Tid skal kunne overtage Anlægget.

De foreslaaede Maksimaltakster betragtes kun som foreløbige, idet Koncessionsindehaveren skal være pligtig til at fremlægge 1ste Aars Regnskab for det derefter sammentrædende Lagting, som saa kan foreslaa Ændringer, der med Indenrigsministeriets Samtykke skulle være bindende for Koncessionsindehaveren.

Idet man herved ærbødigt indsender Andragendet tilligemed den afgivne Betænkning, skal man paa det varmeste anbefale dette første Skridt til Forbedring af vore Kommunikationsforhold paa Telefonanlæggenes Omraade til det høje Ministeriums Velvilje.

Færøernes Lagting, den 22de September 1903.

C. Børentsen.

J. Patursson.

Joen Poulsen.

VIII. Andragende om Tilskud til Anlæg af en Telefonlinie.

Den 5te August fremlagdes følgende Andragende fra Kongsbonde og Købmand O. J. Olsen:

Til
Færøernes Lagting.

Som det vil være det høje Lagting bekendt, indgav jeg i afvigte Lagtingssamling et Andragende til Tinget om, at dette vilde foranstalte, at der enten

af Statskassen eller en af de under Tingets Forvaltning hørende Kasser maatte blive tilstaaet mig et Laan paa 4000 Kr. rentefrit i de første 10 Aar og paa Afbetaling i 28 Aar til Anlæg af en Telefonforbindelse mellem Thorshavn og Vestmanhavn med Mellemstationer i Kollefjord og Kvivig, idet jeg tillige betoned, at jeg ved dette mit Projekt ikke forfulgte Særinteresser, men væsenlig havde til Hensigt at vække Interessen for Telefonsagen i sin Helhed. I den siden da forløbne Tid har jeg stadig systet med Tanken om et saadant Anlæg, og Sagen er nu saa vidt fremskreden, at jeg den 13de f. M. gennem Amtet har indsendt et Koncessionsandragende til Ministeriet for offentlige Arbejder med Anlægs- og Driftsoverslag, ligesom der paa Foranledning af Amtet har fundet en sagkyndig Undersøgelse om Muligheden for Anlægget Sted ved den norske Vejingeniør Horn, der saa vidt mig bekendt har afgivet Erklæring om Sagen. Jeg har derhos allerede bestilt Størstedelen af de fornødne Materialier, der ville komme mig i Hænde i denne Maaned, saaledes at Anlægget, hvis Koncessionen gives mig, vil paabegyndes i Aar og Driften aabnes til næste Sommer.

At dømme efter de i Lagtinget i Ijor stedfundne Forhandlinger, er nu en almindelig Stemning for at faa vore elendige Kommunikationsforhold forbedrede ved Anlæg af Telefonforbindelser mellem de største Bygder heroppe, og der kan næppe være Tvivl om, at i et saadant almindeligt Telefonnæt vil Linien Thorshavn—Vestmanhavn blive en Hovedlinie. Paa den anden Side forekommer det mig ikke, der kan være nogen Betænkelighed ved allerede nu at etablere den sidstnævnte vigtige Linie.

Naar der i den eventuelle Koncession tages passende Forbehold, vil mit Anlæg i sin Tid kunne gaa ind som et Led i et almindeligt Statsanlæg, hvilket ogsaa hele Tiden har været min Tanke.

Som det vil fremgaa af vedlagte Afskrifter af mit Koncessionsandragende med Bilag, er der til Anlæg af den omtalte Linie paaregnet at ville medgaa et Beløb af 13,000 Kr. og til den aarlige Drift et Beløb af 1560 Kr. Naar Anlægs-summen overstiger den i mit tidligere Andragende nævnte Sum med 5000 Kr., ligger det i, at den i mit tidligere Andragende opstillede Beregning var foretaget paa Basis af en Erklæring fra en norsk Telefoningeniør, der ikke havde undersøgt Forholdene paa Stedet, medens det nu foreliggende Overslag er opstillet ved Samarbejde med Ingeniør Horn, der nøje har undersøgt de lokale Forhold.

Det er selvfølgelig vanskeligt for en Privatmand at udrede den omtalte Sum, tilmed da Anlægget langt fra kan ventes at blive rentabelt. Der har jo ogsaa fra alle Sider været Enighed om, at der her foreligger en Samfundsopgave.

Det forekommer mig derfor vel begrundet, naar jeg nu atter ansøger det høje Ting om, at dette vil foranledige, at der enten af Statskassen eller en af de under Tinget hørende Kasser, naturligst økonomisk Fond, bliver ydet mig et enten ligefremt Tilskud eller et rentefrit Laan af 6500 Kr., der afdrages efter Tingets nærmere Bestemmelse, idet jeg selvfølgelig underkaster mig de Garantier, som Tinget maatte anse fornødent ved Tilstaaelse af et saadant Tilskud eller et saadant Laan.

p. t. Thorshavn, den 3dje August 1903.

Ærbødigst

Olaf J. Olsen.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 7de August, foreslog O. J. Olsen at henvise den til Udvalget i foregaaende Sag (VII.) Forslaget sattes under Afstemning; men da kun 8 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: Ja stemte: Nielsen, Provsten, Niclasen, O. J. Olsen, Michelsen, Petersen, J. F. Olsen, Patursson, Isaksen, Dam, Matras og Formanden, — Müller, Mortensen, C. Olsen, Andreasen og Weihe stemte ikke, medens J. Poulsen, Scrøter

og J. H. Poulsen vare *fraværende*; og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 12 St.

Den 16de September fremlagdes saalydende

Flertalsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Købmand O. J. Olsen af Vestmanhavn om, at der enten af Statskassen eller en af de under Tinget hørende Kasser — naturligst økonomisk Fond — bliver ydet ham enten et Tilskud eller et rentefrit Laan af 6500 Kroner.

Udvalget har delt sig i et Flertal (Dam, Nielsen og Patursson) og et Mindretal (Schrøter). Det bemærkes, at det ene af Udvalgsmedlemmerne (Müller) under denne Sags afsluttende Behandling i Udvalget har været bortrejst.

Flertallet finder det i høj Grad prisværdigt, at en privat Mand paatager sig Hovedomkostningerne ved et saa betydningsfuldt Anlæg som den omhandlede Telefonlinje Thorshavn—Vestmanhavn. Udgifterne vise sig nemlig at være ganske betydelige, og Foretagendet vil sandsynligvis forblive urentabelt, indtil dette er sat i Forbindelse med andre eventuelle færøske Telefonlinier.

En Telefonlinie mellem Thorshavn og Vestmanhavn vil saaledes, som af Andrageren berørt, utvivlsomt blive en Hovedlinie i et eventuelt Statstelefonanlæg. Linien vil faa ikke liden Betydning saavel for Thorshavn og Vestmanhavn som for Mellemstationerne Kollefjord, Kvivig og de til disse Stationer nærmest grænsende Distrikter.

Under Hensyn hertil kan Flertallet paa det bedste anbefale, at der ydes Andrageren en Støtte for hans paaskønnelsesværdige Foretagende.

Lagtinget er imidlertid for nærværende Tid ikke saaledes situeret, at der af de til dettes Raadighed staaende Midler kan disponeres over en saa stor Sum, som af Andrageren nævnt i ovennævnte Øjemed. Man har derfor ment at burde foreslaa Tinget at give Andrageren en Anbefaling til, at der ydes ham den ansøgte Sum af Statskassen. Flertallet finder det mest ønskeligt, at et eventuelt Statsbidrag ydes som Tilskud, dog paa den Betingelse, at Beløbet, hvis Staten senere skulde ønske at overtage Anlægget, fradrages den Erstatningssum, som Staten skal tilsvare Liniens private Indehavere.

I Henhold hertil tillader Flertallet sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

•Lagtinget anmoder Amtmanden om paa Tingets Vegne at medgive Andrageren sin bedste Anbefaling til, at der af Statskassen ydes ham et Tilskud eller et rentefrit Laan af 6500 Kroner. I Tilfælde af, at Statsbidraget ydes som Tilskud, afkortes det i den Erstatningssum, som Statskassen udræder Andrageren ved eventuel Overtagelse af Anlægget. Ydes Bidraget derimod som Laan, afdrages det i Løbet af 20 Aar.

I det Udvalg, der er nedsat i Anledning af Telefonforbindelse paa Færøerne, Thorshavn den 16de September 1903.

J. Patursson,
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

Johan K. F. Dam.)*

Den 18de September fremlagdes følgende

Mindretalsbetænkning.

Undertegnede Mindretal i Sagen angaaende Tilskud til et privat Telefonanlæg tillader sig at anføre:

*) Müller var fraværende ved Betænkningens Afgivelse.

Mindretallet kan ikke dele Flertallets Anskuelse, at der skulde ligge noget prisværdigt, end mindre noget i høj Grad prisværdigt, deri, at en privat Mand vil anlægge Telefonforbindelse mellem Vestmankhavn og Thorshavn paa samme Tid som vi have andraget Statsmyndighederne om at faa et almindeligt Telefonanlæg, omfattende hele Færøerne, navnlig naar den private Mand søger om Pengenhjælp af offentlige Midler for at udføre sit Forhavende.

Naar Andrageren vil anlægge Telefon, da sker det selvfølgelig ikke af patriotiske Grunde, men fordi han som enhver anden Forretningsmand mener at se sin Fordel derved.

At bede Statsstyrelsen om at yde ham den omhandlede Pengenhjælp, er jo en meget nem Vej for Lagtinget at gaa, men derfor ikke mindre forkastelig; hvis Tinget vil hjælpe Manden, synes jeg, at det er det mest naturlige at yde Tilskudet af de under dets Bestyrelse staaende Kasser, for jo flere Krav vi stille til Statskassen, jo vanskeligere vil det blive at faa dem alle gennemførte.

Med Henvisning til foranstaaende tillader Mindretallet sig at foreslaa til Lagtingets Vedtagelse:

Der svares Andrageren, at Tinget ikke kan yde Tilskud til det omhandlede private Telefonanlæg og heller ikke kan anbefale hans Andragende til Regeringen.

Thorshavn, den 17de September 1903.

J. H. Schrøter.

Den 19de September foretoges Sagens 2den Behandling. Mindretallets Forslag sattes først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 6 stemte for og ingen imod. Derefter sattes Flertallets Forslag under Afstemning; men da kun 9 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: Nielsen, O. J. Olsen, Michelsen, J. F. Olsen, J. H. Poulsen, Patursson, Isaksen, Dam og Kormanden, — J. Poulsen, Provsten, Schrøter, Niclasen, Petersen, Matras, C. Olsen, Andreasen og Weihe *stemte ikke*, medens Müller og Mortensen vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes bortfaldet.

IX. Ang. Forandringer i Grindereglementet.

Den 3dje August fremlagdes følgende *Andragende* fra Lagtingsmand *Nielsen*:

Da Reglement for Grindefangsten paa Færøerne af 5te Februar 1872 maa siges at være forældet og som følge deraf trænger til Forandring paa forskellige Omraader, tillader jeg mig herved ærbødigst at indgaa til det højtærede Lagting med Andragende om at tage denne for Beboerne saa vigtige Sag under velvillig Overvejelse.

p. t. Thorshavn, den 3dje August 1903.

J. Z. Nielsen.

Til
Færøernes Lagting.

Ved Sagens *foreløbige Behandling*, den 10de August, vedtoges, efter Forslag af *Nielsen*, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes *næste Dag*: *Nielsen* med 11 St., *C. Olsen* med 9, *Dam* og *Schrøter* hver med 6 og *Müller* med 5 St., idet Lodtrækning gjorde Udslaget mellem ham, J. H. Poulsen og J. Poulsen.

Den 19de September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Fra Sysselmanden for Vaagø Syssel er til Tinget indkommet et Andragende om, at der maatte foretages en Revision af Reglementet for Grindefangsten paa Færøerne af 5te Februar 1872, hvilket Andragende har været overgivet under tegnede Udvalg til Betænkning.

Udvalget har delt sig i et Flertal (*Müller, Nielsen, C. Olsen og Schrøter*) og et Mindretal (*Dam*).

Flertallet tillader sig at bemærke:

Det maa indrømmes, at Grindereglementet af 5te Februar 1872 trænger til Ændringer paa flere Punkter, og navnlig gælder det Distrikternes store Udstrækning. -- Ser man hen til, at en Grindefangst i Thorshavn eller Sundet mellem Strømø og Østerø skal deles mellem samtlige Beboere i Strømø, Østerø, Vaagø og Norderøernes Syssel med Undtagelse af Beboerne paa Østsiden af Bordø, Vidørø, Svinø og Fuglø, er det let forstaaeligt, at Parterne af en mindre Grindefangst, der nok havde Betydning i 1872, thi Folketallet er siden den Tid steget med c. en Tredjedel, hvilket jo har medført, at Parterne ogsaa ere blevne c. en Tredjedel mindre, blive ubetydelige. Som et Bevis paa, hvor ringe Indtægt Grindefangsten giver dem, der kun ere berettigede til halve Parter, er det, at de i mange Tilfælde ikke engang afhente deres Parter.

Den Misstemning, der har været imod, at der afgaar saa store Afdrag af Grindefangsten, f. Eks. Tiende, Procenter til Skolefonden og Amtsfattiggassen, vil til Dels blive hævet, hvis Tienden, som der er Grund til at antage, i en nær Fremtid kan ventes afløst, navnlig for saa vidt Tienden fremdeles bliver bortsolgt og Auktionsbeløbene henlagte til en Fond til Jordehvalens Afløsning. Den

enhver Hvalvaag tilhørende Andel har sin egen Konto, hvilket maa anses for at være rigtigt, da Forholdet mellem Odelsgodset og Kongsgodset er saa forskelligt paa de forskellige Steder. — Desuden har Udvalget anset det hensigtsmæssigt, om det saakaldte Kongskøb kunde blive betalt af økonomisk Fond i Stedet for, som Forholdet er, nu at opkræve det hos Befolkningen, thi Udredningen og Opkrævningen medfører et saa uforholdsmæssigt Arbejde, at det langt overstiger Værdien af Kongskøbet.

Endvidere har man troet at burde foreslaa, at den Anskuelse blev gennemført, som saa længe har gjort sig gældende, at Sysselmanden, saa snart Vurderingen paabegyndes, skulde kunne bortsælge ved offentlig Auktion en Del eller den Del af Fangsten, der ellers skulde sælges, dog saaledes, at det i ethvert Tilfælde skulde bero paa hans Skøn, om det i enkelte Tilfælde var forvarligt at afholde en saadan Auktion. Der maatte navnlig tages Hensyn til, om det bortsolgte kunde fjernes, inden Mørket falder paa, om der var et tilstrækkeligt Antal Købere til Stede, og om der kunde opnaas antagelige Priser.

Endelig skal Udvalget udtale, at den Betaling, der er tilstaaet Sysselmændene og Grindeformændene (§ 20), $\frac{1}{2}$ pCt. til førstnævnte og $\frac{1}{2}$ pCt. til de 4 Formænd, aldeles ikke giver et tilstrækkeligt Ækvivalent for det Arbejde, de skal udføre. Man har derfor ment, at Billighed taler for, at denne Godtgørelse forhøjes til 1 pCt. til Sysselmanden og 1 pCt. til Grindeformændene.

I Ilenhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa Tinget at vedtage følgende Ændringer i og Tillæg til Reglementet for Grindefangst paa Færøerne af 5te Februar 1872:

1. § 19. Der indskydes et saalydende nyt Punktum i Begyndelsen af § 19: »Sysselmanden kan, naar han skønner, at Omstændighederne tale derfor, og hvis han mener, at antagelige Bud kan opnaas, samtidig med, at Vurderingen begynder, bortsælge ved offentlig Auktion saa meget, som han antager, der vil tilfalde de offentlige Kasser, i hvilke Tilfælde den hver af Kasserne tilfaldende Andel vilde være at beregne efter Gennemsnitsprisen.
2. I § 20 forandres $\frac{1}{2}$ pCt. til 1 pCt. saavel til Sysselmanden som til Grindeformændene.
3. § 22. Der tilføjes den saalydende Slutning efter Ordene: » $\frac{1}{2}$ Pot Tran pr. Skind Hval, som udredes af Færø Amts økonomiske Fond.
4. § 24 omredigeres saaledes:

Til enhver af de forskellige Hvalvaage skal for Fremtiden høre følgende Distrikter:

- I. *Norderøernes Syssel*: i Kvannesund, Vedvig og Klaksvig faar Norderøernes Syssel og Østsiden af Østerø hele Parter.
- II. *Østerø Syssel*: i Gøte og Fundingsbotn faar Østerø og Norderøernes Syssel hele Parter.
- III. *Strømø Syssel*:
 - a. i Thorshavn og Sundet mellem Østerø og Strømø samt Kvalvig faar Østsiden af Strømø med Nolsø og Vestsiden af Østerø hele Parter.
 - b. i Vestmanhavn og Saxen faar hele Strømø og Vaagø Sysler hele Parter.
- IV. *Vaagø Syssel*: Vaagø Syssel og Vestsiden af Strømø samt Hestø og Kolter faar hele Parter.
- V. *Sandø Syssel*: i alle Hvalvaage erhoder hele Sysselet hele Parter.
- VI. *Suderø Syssel*: i alle Hvalvaage erhoder hele Sysselet hele Parter.

Deelingen til enhver Bygd i Distriktet sker efter Folketallet saaledes, at 25 Mennesker regnes til en Baad. 8 Mand med Baad fra udenfor Distriktet boende erhoder lige Part med 25 Mennesker i Distriktet og de flere eller færre i Forhold dertil, naar de møde, inden Vagten er sat, og halve Parter, naar de møde, inden Vurderingen er endt. Brøkdele af Skind

til hvert Udlæg (Bygd, Nr. eller Baad) udlægges ikke in natura, men af de ved Auktionen indkomne Pengebeløb.

5. Det ved Bortsalg af Tienden indkomne Beløb henlægges til en Fond til Jordhvalens Afløsning. I denne Fond har hver Hvalvaag sin egen Konto.

* * *

Undertegnede Medlem af Udvalget, der blev nedsat i Sagen om Forandringer i Reglementet af 3te Februar 1872 om Grindefangsten paa Færøerne, har ikke kunnet blive enig med de andre om Ordningen af de foreslaaede Forandringer, og skal derfor tillade mig som Mindretal at afgive følgende Betænkning:

At Grindereglementet ikke trænger til nogen Forandring, skal jeg ikke paastaa; men da Grindefangsten er af meget omfattende Betydning, og man i den senere Tid har fulgt den Fremgangsmaade i Tinget, førend det har taget endelig Bestemmelse om vigtige Sager, at der har været indhentet Erklæringer eller Betænkninger fra Kommunalforstanderskaberne, synes jeg, at denne Sag, paa Grund af sin store Betydning, absolut bør udsættes til næste Aar, og Erklæringer indhentes fra Forstanderskaberne. — Den væsenligste af de Forandringer, Flertallet har foreslaaet, er Omordning af Distrikterne, og at de halve Parter bortfalde. Jeg er vis paa, at der er mange, som ikke ville give Afkald paa de halve eller hele Parter, som de have oppebaaret som en Indtægt i saa lang Tid, idet de ikke ville anse sig i den foreslaaede Omordning af Distrikterne eller i, at andre ogsaa til Gengæld afstaa sine halve Parter, at erholde fyldestgørende Erstatning derfor. Jeg synes, at eftersom Folk nu i den lange Aarrække har oppebaaret denne Indtægt, eller om man heller vil sige, disse Herligheder, har der ligesom udviklet sig en Slags Ejendomsret dertil, et Ejendomsforhold af ganske vist en besynderlig Art, men man har mange Eksempler paa Ejendomsforhold og Rettigheder af besynderlig og ejendommelig Art, og jeg synes, at den Ejendomsret, Folk har til sine Grindeparter, har i det mindste stor Lighed med den, de offentlige Kasser og Tiendejere have til deres Andel af Grinden. De have allesammen uden Vederlag oppebaaret det som en Indtægt en Tid lang, saa det er noget betænkeligt, at Tinget ombytter Folks halve Parter og i enkelte Tilfælde fratager dem deres hele Parter, uden at Folk har en Anelse om, hvad der foregaar. Den foreslaaede Distriktsinddeling er lige saa aparte som den bestaaende. Jeg skal blot nævne som Eksempel, at Velbestad- og Kirkebofolk ikke ville faa Parter i Thorshavn. Grindebud kan ikke godt sendes til Folk, som hverken faa hele eller halve Parter, saa den foreslaaede Ordning vil have til Følge, at Grindebud bliver kun sendt omkring i en meget snævrere Kreds af Landet. — Dette kan og sikkert vil føre hen til, at altfor faa Folk komme til Stede under Drabet, og kan Landet af den Grund baade helt og delvis gaa Glip af Fangsten. Den af Flertallet saa meget paaheraabte Tilvækst i Befolkningen releverer kun lidt imod, at den mandlige Befolkning for største Delen er fraværende paa Fiskeri med Skibe paa de Tider af Aaret, naar Grindefangsten sædvanlig falder. Det er dog en Hovedopgave at faa Grinden dræbt.

At Sysselmanden under større Grindefangster burde have nogen Myndighed til at tage Forholdsregler for, at den Del af Grinden, som skal sælges, ikke ligger saa længe hen, at den delvis gaar til Spilde, og andet lignende, er der noget, der taler for; men skal der sælges forinden Skiftet, maa der hellere sælges for lidt end for meget. Resten kan enten udskiftes som Kongskøb og betales med Middelprisen af det, der bortsolgtes ved Auktionen, eller der bliver holdt Auktion over Resten bag efter som sædvanlig. I intet Fald maa Udlægget til Parterne beklippes for deres Skyld, som ikke faa Lejlighed til at købe. — At Sysselmænd og Grindeformænd faa et større Vederlag for deres Arbejde end hidtil, er ikke urimeligt at antage, naar de til Gengæld ved Reglementets Forandring undergives vedfølgende Instruks: Skal Sysselmændene (og Grindefor-

mændene?) faa mere Løn og Raadighed over Grinden, synes jeg, at man med Billighed kan, ja endog maa underkaste dem en udvidet Kontrol, f. Eks. at der for hver Grindfangst, der falder, affattes et detaillert Regnskab (ved hvis Affattelse Grindeformændene assistere?), der indgaar til Lagtinget paa samme Maade som de andre Regnskaber, og skulle de Decisioner, som Tinget, foranlediget af mulige Udsættelser, giver, være gældende Instrukser for vedkommende til Forbyggelse af mulige Misligheder ved Grindfangstens Tilsyn, Deling og Salg.

For saa vidt Tienden maatte blive afløst, synes jeg, at det er bedst, at den deles ud til dem, der ere berettigede til Grinden, efter at den er afgaaet, i samme Orden som nu sker. Jordehvalen kan jo ikke afløses uden mod fuld Erstatning, saa jeg skønner ikke rettere end, at man kan jo lige saa godt beholde den fulde Erstatning, der maa gives for Jordehvalen, som at faa Jordehvalen selv. — For at skulle paalægge den økonomiske Fond at betale Kongskøbet, maa man have en temmelig stor Vished for, at Fonden har de nødvendige Betalings-evner i de kommende Tider.

I øvrigt skal jeg bemærke, at jeg synes, at Reglementet ikke er i saa høj Grad utidssvarende som af Flertallet skildret, og at det røber en Del Ukendskab, naar der eksempelvis anføres, at en Grindfangst i Sundet frembyder et Bevis for, hvor lidt Udbytte Grindfangsten giver. Ved en Grindfangst i Sundet ere Parterne slet ikke saa ringe paa Grund af, at der ikke gaar saa stor Landpart (Jordehval) af, da der forholdsvis ikke er betydeligt Odelsgoods der. Og naar nu Tienden muligvis ogsaa kommer til Udskiftning, skønner jeg ikke rettere end, at den bestaaende Distriktsinddelig for den Sags Skyld er brugelig en Tid endnu.

I Henhold til Foranstaaende tillader jeg mig herved at foreslaa til Vedtagelse:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Sagen udsendes til Kommunalforstanderskaberne, hvis Erklæringer over Sagen i Almindelighed indhentes, samtidig med, at der paalægges dem at foranstalte Møder afholdte i hver Bygd, for ved Afstemning over følgende Spørgsmaal:
 - a. »Distrikternes foreslaaede Omordning» og
 - b. »Afskaffelsen af de halve Grindparter»,
 at erkyndige sig om Folkestemningen vedrørende disse Punkter.
3. Indberetning herom tilstilles Lagtinget inden næste Aars Samling.

I Udvalget for Forandringer i Reglement af 5te Februar 1872 om Grindfangsten paa Færøerne, den 19de September 1903.

(Med Reservation)

C. Olsen. J. Z. Nielsen. Johan K. P. Dam. J. H. Schrøter.*)

Den 21de September, om Formiddagen, foretoges Sagens 2den Behandling. Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 13 St. mod 0.

Til Sagens 3dje Behandling fremkom følgende *Ændringsforslag*:

A. *Fra Udvalgets Flertal* til sammes Forslag:

*) Müller var fraværende ved Betænkningens Afgivelse.

- a. Indstillingspunkt 4. Sidste Punktum udgaar. I Stedet for indsættes: Brøkdeler af Skind til hver Bygd eller Nr. udlægges ikke, men afrundes saaledes, at $\frac{1}{2}$ Skind eller derover regnes for 1 Skind og under $\frac{1}{2}$ Skind bortfalder, medmindre Bygden ikke tager til en hel Baad.
- b. Indstillingspunkt 5 udgaar.

B. *Fra Dam til Mindretallets Forslag:*

I Stedet for Punkt 2 sættes et nyt saalydende:

Sagen udsendes til Kommunalforstanderskaberne, hvis Erklæringer om Sagen i Almindelighed indhentes samtidig med, at Forstanderskaberne i de interesserede Distrikter anmodes om saa vidt muligt at foranstalte Møder afholdte i hver Bygd, for ved Forhandling om følgende Spørgsmaal: a) Distrikternes foreslaaede Omordning og b) Afskaffelsen af de halve Grindeparter, at erkyndige sig om Folkestemningen vedrørende disse Punkter.

C. *Fra Isaksen og T. J. Petersen (Forslag til Beslutning):*

Amtmanden anmodes om, gennem Sysselmændene, at tilvejebringe Oplysninger om, hvor megen Jordehval der er tilfaldet Jordegods-Ejerne og -Besidderne i de forskellige Hvalvaage i de sidste 30 Aar, samt Gennemsnitsprisen paa Hval under de respektive Fangster. De saaledes indhentede Oplysninger forelægges næste Lagtingssamling.

D. *Fra Formanden:*

Hvis Indstillingspunkt 4 forkastes, foreslaas *subsidiært* Indstillingspunktet affattet saaledes:

Som nyt (sidste) Punktum i § 24 indsættes:

•Naar der ved Beregningen udkommer Brøkdeler af Skind til en Bygd eller et Nummer, udlægges saadanne Brøkdeler ikke, men afrundes saaledes, at $\frac{1}{2}$ Skind eller derover regnes for 1 Skind og under $\frac{1}{2}$ Skind bortfalder, medmindre Bygden ikke tager til en hel Baad.

Den 21de September, om Eftermiddagen, foretoges Sagens 3dje Behandling. Mindretallets Forslag, Punkt 1, sattes først under Afstemning; men da kun 5 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, Niclasen, T. J. Petersen, Dam og Andreassen; *nej* stemte: Nielsen, Schrøter, J. H. Poulsen, C. Olsen og Weihe; O. J. Olsen, Michelsen, Patursson og Formanden *stemte ikke*, medens Provsten, Müller, Mortensen, J. F. Olsen, Isaksen og Matras vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes forkastet, hvorved Punkt 2 og 3 i Mindretallets Forslag bortfaldt tillige med Ændringsforslag D.

Flertallets Forslag med Ændringsforslag.

Punkt 1 sattes under Afstemning og vedtoges med 10 St. mod 0.

Punkt 2 bortfaldt, idet kun 1 stemte for og ingen imod.

Punkt 3 sattes under Afstemning; men da kun 9 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, Nielsen, Schrøter, Niclasen, Michelsen, T. J. Petersen, J. H. Poulsen, Patursson, Dam, C. Olsen, Andreassen, Weihe og Formanden; — O. J. Olsen *stemte ikke*, medens Provsten, Müller, Mortensen, J. F. Olsen, Isaksen og Matras vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 13 St.

Punkt 4. Ændringsforslag A. a. sattes først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 6 stemte for og ingen imod. Punkt 4 sattes under Afstemning;

men da kun 6 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: Nielsen, Schrøter, O. J. Olsen, Michelsen, J. H. Poulsen, C. Olsen, Weihe og Formanden; *nej* stemte: Patursson; — J. Poulsen, Niclasen, T. J. Petersen, Dam og Andreassen *stemte ikke*, medens de samme 6 vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes bortfaldet.

Det subsidiære Ændringsforslag D. sættes derpaa under Afstemning og vedtoges med 11 St. mod 0. — Ændringsforslag A. b. (ad Punkt 5) betragtedes som vedtaget uden Afstemning, hvorved Punkt 5 bortfaldt.

Sagen i dens Helhed saaledes ændret sættes derpaa under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, Nielsen, Schrøter, Niclasen, O. J. Olsen, Michelsen, T. J. Petersen, J. H. Poulsen, Patursson, Dam, C. Olsen, Andreassen, Weihe og Formanden, medens de samme 6 vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 14 Stemmer.

Endelig sættes Forslag til Beslutning, C., under Afstemning og vedtoges med 13 St. mod 0.

Den 22de September oplæstes og underskrevs saalydende *Indstilling* i Sagen:

Fra Sysselmanden for Vaagø Syssel indkom til Lagtinget et den 3dje f. M. dateret Andragende om, at der maatte blive foretaget forskellige Ændringer i Reglement for Grindfangst paa Værøerne af 5te Februar 1872, da dette maa anses at være forældet.

I denne Sag blev der nedsat et Udvalg paa 5 Medlemmer, der delte sig i et Flertal paa 4 Medlemmer og et Mindretal paa 1 Medlem. Det ene Medlem af Flertallet var fraværende ved Betænkningens Afgivelse.

De af Flertallet i Udvalget foreslaaede Ændringer til §§ 19 og 20 vedtoges, medens den af samme omredigerede § 24 forkastedes. Derimod blev et af Formanden til denne § stillet Ændringsforslag til Punkt 4 i Flertallets Forslag til denne § vedtaget. Saavel de af Mindretallet i dets Betænkning foreslaaede 2de Indstillingspunkter som et af dette til Punkt 2 stillet Ændringsforslag forkastedes. Ligeledes forkastedes et af Flertallet stillet Ændringsforslag til Punkt 4. Et af 2 Medlemmer, nemlig T. J. Petersen og Dione Isaksen, stillet Ændringsforslag om at indhente Oplysninger om, hvor megen Jordehval der er falden i de sidste 30 Aar, vedtoges.

De vedtagne Ændringer i Reglementets §§ 19, 22 og 24 vedtoges ved 3dje Behandling den 21de d. M. med 14 Stemmer, medens 6 Medlemmer vare fraværende.

Under Henviisning til den afgivne Betænkning og det vedtagne Ændringsforslag, tillader man sig ærbødigst at indstille denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Lagtinget, den 22de September 1903.

C. Barentsen.

C. Olsen.

Joan Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

X. Andragende om Statstilskud til Anskaffelse af en Motordæksbaad.

Den 21de August fremlagdes en *Skrivelse* fra Smedemester N. Jensen af Thorshavn, hvori han andrager om, at Tinget vil anbefale et medfølgende *Andragende* til Justitsministeriet. *)

Ved Sagens *foreløbige Behandling*, den 24de August, vedtoges, efter Forslag af *Provsten*, at henvise den til Udvalget for forskelligartede Sager, som afgav følgende, den 2den September fremlagte

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er bleven henvist en til Tinget fra Smedemester Niels Jensen af Thorshavn indkommen *Skrivelse*, hvori denne anmoder Tinget om at medgive et med bemeldte *Skrivelse* følgende *Andragende* til Justitsministeriet om Tilskud eller rentefrit Laan af Statskassen til Anskaffelse af en Dæksbaad og Petroleumsmotor sin *Anbefaling*.

Udvalget maa fuldt ud paaskønne den Interesse, Andrageren ved en Rejse til Danmark har vist og fremdeles gennem Andragendet viser med Hensyn til Motor-Drivkraftens Indførelse her til Lands. At denne Drivkraftsmetode absolut har en stor Fremtid for sig her og i meget høj Grad vil bidrage til at ophjælpe og fremme vort Fiskeri, er utvivlsomt. Hvad Fiskeriet med aabne Baade angaar, mener man, at Motor-Drivkraftens Indførelse i Stedet for den nu sædvanlig brugelige Drivkraft, Roning, vil spare omtrent det halve Antal Mandskab, saaledes at det herværende Baadefiskeri, navnlig i Vaartiden, vilde kunne drives med henimod det dobbelte Antal Baade.

Benyttelsen af Dæksbaade, drevne med passende Petroleumsmotorer, har sikkert en stor Fremtid for sig for vort Torskefiskeri og det her til Lands hidtil des værre altfor lidt kendte Sildefiskeri. Udvalget kan derfor som foran anført ikke andet end paaskønne Andragerens Interesse for Sagen. Det er ubetinget af stor Vigtighed at faa gjort de første Forsøg, der efter Udvalgets Mening bør støttes paa bedste Maade. Hertil kommer, at Andrageren er en med Maskinfaget nøje kendt Person, der vil være i Stand til at afhjælpe mulige ved Motorene opstaaende Uordener.

Paa Grund af de herværende stedlige Forhold har Udvalget ment at burde henlede Andragerens Opmærksomhed paa det ønskelige i, navnlig paa Brændingssteder, for aabne Baades Vedkommende, om muligt at forfærdige saadanne Benzin-Motorer, hvis Skruer kunde aftages, forinden Baaden kom paa Land. Ved en saadan Konstruktion vilde sikkert mange Brud paa Skruerbladene kunne undgaas.

Under Henviisning til foranstaaende tillader Udvalget sig at foreslaa Tinget til Vedtagelse:

*) Af Andragendet og Indstillingen haves ikke Afskrift her, hvorfor deres Ordlyd ikke kan gengives. Andragendets Indhold findes kortelig refereret i Udvalgsbetænkningen.

Tinget meddeler Andrageren sin bedste anbefaling til, at der af Statskassens Midler maa blive tilstaaet ham et Beløb af 2000 Kr., enten som Tilskud eller som rentefrit Laan paa Afbetaling i 5 Aar, til Anskaffelse af en Dæksbaad og Petroleumsmotor.

I Udvalget for forskelligartede Sager, den 2den September 1903.

J. Z. Nielsen,

J. Patursson
(med Forbehold).

Olaf J. Olsen.

Den 5te September foretoges Sagens 2den Behandling. Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 17 St. mod 0.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 15de September, sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab med det Udfald, at samtlige tilstedeværende Medlemmer stemte „ja“; fraværende vare: Müller og Mortensen, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 18 Stemmer.

Den 22de September oplæstes og underskrevs Indstilling i Sagen.*)

XI. Angaaende Postdampskibsfarten.

Efter at *Formanden* underhaanden havde meddelt Tingets Medlemmer, at der var paataenkt en saadan Forandring i Postdampskibsfarten mellem København—Færøerne og Island, at kun enkelte af de Skibe, der gik til og fra Island, skulde anløbe Færøerne (Thorshavn) for at landsætte og modtage Post og Passagerer, medens Postfarten imellem København—Leith og Færøerne i øvrigt skulde besørges af et særlig hertil bestemt Dampskib, og gjort Medlemmerne bekendte med et foreløbigt Udkast til Fartplan for dette Skib, fremlagdes den 12te August følgende *Skrivelse*:

*) Se Noten Side 46.

Til

Færø Amt.

Det fremgaar af det blandt Lagtingets Medlemmer omdelte Udkast til Fartplan for Dampskibsforbindelsen mellem København, Leith og Færøerne i 1904, at blandt de forskellige Havne, som Skibet skal anløbe, ikke findes Kongshavn. Ved denne Havn, som er en af de bedste paa Færøerne, findes der f. T. to Købmænd, som forskrive deres Varer fra Steder udenfor Færøerne, foruden flere Filial-Forretninger og en Ophalingsbeding for Skibe. Det maa derfor antages, at der hertil ikke vil blive ganske ubetydelig Fragt, hvis Havnen bliver Anløbsplads, og desuden har Pladsen gode Betingelser for Udvikling som Handelssted. At anløbe Kongshavn vilde, da Skibets Route efter Planen er fra Thorshavn til Klaksvig, ikke medtage megen Tid.

Undertegnede Medlemmer af Lagtinget tillade os derfor ærbødigt at henvende os til det høje Amt med Anmodning om, at samme vil udvirke, at Kongshavn bliver optaget paa Fartplanen som Anløbsplads.

Endvidere tillade vi os at frembæve Ønskeligheden af, at Skibet paa dets sidste (13de) Rejse kommer til at anløbe saa mange Pladser som Væjrforholdene tillade det — navnlig de bedre Havne —, da det særlig om Vinteren er vanskeligt at faa Varer til de forskellige Pladser transporterede til Modtagerne fra de tre paa Planen anførte Anløbssteder.

*Andr. Weihe.**Joen Poulsen.**Jacob Olsen.**T. J. Petersen.**Fr. Petersen.*

Samme Dag (12te Aug.) fremlagdes følgende

Forslag til Beslutning.

Der nedsættes et Udvalg paa 5 Medlemmer til at overveje Forhold vedrørende Fartplanerne for Postdampskibsforbindelsen til og mellem Færøerne.

Lagtinget, den 12te August 1903.

C. Børentsen.

Den 14de August sattes dette Forslag under *foreløbig Behandling* og vedtoges med 14 St. mod 0.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes *næste Dag*: *Isaksen* med 12 St., *J. Poulsen* med 12 St., *Schrøter* med 11 St., *Michelsen* med 6 St. og *Weihe* med 5 Stemmer, idet Lodtrækning gjorde Udslaget mellem ham, Matras og Petersen; hver især havde opnaaet 5 St.

Senere fremlagdes og henvistes til Udvalget følgende *Skrivelser*:

Efter at man var kommen til Kundskab om, at der fra Bestyrelsen for det forenede Dampskibsselskab var sendt herop Udkast til Fartplan for en udvidet Dampskibsforbindelse mellem København, Skotland og Færøerne med flere Anløbspladser paa Færøerne end hidtil, opkom naturlig det Ønske, at Sand ogsaa maatte blive optagen som Anløbsplads.

Der blev i den Anledning afholdt et Møde paa Sand, hvor man vedtog at opfordre os undertegnede til at søge udvirket, at dette kunde gennemføres.

Vi maa fuldt ud slutte os til dette efter vor Mening berettigede Ønske. Sands Bygd ligger langt fra baade Trangisvaag og Thorshavn, hvad der ogsaa medfører, at de Varer, der skal indføres dertil, meget fordyres ved Ekstrafragten fra en af disse Pladser. Dette er særlig føleligt for den ene af Købmændene paa Sand, der forskriver sine Varer lige fra Udlandet; men man kunde vel ogsaa tænke sig, at de andre Forretninger af og til vilde sende Varerne direkte fra København eller Skotland til deres Filialer paa Sand og ligeledes udføre færøske Varer direkte herfra.

Vi skal derfor tillade os at andrage hos det høje Lagting om, at naar Sagen om udvidet Dampskibsforbindelse kommer til Behandling, man da vil tage saa meget Hensyn til Sandøen, at den i alt Fald medtages paa en Del af de foreslaaede Ture, særlig for Opgaaende.

Lagtingssalen, den 12te August 1903.

Ærbødigst

J. H. Schrøter.

Johan H. Poulsen.

Til

Lagtinget!

Da jeg ser, at Kvannesund ikke er nævnt iblandt de Anløbssteder, der ere optagne paa det Tinget forelagte Udkast til Fartplan mellem København, Leith og Færøerne for Aaret 1904, vil jeg herved anmode Tinget om, at Kvannesund optages paa Fartplanen med mindst 2 Ture. Til Støtte for denne min Anmodning kan tjene, at Dampskibet »Egil« var fragtet til Kvannesund og Viderøjde i September f. A. og nu atter i Aar kan ventes dertil, forudsat at det har Plads til at medtage de rekvirerede Varer.

Lagtingssalen, den 18de August 1903.

Ærbødigst

J. M. Matras.

Klaksvig, den 17de August 1903.

Til

Færøernes Lagting!

Da det nu skal være fastslaaet, at Færøerne fra næste Aars Begyndelse skulle have Post- og Fragtforbindelse igennem det forenede Dampskibsselskab ved Befragtning af et Dampskib, som alene skal gaa imellem København og

Færøerne med Anløb af Leith, samt desforuden ved Anløb af nogle Turc af de Dampskibe, som gaa paa Island, bliver det hovedsagelig den Fartplan, som kommer til at gælde det alene for Færøerne bestemte Skib, der kommer til at interessere de forskellige Anløbspladser, navnlig at denne Plan bliver indrettet paa en hensigtsmæssig og i det hele paa en for alle retfærdig Maade. — At man under ingen Omstændigheder bliver saa vel stillet med Fartplanen, som man hidtil har været, betragter jeg som havet over al Tvivl; men bliver Planen for det ene Skib uheldig og upraktisk indrettet, blive enkelte Pladser forurettede og andre favoriserede, især naar der tages Hensyn til, hvorledes man hidtil har haft det.

Efter at have set den projekterede Plan, forekommer det mig, at Suderø bliver meget favoriseret og Klaksvig det modsatte. Skibet skal alle Rejser først anløbe Vaag paa Suderø, derefter Trangisvaag, saa Thorshavn og derefter Klaksvig, hvorfra det, efter at have losset og ladet, anløber Fuglebjord og Vestmanhavn, derefter atter Thorshavn for at lade og tage Post, hvorefter det gaar til Trangisvaag for at indtage Last og Post.

Imedens man i Klaksvig skal losse og lade paa engang og lige i samme Øjeblik, som man har modtaget Posten, altsaa ingen Forberedelser kan gøre for mulig Indladning, faar man i Thorshavn og paa Suderø Tid til at arrangere sig med Hensyn til Indladning, medens Skibet anløber de andre Pladser. Man skulde tro, at dette kunde indrettes paa en mere hensigtsmæssig Maade, saaledes at Skibet enten stoppede længere i Klaksvig eller kom tilbage for at laste, efter at have anløbet de andre Steder.

Endvidere synes jeg, at den retfærdigste Maade at indrette det paa vilde være, at Skibet skiftevis fra Leith anløb Suderø og Klaksvig og endte paa det Sted, hvor det først anløb. Som Fartplanen nu er foreslaaet, vil Suderø altid faa Post først og ogsaa sidst Post afsted, hvilket er en saa iøjnefaldende Fordel, at enhver maa kunne se det. Saa vidt jeg har erfaret, er der som Regel mere Fragt med Selskabets Skibe til Klaksvig end til Suderø, hvilket der ogsaa synes at burde tages Hensyn til ved Fartplanens Bestemmelse.

Med Hensyn til Passagerbefordring ud af Landet maa ogsaa bemærkes, at Passagerer fra Klaksvig komme til at opholde sig om Bord 3 à 4 Dage, inden de komme afsted.

Med Hensyn til de islandske Skibe, som anløbe Færøerne, da har Thorshavn alene Fordelen, uden at man ved, hvor hurtig Posten befordres herfra. Da disse Postskibe ogsaa fra Island anløbe Thorshavn for Post og Passagerer, maa Passagerer andre Steder fra ogsaa møde i Thorshavn. Det forekommer mig, at den Slags Fordele saa vidt mulig burde udjævnes med Fastsættelsen af Planen for det ene Skib.

Endnu skal bemærkes, at Folk ikke ville have modtaget deres Breve pr. Posten, end sige faa Tid til at besvare dem, naar Skibets Ekspedition baade ind og ud skal foregaa samme Dag eller Dagen efter uden Ophold, saa Postgangen bliver saa elendig indrettet med det ene Skib, som den vel kan være, for Klaksvigs Vedkommende.

Da jeg har bragt i Erfaring, at Lagtinget skal tage Fartplanen under nærmere Betænkning og stille Forslag til Forandring i samme, har jeg tilladt mig at fremkomme med Foranstaaende, haabende, at det høje Ting vil overtænke Sagen. Planen vil næppe kunne ændres, hvis ikke Forslag fremkommer ned fra Lagtinget med »Laura« den 9de September.

Ærbødigst

J. C. Djurhuus.

Den 1ste September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, der ifølge et af Formanden stillet og af Tinget vedtaget Forslag til Beslutning er blevet nedsat »til at overveje Forhold vedrørende Fartplanerne for Postdampskibsforbindelsen til og mellem Færøerne«, har gennemgaaet det i Tinget fremlagte »Udkast til Fartplan for Dampskibsforbindelsen mellem København, Leith og Færøerne i 1901«.

Ligeledes har Udvalget overvejet de i Tinget fremlagte Andragender om, at det Skib, der sejler mellem København, Leith og Færøerne, foruden de alt paa Fartplan-Udkastet opførte Havne, tillige maa anløbe Kongshavn, Sand og Kvannesund, samt et fra Købmand Djurhuus i Klaksvig indkommet Andragende om, at Planen forandres derhen, at Skibet paa hveranden Tur først anløber Klaksvig og, efter at have anløbet de forskellige Pladser paa Færøerne, returnerer samme Vej og sidst afsejler fra Klaksvig, i Stedet for at det som foreslaaet altid skal begynde og ende med Vaag paa Suderø. Endvidere har man overvejet det ved Behandlingen af ovennævnte »Forslag til Beslutning« udtalte Ønske om, at Skibet paa Turen fra Fuglefford til Vestmannaahavn, hvilken Tur man antager, især om Sommeren, vil gaa nord om Øerne, maa løbe ind i Sundet mellem Østerø og Strømsø.

Udvalget skal i den Anledning tillade sig at bemærke følgende:

Dersom en saadan Ordning som den foreslaaede bliver gennemført, vil det være et stort Fremskridt, idet vi derefter faa 13 ligelig fordelte Fragtture mellem København, Leith, Færøerne og tilbage igen; desuden skulle de islandske Postskibe anløbe Thorshavn for at landsætte og modtage Post og Passagerer 10 Gange opgaaende og 9 Gange nedgaaende, saa at vi 23 Gange ville kunne faa Post fra København og Udlandet og 22 Gange ville faa Lejlighed til at afsende Post med »Det forenede Dampskibsselskab«s Skibe. — En saadan Inddekommehed fortjener at paaskønnes.

Med Hensyn til det foreliggende Udkast til Fartplan skal man tillade sig at bemærke, at da saa mange af vore Fiskere om Sommeren ere beskæftigede paa og ved Islands Øst- og Nordkyst, er det af særlig Interesse for os i denne Tid at have let Forbindelse med den Del af Island, og man gaar derfor ud fra — hvad man ikke kan se af Udkastet —, at det særlig bliver Skibe til og fra Islands Østkyst, der om Sommeren komme til at anløbe Færøerne. For at de af vore Fiskere, der drive Fiskeri fra Land paa Island, kunne komme frem og tilbage, vil det være af stor Betydning, at et Par Skibe i Tiden fra Begyndelsen af Juni til Midten af Juli opgaaende foruden Thorshavn tillige anløbe Klaksvig for at modtage Fiskere til Islands Østkyst, og at mindst ét Skib fra Islands Østkyst i første Halvdel af September anløber de samme Havne for at landsætte Fiskere. Man vil derfor tillade sig at stille Forslag herom.

Skulde det imidlertid af Hensyn til de af Islænderne fremsatte Krav om, at de Skibe, der sejle paa Island, ikke maa anløbe mere end én Havn paa Færøerne, stille sig særlige Vanskeligheder i Vejen for, at Skibet anløber 2 Havne, bør Begæringen om, at dette tillige anløber Klaksvig opgives, og Fiskerne paa de nordlige Øer, for saa vidt de anse det for besværligt at rejse til Thorshavn, henvises til at engagere sig med et andet Dampskibsselskab om i den Henseende at anløbe Klaksvig.

Af de indkomne Andragender er det fra Købmand Djurhuus det mest yderliggaaende. Det maa nu indrømmes, at Folk, og da navnlig Forretningsfolk, bliver uheldigere stillede i Klaksvig end t. Eks. i Thorshavn og Trangisvaag, idet Indladningen af Varer maa foretages umiddelbart efter Udlosningen, og der bliver vanskelig Tid til at læse og besvare Post i den korte Tid, Skibet ligger der, og navnlig sammenlignet med de hidtilværende Forhold, hvor Skibene efter at have anløbet Klaksvig gaa til Island og først paa Tilbagevejen derfra skulle indtage Gods og Post, kan den foreslaaede Ordning betragtes som mindre heldig; men den samme Ulempe med Losning, Ladning og Post vil fremkomme ved

mange andre Pladser, f. Eks. Midvaag og Vestmanhavn. Ogsaa for Passagerer til eller fra København eller Leith vil der være noget uheldigt i at skulle blive om Bord en 3-4 Dage under Sejlads her mellem Øerne. Det bliver dog formentlig vanskeligt ved dette Skib at raade Bod herpaa. Skibet kommer jo sydfra og afgaar igen sydpaa. Skulde det nu sejle forbi de sydligere Øer for at anløbe Klaksvig først og siden, efter at have losset i Vaag, tage hele Turen om igen nordpaa for til sidst at afgaa fra Klaksvig, ville disse Ture formentlig komme til at kræve saa lang Tid, at den projekterede 13de Tur maa bortfalde. Man maa derfor fraraade Tinget at gøre noget Skridt til at forandre Planen i den antydede Retning.

Hevd Lading af Varer fra Klaksvig angaar, maa man gaa ud fra, at der i det paagældende Skib bliver saa megen Plads, efter at der er losset paa de sydligere Pladser, at Varer fra Klaksvig maa kunne modtages og anbringes saaledes, at de ikke forulempes ved senere Losninger her paa Øerne, og ved Hjælp af den Post, der bringes ved de islandske Skibe, hvilken Post antagelig enten pr. »Smiril« eller over Land bliver bragt til Klaksvig, ville Forretningsfolk formentlig nogenlunde forud kunne have et Skøn over, hvilke Varer der skulle afsendes. Naar der ved Udarbejdelsen af Kartplanen for »Smiril« tages fornødent Hensyn hertil, vil denne Baad ofte i 2 Dage efter Postskibets Afgang fra Klaksvig kunne afhente Post og Passagerer til videre Besørgelse med Postskibet enten fra Thorshavn eller Trangisvaag.

Hvad dernæst de øvrige fremkomne Ønsker om flere Anløbssteder angaar, da maa det indrømmes, at Omladningen og Transporten fra Anløbs- til Bestemmelsesstedet i høj Grad fordyrer alle Vareforsendelser. Man vil derfor tillade sig at fremsætte Forslag, sigtende til at imødekomme disse Ønsker, for saa vidt dette kan ske uden i nævneværdig Grad at forrykke Planen.

Sand ligger ikke meget af Vejen paa Ruten Trangisvaag Thorshavn; men det er en Brændingsplads, som vanskelig kan anløbes om Vinteren. Man har tænkt sig, at Skibet kunde anløbe Sand 3 Gange opgaaende, nemlig paa 4de, 8de og 11te Rejse, og 2 Gange nedgaaende, nemlig paa 6te og 9de Rejse.

Fjæle er ikke nogen egentlig Brændingsplads, og det i Nærheden liggende Haldersvig er en udmærket Havn, hvor der altid kan losses; men da der om Vinteren ofte er høj Sø nord for Øerne, saa Skibet mulig vil lægge Vejen fra Fuglefjord til Vestmanhavn syd om Østerø og Strømø, har man ogsaa her tænkt sig de mulige Anløb henlagte til Sommertiden. Man har tænkt sig, at Stedet til at begynde med kunde anløbes 3 Gange, nemlig paa 5te, 7de og 10de Rejse.

Kongshavn er en udmærket Havn, som altid kan anløbes, og den ligger ikke meget af Vejen paa Ruten Thorshavn—Klaksvig. Skønt alle Bygder ved Fjorden ere omtrent lige gode Lossepladser, kan der vel nærmest kun være Tale om at vælge imellem Solmundefjord og Strænder. Den første har det Fortrin, at her bor en Købmand, der tager sine Varer direkte fra København eller Leith, og det er muligt, at der til den tæt ved liggende Ophalingsbedding paa Skaale bliver forskrevet en Del Materiel med Postskibet. Strænder er en større Bygd. Købmændene her have dog ikke hidtil i nogen betydelig Grad forskrevet deres Varer direkte fra København eller Leith; men for saa vidt de Købmænd i Sælletrø og Kollefjord, der selv forskrive deres Varer, foretrække at faa dem sendte til Kongshavn i Stedet for til Thorshavn, vil det for disse være lettere at afhente dem fra Strænder end fra Solmund, der ligger længere inde ved Fjorden. Muligvis vilde det være rettest, om Skibet i de korte Vinterdage kun anløb Strænder, medens det om Sommeren anløb Solmundefjord, hvor der da kan ventes at være Fisk til at afskibe. Skulde der saa samtidig være Gods at losse eller lade i Strænder (eller Tofte), vil Skibet sandsynligvis kunne stoppe op her. Man har tænkt sig, at Kongshavn passende kunde anløbes 6 Gange, nemlig paa 1ste, 3dje, 5te, 7de, 10de og 12te Rejse.

Kvannesund ligger unøgtelig noget af Vejen, naar Skibet skal sejle fra Klaksvig; men der er en god Havn, og da det er oplyst, at Havnen allerede nu af Hensyn til Varelosning anløbes af Damper, der sejle mellem København og Island, har man ment at burde tilraade at imødekomme det fremkomne Ønske

saaledes, at Kvannesund anløbes efter Klaksvig paa 4de og 9de Rejse. Da Skibet paa Vejen fra Kvannesund kommer til at passere Klaksvig, kunde det vel uden at sinkes meget igen anløbe denne Plads for at afhente Post. Mulig kunde Skibet afsejle til Kvannesund, naar Losningen i Klaksvig var færdig, og saa indtage Last paa Tilbagevejen.

Da det er Udvalget bekendt, at der i *Midvaag* næres Ønske om, at Skibet skal anløbe denne Plads i Marts og Oktober, tillader man sig at henstille, at *Midvaag* optages paa 3dje og 11te Rejse.

Med Hensyn til den lokale Dampskibsfart skal man forbeholde sig senere at fremkomme med en Indstilling.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

Tinget anmoder Amtmanden om at søge udvirket,

- at* 2 direkte til Islands Østkyst bestemte Skibe, henholdsvis i Begyndelsen af Juni og i Begyndelsen af Juli anløbe, foruden Thorshavn, tillige Klaksvig for at optage Passagerer;
- at* ét fra Islands Østkyst kommende Skib i 1ste Halvdel af September anløber Klaksvig og Thorshavn for at landsætte Passagerer;
- at* det Skib, der kommer til at sejle mellem Færøerne, Leith og København, foruden de paa Fartplan-Udkastet opførte Havne, tillige anløber *Sand* 3 Gange opgaaende, nemlig paa 4de, 8de og 11te Rejse og 2 Gange nedgaaende nemlig paa 6te og 9de Rejse, *Ejde* 3 Gange nemlig paa 5te, 7de og 10de Rejse, *Kongshavn* (Solmundefjord eller Strænder) 6 Gange, nemlig paa 1ste, 3dje, 5te, 7de, 10de og 12te Rejse, *Kvannesund* 2 Gange, nemlig paa 4de og 9de Rejse;
- at* der med Hensyn til *Midvaag* sker den Forandring, at Stedet anløbes paa 3dje og 11te Rejse, men i saa Fald ikke paa 4de Rejse.

I Udvalget vedrørende Fartplanerne for Postdampskibsforbindelsen til og mellem Færøerne, Thorshavn, den 28de August 1903.

Joen Poulsen,
Ordfører.

Dione Isaksen.

D. P. Michelsen.

J. H. Schrøter.

A. Weihe.

Den 3dje September fremlagdes følgende

Ændringsforslag

til

Udvalgets Forslag, der tiltræder det Udkast til Fartplan for Dampskibsforbindelsen mellem København, Leith og Færøerne i 1904.

I Stedet for, at Postskibet, der agtes sat i Fart mellem København og Færøerne, efter Udkastet til Fartplanen paa samtlige Rejser fra København først skal anløbe Vaag paa Suderø, sættes:

»Paa hver anden Rejse anløbes Klaksvig først.«

Lagtingssalen, den 3dje September 1903.

C. Olsen.

J. M. Matras.

Samme Dag foretoges Sagens 2den Behandling. *Ændringsforslaget* sættes først under Afstemning; men da kun 5 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: T. J. Petersen, J. F. Olsen, Matras og C. Olsen; *nej* stemte: Nielsen, — J. Poulsen, Provsten, Schrøter, O. J. Olsen, Michelsen, J. H. Poulsen, Isaksen, Dam, Weihe og Formanden *stemte ikke*, medens Niclasen, Müller, Mortensen, Patursson og Andreasen vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes bortfaldet.

Lidsulgets Forslag sættes under Afstemning og vedtoges med 12 St. mod 0.

Fremlægtes fremlægdes, den 14de September, følgende *Skrivelse* fra Amtet:

Færø Amt.

Thorshavn, den 14de September 1903.

Ved at fremsende hosfølgende Genpart af et Amtet af Justitsministeriet ved *Skrivelse* af 27de f. M. til Erklæring tilstillet Andragende, hvori Beboerne af Trangisvaag anholde om, at Kartplanen for Postdampskibsforbindelsen mellem København, Leith og Færøerne for 1904 maa blive lagt saaledes, at Trangisvaag (i Stedet for, som paatænkt, Vaag paa Suderø) bliver første Anløbshavn for det særlige færøske Postskib, og at samme Havn (i Stedet for, som paatænkt, Thorshavn) bliver Anløbshavn for de islandske Postskibe paa disses Op- og Nedrejse, skal jeg henstille, om det højtærede Lagting maatte finde Anledning til at udtale sig om Andragendet.

C. Børentsen.

Til
Færøernes Lagting.

Det ommeldte Andragende var saalydende:

Til
Justitsministeriet.

Man har bragt i Erfaring, at der fra 1ste Januar n. A. vil blive foretaget indgribende Ændringer i det forenede Dampskibsselskabs Postfart paa Færøerne, idet der paatænkes, dels sat et mindre Skib (»Færøskibet») i Fart med Post, Passagerer og Fragtgoods alene paa Ruten: København—Leith—Færøerne med forholdsvis mange Anløbspladser paa Øerne, og dels at et større Skib (»Islands-skibet»), som farer mellem København, Leith og Island, skal nogle Gange om Aaret anløbe en enkelt Plads paa Færøerne alene med Post og Passagerer.

I Anledning heraf tillade vi undertegnede Beboere af Trangisvaag os herved at fremsætte følgende Udtalelser:

Vi mene:

- 1) at det for det mindre Skib (»Færøskibet») vil være hensigtsmæssigst paa Opturen først at anløbe Trangisvaag;
- 2) at Trangisvaag er den hensigtsmæssigste Havn for det større Skib (»Islands-skibet») at anløbe baade paa Op- og Nedrejsen.

Hvad angaar »Færøskibet«, trænger det formentlig ikke til at godtgøres, at dette for Opgraaende maa først anløbe en Havn paa Suders. Her findes kun de to Ilavne Trangisvaag og Vaag. De ligge saa nær hinanden, at det med Hensyn til Afstanden, som skal sejles, er næsten uden Betydning, hvilken der anløbes først. Af særlig Betydning er det, at Trangisvaag er forsynet med to Fyr, der lede lige til Ankerpladsen, at baade Indsejlingen og selve Havnen er sikker og kortlagt, medens Vaag intet Fyr har, og Indsejlingen er vanskelig. Der findes vel et særligt Kort over Vaagfjorden, men dette er, efter hvad man har erfaret om Resultatet af de med Dampminebaaden »Beskytteren« i Aar foretagne Opmaalinger, ikke paalideligt. Opmaalingerne skulle ifølge Udsigende af Skibets Chef have udvist, at der i Virkeligheden ikke findes noget Sejlløb i Vaagfjorden, som kan angives paa et Søkort til Brug for Sejladsen. Hertil kommer, at den indre Del af Havnen i Vaag om Vinteren er optaget af de oplagte Fiskerskibe, saaledes at kun den ydre, men aabne og usikre Del kan benyttes af anløbende Skibe, medens der i Trangisvaag altid er tilstrækkelig sikker Ankerplads. Endelig skal man fremhæve, at det kan hindre eller sinke Skibets Indklæring i Vaag, at ingen Læge findes der.

For »Islandsskibet« kan der antagelig kun blive Spørgsmaal om enten Trangisvaag eller Thorshavn som Anløbssted, og af disse har Trangisvaag flere Fortrin.

Trangisvaag ligger nærmere end Thorshavn ved Skibets Rute til og fra Island.

Trangisvaag er, som før bemærket, forsynet med Fyr og en god Indsejling samt en Havn, hvor Post og Passagerer altid kunne landsættes hurtigt og sikkert, medens saadan Landsætning paa Thorshavns aabne Red ofte er umulig eller farefuld og tidsspildende. Det er vel et Fortrin for Thorshavn, at det store Nolsøfyr ligger nærmere ved samme, men Betydningen heraf er dog ikke væsenlig. Under Forhold, hvor Fyret i Trangisvaag (Galgetangens Fyr) ikke kan søges direkte, vil det formentlig ikke forårsage stor Tidsspilde at søge Nolsøfyr først.

Særlig skal man fremhæve den Betydning det vil have for Postens og Passagerernes Befordring, at Trangisvaag anløbes, formentlig paa Opturen. Fra et Endepunkt af Øerne vil Post og Passagerer hurtig kunne bringes til de forskellige Pladser med det lokale Postdampskib, medens Befordringen, naar Thorshavn anløbes, udgaar fra Midten af Øerne og maa blive forsinket enten for den nordlige eller for den sydlige Dels Vedkommende, saa længe man ikke har to lokale Postdampskibe. Noget lignende gælder for Nedturen, da Post og Passagerer skulle bringes med det lokale Postdampskib til Anløbshavnen.

Trangisvaag i August 1903.

Ærbødigst

P. Mortensen,
Købmand.

N. J. Mortensen,

Georg Thomsen,
Købmand.

Oliver Effersøe,
Sysselmænd.

A. Metz,
Læge.

J. Kjeldnæs,
Fuldmægtig.

J. Mortensen,
Handelsbestyrer.

G. Effersøe,
Kancelliraad.

Debes Mortensen,
Købmand.

N. Mortensen,
Købmand.

T. P. Nolsøe,
Købmand.

Samme Dags Eftermiddag sattes dette Andragende under *foreløbig Behandling*, og henvistes det da, efter Forslag af *Weihe*, til Udvalget, som afgav følgende, *den 16de September* fremlagte

Betænkning.

Ved Skrivelse af 14de ds. har Amtmanden henstillet, om Lagtinget vil udtale sig om medfølgende, til Justitsministeriet stiledt og af dette Amtmanden tilstillet Andragende fra Beboere af Trangisvaag om Forandringer i Fartplanen for Postdampskibsfarten mellem København, Leith og Færøerne i 1904 saaledes, at de til Island bestemte Skibe, der anløbe Færøerne, altid skulle anløbe Trangisvaag i Stedet for, som paatænkt, Thorshavn, og at det Skib, der sejler paa Færøerne, altid skal anløbe Trangisvaag først i Stedet for Vaag.

Undertegnede Udvalg, til hvilket denne Sag er bleven henvist, skal tillade sig at udtale følgende:

Naar Skibe, der paa Rejse til og fra Island anløbe Færøerne, kun skulle anløbe én Havn for at landsætte og modtage Post og Passagerer, synes det at være ganske urimeligt, at man herfra skulde anbefale en Havn paa den afsides liggende Suderø i Stedet for Thorshavn, der foruden at ligge omtrent i Øernes Midtpunkt, tillige er den største Handelsplads og det Sted, hvor Øernes Administration har sit Sæde. Heller ikke med Hensyn til det Skib, der kommer til at sejle mellem København, Leith og Færøerne, kan man tilraade nogen Forandring, da det synes at være det naturligste, at et Skib, der kommer Syd fra, begynder med at anløbe den sydligste Havn; men det betragtes som en Selvfølge, at Skibet, naar det ikke kan anløbe Vaag (f. Eks. i Mørke) eller naar det ikke kan klarere der (f. Eks. fordi det har Sygdom om Bord), vil anløbe Trangisvaag først.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

Lagtinget finder ikke Anledning til at anbefale det fra Beboere af Trangisvaag om Forandring i Postdampskibsfarten til Justitsministeriet indgivne Andragende.

I Udvalget vedrørende Fartplanen for Postdampskibsforbindelsen til og mellem Færøerne, Thorshavn, *den 16de September 1903*.

Joen Poulsen,
Ordfører.

D. P. Michelsen.

J. H. Schrøter.

Djone Isaksen.

A. Weihe.

Ved Sagens *2den Behandling*, *samme Dags Eftermiddag*, vedtoges Udvalgets Forslag med 15 Stemmer mod 0.

Endelig fremlagdes (*16de Septbr.*) følgende

Forslag til Beslutning.

I Kontinuation af den under 28de f. M. afgivne Betænkning tillader undertegnede Udvalg sig herved at foreslaa til Lagtingets Vedtagelse:

1. Tinget anmoder Amtmanden om at søge udvirket, at samme i Lighed med, hvad der har fundet Sted i de foregaaende Aar, bemyndiges til at approbere et af et af Lagtinget nedsat staaende Udvalg, i Forening med vedkommende Rederi udarbejdet Forslag til den lokale Postdampskibsfart her mellem Øerne for 1904.
2. Der nedsættes et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer til i Forening med »J. Mortensens Rff.« at udarbejde Fartplan for den lokale Dampskibsfart her mellem Øerne for Aaret 1904.

I Udvalget vedrørende Fartplanen for Postdampskibsforbindelsen til og mellem Færøerne, Thorshavn, den 28de August 1903.

Joen Poulsen,
Ordfører.

J. H. Schrøter.

D. P. Michelsen.

Djone Isaksen.

A. Weihe.

Den 17de September vedtoges dette Forslag med 17 Stemmer mod 0.

Til Medlemmer af det staaende Udvalg valgtes, *den 19de September*, *J. Poulsen* med 13 St. og *Isaksen* med 8 St., medens der ikke opnaaedes tilstrækkeligt Stemmetail for det 3dje Medlem, hvorfor nyt frit Valg foretoges og faldt der da 3 St. paa hvert af følgende Medlemmer: *Andreasen*, *Nielsen*, *T. J. Petersen*, *Schrøter* og *Weihe*. Ved en derefter foretagen Lodtrækning for at udfinde 2, paa hvilke der skulde stemmes ved bundet Valg, bleve *Andreasen* og *Nielsen* udtrukne, hvorefter *Nielsen* valgtes med 9 Stemmer.

XII. Lov om Tilsyn med Dampfartøjer m. m.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende Skrivelse fra Justitsministeriet:

Justitsministeriet.

København, den 18de Juni 1903.

Ved hoslagt at fremsende et Antal Eksemplarer af den under 13de Februar d. A. emanerede Lov om Tilsyn med Dampfartøjer m. m., skal man med Hensyn til den Regeringen ved Sammes § 32, sidste Stykke, meddelte Bemyndigelse til ved kgl. Anordning at sætte denne Lov i Kraft paa Færøerne med de Lem-pelser, som ifølge disse Øers særegne Forhold maatte findes formaalstjenlige, herved anmode Hr. Amtmanden om fra det i Sommer sammentrædende Lagting at ville indhente og derefter med Deres egne Ytringer hertil indsende en Ud-talelse om de Ændringer eller Modifikationer, hvortil der efter Sammes Skøn maatte findes Grund.

Alberti.

Rentsmann.

Til

Amtmanden over Færøerne.

Den 8de August fremlagdes følgende Skrivelse fra Landfogden:

Landfogden

paa

Færøerne, Thorshavn den 5te August 1903.

Amtet har i behagelig Skrivelse af 30te Juni d. A. begært mine Ytringer med Hensyn til en paatænkt Udvidelse af Lov af 13de Februar d. A. om Tilsyn med Dampfartøjer m. m. til ogsaa at omfatte Færøerne.

I denne Anledning skal jeg tjenstlig tillade mig at ytre, at der vel ingen Tvivl kan være om, at der bør stilles samme Krav i Hensende til Sedygtighed, Begrænsning af Passagerantal og lignende til færøske Skibe som til andre, og at det derfor kun vil være Lovens Afsnit C. »Om Tilsynet«, i hvilket der kan blive Spørgsmaal om Ændringer.

Det Tilsyn og de Funktioner, som i Loven tillægges Politivrigheden, maa formentlig henlægges til Landfogden og Syssekmændene paa Landfogdens Vegne. Den i § 14 omhandlede Protokol bliver da at føre paa Landfoged-kontoret.

De i § 17 ommeldte Synsmænd bør formentlig være bosiddende i eller ved Thorshavn. At sammensætte et tilstrækkelig sagkyndigt Syn med Hensyn til større Dampskibe, vil have sine Vanskeligheder. De her hjemmehørende Fragt- og Passagerdampere anløbe imidlertid hvert Aar København. Det bør gøres Rederne til Pligt at lade Skibene syne der eller i en anden dansk Havn. En fast Bestemmelse om et saadant aarligt Syn vil mulig have sine Betænkelig-heder, da det vil være en stor Byrde for et Rederi at maatte sende Skibene

ned, hvis de ikke have *Ærinder* der. Det vil mulig være rettest at tillægge Amtmanden Myndighed til at tage Bestemmelse med Hensyn til hvert Skib for sig, ogsaa saaledes, at der kan gives nogen Udsættelse, hvis der bliver mere end et Aar mellem 2 af Skibets Nedrejser til dansk Havn. Med Hensyn til mindre Fartøjer, maa Synet derimod kunne foregaa her.

Engelstoft.

Til

Færø Amt.

Ved Sagens 1ste Behandling, den 10de August, vedtoges, efter Forslag af *Proosten*, at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: *Andreasen* med 11 St., *Müller* med 10 St. og *Mortensen* med 8 St. — Efter at *Mortensen* og *Müller* vare bortrejste uden at Udvalget haade afgivet Betænkning, foretoges den 14de September Suppleringsvalg af 2 Medlemmer. Valgt blev *Petersen* med 10 St., hvorimod der ikke opnaaedes tilstrækkeligt Stemmeantal til det andet Medlem, hvorfor nyt frit Valg foretoges. Valgt blev *Weihe* med 7 St.

Den 16de September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Ved Lagtingets Sammentræden fremlagdes Skrivelse fra Justitsministeriet, hvorved Lagtingets Betænkning udbedes angaaende Udvidelse til Færøerne af Lov af 13de Februar d. A. om Tilsyn med Dampfartøjer m. m.

Til at afgive Betænkning i Sagen blev straks nedsat et Udvalg paa 3 Medlemmer; men dette Udvalg kom ikke til at beskæftige sig med Sagen paa Grund af 2 Medlemmers Bortrejse. Den 14de d. M. foretoges Valg af 2 Medlemmer til Udvalget i Stedet for de bortrejste.

Da Lagtinget allerede skal slutes den 19de ds., har Udvalget ikke ment, at der er Tid til en grundig Overvejelse af Loven, som vil faa indgribende Betydning for Dampskibsfarten, om den bliver udvidet hertil. Udvalget mener ikke, at der er streng Nødvendighed for at den i Aar skal udvides hertil, men mener, at den uden Fare kan udsættes til næste Aar.

Der kunde antagelig være Grund til til næste Aar i Forbindelse med Behandlingen af denne Lov at tage under Overvejelse, om ikke Loven af 24de Marts 1875 om Tilsyn med Dampkedler paa Landjorden, Lov af 12te April 1889 om Foranstaltning til Forebyggelse af Ulykkestilfælde ved Brug af Maskiner m. m. og Lov af 1ste April 1886 om Pasning af Dampkedler paa Landjorden nu bør søges udvidede til Færøerne.

Udvalget skal i Henhold til det anførte tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Amtmanden anmodes om at gøre Justitsministeriet bekendt med Tingets Vedtagelse.

I Udvalget i Sagen angaaende Udvidelse til Færøerne af Lov om Tilsyn med Dampfartøjer m. m., Thorshavn, den 15de September 1903.

A. Weihe,
Ordfører.

T. J. Petersen.

J. Andreassen.

Ved Sagens 2den Behandling, den 17de September, vedtoges Udvalgets Forslag med 17 Stemmer mod 0.

XIII. Revision af „Lægetaksten“.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag angaaende Ændringer i Loven af 8de Januar 1872 om den Betaling, der tilkommer Læger paa Færøerne for deres Forretninger.*)

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 5te August, vedtoges, efter Forslag af Nielsen, at udsætte Sagen indtil videre.

XIV. Tiendeafløsning.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag om Afløsning af Tiende.**)

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 5te August, vedtoges, efter Forslag af Formanden, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes i næste Møde: Nielsen med 14 St., Patursson med 12, Weihe med 10, Provsten med 9 og C. Olsen med 7 St.

Den 15de September fremlagdes følgende Udvalgshetænkning med Lovforslag fra Flertal og Mindretal:

*) Se Beretningen for 1902, Side 85—91.

**) Se Beretningen for 1902, Side 101—102.

Betænkning.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat for at afgive Betænkning over den fra forrige Samling udsatte Sag angaaende Tienders Afløsning, har paa et af Sagens væsenligste Punkter ikke kunnet blive enigt om en fælles Indstilling, hvorfor det har delt sig i et Flertal (Provsten, C. Olsen, Weihe og Nielsen) og et Mindretal (Patursson).

Flertallet skal tillade sig at anføre følgende:

Ønsket om Afløsning af de endnu tilbageværende Tiender blev i den Udvalgsbetænkning, som i Fjor afgaves i Sagen, stærkt fremhævet, og kan man i alt væsentligt slutte sig til denne Betænkning, hvortil henvises. At der her paa Øerne er mindst lige saa stor Anledning til Tiendernes Afløsning som i det øvrige Kongerige, er utvivlsomt. Da alle nu tilbageværende Tiender med Undtagelse af Hvaltienden hviler paa det færøske Jordegods, der i Sammenligning med det danske giver et meget ringe Udbytte, mener man at kunne gøre Regning paa, at Regering og Rigsdag vil bidrage mindst lige saa meget til Tiendernes Afløsning her som i det øvrige Kongerige, hvor Statskassen som bekendt ved Lov af 15de Maj d. A. skal udrede $\frac{7}{25}$ af Afløsningssummen. Hvorledes Resten skal tilvejebringes, kan der være delte Meninger om. Udvalget er imidlertid kommet til det Resultat, at ingen Del deraf bør ligesom paa Jordegodset, der i Forvejen er forholdsvis svært beskattet, men derimod tilvejebringes ved Forhøjelse af Spirituosaafgiften. Ligesom Fiskerne i 1802 blev fritagne for Fisketienden, uden at nogen Del af Afløsningssummen blev dem paalignet, saaledes bør ogsaa Jordejerne fritages for deres Tiender, uden atter at paaligne nogen Del af Afløsningssummen paa det matrikulerede Jordegods. Hele Afløsningssummen for Fisketienden blev gennem Spirituosaafgiften lagt over paa Samfundet. At Hvaltienden bør afløses paa samme Maade som Fisketienden, er indlysende. Det samme bør formentlig ogsaa ske ved Afløsningen af de andre endnu tilbageværende Tiender. Derved stilles de to Samfundsklasser, Fiskerne og Jordbrugerne, lige. Som en Omstændighed, der taler imod at paaligne nogen Del af Afløsningssummen paa Jordegodset, kan endvidere nævnes, at i saa Fald vilde flere Jorder, nemlig de umatrikulerede Trøer, der nu ere tiendepligtige, blive tiendefri, indtil de bleve matrikulerede. Endelig kan det anføres, at Paaligning af nogen Del af Afløsningssummen ikke med Retfærdighed kan paalægges alt det matrikulerede Jordegods, idet den beneficerede Jord som bekendt er tiendefri og derfor formentlig ikke kan komme til at deltage i Udradelsen af Afløsningssummen. Men paa den anden Side ser det mærkeligt ud, at ikke alt Jordegodset skal være ligestillet med Hensyn til Beskættelse. At paaligne nogen Del af Afløsningssummen paa Odelsjorden og Kongsgodset alene, uden at medtage det beneficerede Jordegods, kunde let vække Uvilje eller Misfornøjelse hos Odelsejerne og Kongsbønderne.

Som af Tinget i Fjor vedtaget, skal med Hensyn til Beregningen af Afløsningssummens Størrelse Gennemsnitsindtægten i de sidste 25 Aar lægges til Grund derfor. Efter de i saa Henseende af Amtet indhentede Oplysninger fra Tiendetagerne, udgør Summen i Henhold til hoslagte Beregning, hvortil henvises, 14,610 Kroner, hvoraf 1800 Kr. tilkommer Kirkekasserne og 4800 Kr. samtlige Præster, 2160 Kr. Sysselmændene og 2850 Kr. Statskassen. Herved skal bemærkes, at medens der foreligger nøjagtige Oplysninger om de Kirkerne, Statskassen og Sysselmændene tilfaldne Tiender, er dette, med Undtagelse af én, ikke Tilfældet for Præsternes Vedkommende, der ikke have set sig i Stand til at fremskaffe de begærede Oplysninger i saa Henseende. Man har derfor været nødt til for Præsternes Vedkommende at opgøre deres Tiender efter Kirkekasse-regnskaberne. Dog har Sognepræsten paa Vaagø opgivet de hans Embede tilfaldne Tiendeindtægter i de sidste 25 Aar, og har man dels af Hensyn hertil og dels for Afrundingens Skyld for Vaagø Præstegjelds Vedkommende sammenlagt Præsteembedets Indtægter med Kirkernes og divideret det udkomne Tal med 2, hvorved man vil opnaa, at Kirkekasserne for Vaagø i Lighed med de andre

Præstegæld af Afløsningssummen erholder samme Andel som Præsten. Samtidig med Tiendernes Aføsning har Udvalget ment, at det vilde være heldigst ogsaa at faa det saakaldte Præsttal samt Lagmandstolden og det ved Regulativ af 18de April 1832 § 2 til Fonden for forulykkedes efterladte befalede Bidrag afløst. Præsttal erlægges nu meget forskelligt i de forskellige Præstegælde. I enkelte Præstegælde betaler hver konfirmeret Person 33 Øre, i andre betale 2 gifte Personer efter Kapittelakstprisen for et Par lange Hoser og 2 ugifte for et Par korte Hoser. Præsttal, der hviler som en Kopskat paa hver konfirmeret Person, er ubchageligt for Præsten at opkræve og bliver derfor ikke alle Steder ydet som det burde. Det er ikke noget stort Beløb, det her drejer sig om. Saaframt det blev erlagt samvittighedsfuldt, kan man efter Folkemængden anslaa det til c. 3000 Kr. aarlig. Lagmandstolden og det ved Regulativ af 18de April 1832 § 2 til Fonden for forulykkedes efterladte befalede Bidrag hviler ligeledes som en Kopskat, men kun paa hver Mandsperson udenfor Thorshavn imellem 15 og 50 Aars Alderen. Det er her endnu mindre Beløb, det drejer sig om, idet det kun er 16 Øre for hver Mandsperson, nemlig Lagmandstolden 8 Øre, der tilfalder Statskassen, og det ifølge Regulativ af 18de April 1832 befalede Bidrag, ligeledes 8 Øre, der tilfalder Fonden for forulykkedes efterladte. Ifølge medfølgende Attest af gde d. M. fra Landfogderiet, hvortil henvises, har Beløbet til Statskassen i Regnskabsaaret fra Olaidag 1901 til Olaidag 1902 kun andraget 215 Kr. 76 Øre. Bidraget til Fonden for forulykkedes efterladte andrager akkurat samme Størrelse.

De Summer, der herefter er Tale om at afløse, ere altsaa følgende:

a. For Tiender	14160 Kr.
b. - Præsttal.....	3000 —
c. - Lagmandstold.....	216 —
d. - Bidrag til Fonden for forulykkedes efterladte	216 —

I alt... 17592 Kr.

Af dette Beløb venter man, at Statskassen er villig til at betale $\frac{7}{15}$ eller c. 4000 Kr. af samtlige Tiender, Resten (c. 13,600 Kr.) foreslaar man tilvejebragt ved Forhøjelse af Spirituosaafgiften.

Man har under Henvisning til foranstaaende tilladt sig at udarbejde medfølgende »Udkast til Tillæg til og Forandring i Lov Nr. 41 af 30te Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne«^{*)}, om hvis § 6 der dog indenfor Flertallet, som nedenfor anført, ikke har kunnet tilvejebringes Enighed, saa at den faktisk fremtræder som et Forslag af et Mindretal, Nielsen og Weihe, og som man anbefaler Tinget til Vedtagelse, idet man til de enkelte Paragraffer skal gøre følgende Bemærkninger:

ad § 1.

Ved at forhøje Afgiften saaledes som i §en foreslaaet kan man efter de fra Landfogderiet for de to Finansaar 1900—01 og 1901—02 foreliggende Oplysninger om Indførselen gøre Regning paa at indvinde:

a. For Vin	c. 3600 Kr.
b. - Brændevin.....	c. 6000 —
c. - undergæret Øl ...	c. 4000 —

I alt... c. 13600 Kr.

som svarer til det Beløb, man behøver for at tilvejebringe Balance.

Ved overgæret Øl menes saadant, som i Danmark er skattefrit. Man har ment det rigtigst at fritage det for Indførselsafgift.

^{*)} Udkastet findes vedhæftet Beretningen som *Bilag 2*.

ad § 2.

Erstatningssummen til Præsterne har man ment rigtigst burde fordeles imellem dem i Forhold til de Tab, de lide ved Tiendernes Ophævelse. Paa samme Maade har man ogsaa ment at burde forholde sig overfor Kirkene, hvilket Princip jo ogsaa i alt væsenligt blev fulgt for Præsters og Kirkers Vedkommende ved Fisketiendens Afløsning.

ad § 3.

Den Sysselmændene hver især tillagte Erstatning holder dem skadesløse for det Tab, de lide ved Tiendernes Ophævelse.

ad § 4.

Erstatningssummens Fordeling imellem Præsterne af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet er foreskrevet, fordi der ikke foreligger Oplysninger om, hvor meget hver Præst især har oppebaaret af Præsttal.

ad § 5.

De her nævnte Beløb ere forholdsvis ubetydelige, men desuagtet ret vidtløftige og vanskelige at opkræve.

ad § 6.

Flertallet har ikke kunnet enes om at fremsætte denne Paragraf, idet to af dets Medlemmer, Nielsen og Weihe, have anset det for rettest, at Overskuddet af Spirituosaafgiften tilfalder Færøerne, der paa saa mange Omraader i høj Grad trænger til at ophjælpes, hvortil der kræves ikke saa faa Peng. Derved vilde Regering og Rigsdag i mange Tilfælde kunne spares for den Ulejlighed, de saa ofte have ved mindre Bevillinger til Færøerne. Regeringen har vel tidligere modsat sig, at Afgiften, der betragtedes som en Statsindtægt, skulde undrages de almindelige Statsmyndigheders Dispositionsret. I dette Forhold er der imidlertid nu sket en Forandring, idet Hvalafgiften, som ogsaa betragtedes som Statsindtægt, ved Loven af 1ste Maj 1902 om Hvalfangst er tillagt Færøerne. Man mener derfor, at lige saa vel som denne Afgift er tillagt Færøerne, kan ogsaa Overskuddet af Spirituosaafgiften tilfalde os.

Et andet Mindretal (C. Olsen og Fr. Petersen) er bestemt imod Forslaget om, at det Overskud, som Lov af 30te Marts 1892 og den her omhandlede Lov mulig kunde give Statskassen, skal udbetales til Færøerne. Et saadant Krav maa siges at være saa meget mindre paa sin Plads, som der siden 1892 af Statskassen er blevet bevilget Færøerne til forskellige Formaal ret anseelige Beløb, mange Gange større end det Tilskud, som Talen her er om. Stiller vi i Aar Forslag om, at Statskassen skal allereve til Færøerne Spirituosaafgiftens Overskud, kan man med samme Ret næste Aar forlange, at Statskassens Indtægter af det færøske Jordegods skal overlades til Færøerne. Skal Færøerne imidlertid saaledes beholde deres Indtægter for dem selv, maa de vel ogsaa før eller senere selv bestride alle deres Udgifter; men en saadan finansiel Udskillelse af Færøerne fra det øvrige Rige vil Mindretallet ikke være med til. Man skal derfor anbefale at stemme imod de af de andre Mindretal i denne Retning gaaende Forslag.

Mindretallet (Patursson), der i det væsenligste kan slutte sig til foranstaaende, maa dog overfor Spørgsmaalet om Spiritustoldens Forvaltning tillade sig at bemærke følgende:

Naar alle Forhold tages i Betragtning, maa Mindretallet (Patursson) fastholde, at det med Hensyn til de Afgifter, som man finder nødvendige at paalægge til Dækning af de forskellige Tiender m. v., formentlig vil være rigtigst at stille sig paa det samme Standpunkt, som Lagtinget under Behandlingerne af Fisketiendens Afløsning og Læstetoldens Ophævelse gentagne Gange har hævdet.

Som det af efterfølgende vil ses, gik Lagtingets Afstemninger i 1876,

1880 og i 1889 ud paa, at saavel Afgifternes Indbetaling som Erstatningsbeløbets Udbetaling og Fordeling, samt det eventuelle Overskuds Forvaltning, skulde finde Sted enten umiddelbart gennem en Fond, henlagt under Lagtingets Bestyrelse, eller delvis gennem Færøernes Jordebogskasse.

Fisketiendesagens Gang har nemlig med særligt Hensyn paa dette Punkt i Korthed været som følger:

Spørgsmaalet om Afløsning af en af de mest betydningsfulde Tiender indkom i Lagtinget allerede i 1875, hvor en Del Beboere af Thorshavn ansøgte Tinget om, at Fisketienden afløstes imod at der skete et *Paalæg i Formue- og Lejlighedsskat*, svarende til det Tienden ansatte Beløb. Det i Sagen nedsatte Udvalg fraraadede at gaa ind paa en saadan Ændring, hvorefter Lagtinget vedtog at søge tilvejebragt en større Lighed i Ydelsesmaaden af Fisketienden.

Sagen kom paa ny i Udvalg i 1876, hvor Flertallet indstillede, at Fisketienden for Eftertiden kun skulde svares med en Femogtyvendedel af Fangsten, eller med 4 pCt., medens et Mindretal foreslog, at Fisketienden helt skulde afløses imod at der paalagdes en Udførselstold af Fisk, saaledes at Udførselsafgiften skulde indbetales til Landfogden *i en under Lagtingets Bestyrelse staaende Tiendefond, der særlig vilde have at udrede det anslaaede Beløb til Kirkekasserne, Statskassen og Sognepræsterne.*

Fra nogle Lagtingsmænd indbragtes i 1880 i Lagtinget et Lovforslag til Afløsning af Fisketienden mod paabudt Udførselsafgift paa Fisk. Denne Afløsningsmaade vandt imidlertid ikke Tingets Tilslutning, men det i Sagen nedsatte Udvalg foreslog Tienden omsat i en nærmere bestemt Afgift af den til Købmændene indhandlede Fisk. *Afgiftens Beløb skulde indbetales til Landfogden og af ham udbetales til de forværende Tiendeejere* efter Gennemsnitsindtægten af Fisketienden. De overskydende Beløb samt en nærmere fastsat Afgift af hvert Fiskerskib skulde indbetales til *en særlig Fond, som skulde administreres og forrentes af Lagtinget og henlægges til en eventuel Afløsning af Tienden.* Udvalgets Forslag vedtoges *enstemmig* af Tinget.

I 1885 optoges Tiendesagen igen i Lagtinget, der anker over, at Sagen endnu ikke er ekspederet fra Amtet. Spørgsmaalet udsættes til næste Aar for at fremskaffe Oplysninger. Atter i 1886 udsættes Sagen, da man fandt Afgiftspligt af indhandlet Fisk forkastelig. I 1887 vedtog Lagtinget, at Staten skulde betale Tiendejerne en aarlig Sum af 8000 Kr., hvilket motiveredes ved det Tab, Færøerne havde lidt ved den spanske Handelstraktats Ophævelse.

Til Tinget indkom i 1889 et Andragende om Afløsning af Læsteafgiften. Tinget vedtog desaaarsag, at der skulde paalægges en Afgift paa indført Spiritus. Afgiften skulde tilfalde Færø Amtets Jordebogskasse. *Jordebogskassen skulde udbetale Statskassen 8700 Kr. som Erstatning for Læsteafgiften.* Det mulige Restbeløb skulde tilfalde en under Bestyrelse af Færøernes Lagting *staaende særskilt Kasse, hvis Midler skulde anvendes til almenyttige Øjemed.* I den Sagen medfølgende Indstilling næres der Haab om, at Regeringen vil stille sig lige saa velvillig overfor dette Lovforslag, som den stillede sig til Lov for Island af 26de Februar 1872, der af Indhold i Hovedsagen var det samme. Med Hensyn til Forslaget om en særskilt Kasse, da udtales i Indstillingen en Forventning til Regeringen om, at den derved tillige *vil forhjælpe Øerne til at samle et Fond til Selvhjælp.*

Resultatet af Lagtingets tvende af hinanden uafhængige Indstillinger til Regeringen, gaaende ud paa henholdsvis en Ophævelse af Fisketienden mod en Afløsningssum af 8000 Kr., at udrede af Statskassen, og en Ophævelse af Læsteafgiften med en nærmere fastsat Spiritusafgift, hvoraf 8700 Kr. skulde udbetales til Statskassen og Restbeløbet henlægges til et særligt Fond under Lagtingets Bestyrelse, blev dette, at der i Lagtingssamlingen 1891 af Justitsministeriet fremlagdes et Udkast til Lovforslag om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne.

Udkastet gik ud paa, at baade Læsteafgiften og Fisketienden skulde ophæves, men at den foreslaaede Spiritusafgift udelst skulde indgaa i Statskassen. Justitsministeriet motiverede sin fra Lagtinget afvigende Stilling til de tvende Forslag derved, at der ikke forelaa Grund til, at Afløsningssummen for Fiske-

tienden skænkedes af Statskassen, ej heller at der kunde findes særlig Grund til, at nogen Del af en saadan *Statsindtægt* skulde undrages de almindelige Statsmyndigheders Dispositionsret.

Det nedsatte Udvalg ytrer i sin Betænkning med Hensyn til det her berørte Forhold, at det ikke fandt nogen Anledning til *overfor Regeringen at fastholde Tingets Standpunkt i saa Henseende*. Lagtinget vedtog derefter Lovforslaget saaledes som af Justitsministeriet forelagt.

Lagtinget fraveg altsaa sit Standpunkt og vedtog Justitsministerens Forslag, der senere kom ud som Lov af 30te Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne, hvilken Lov har ført til en Merudgift for Færøerne i 10-Aarene 1893-1903 paa c. 106,000 Kr.

Nu er det ganske vist glædeligt, at det dog kan konstateres, at Færøerne yder et, om end ringe, direkte Pengedrag til Statskassen, som et, om end lidet fyldestgørende, Valuta for dens hafte Udlæg af Færøerne. Men lige saa uomtvisteligt forekommer det mig at være, at hvis disse 106,000 Kr. vare blevne henlagte under Lagtingets Disposition, da vilde Staten i Længden have været lige saa vel tjent dermed, som den deraf flydende umiddelbare Fordel for Færøerne maatte forekomme alle indlysende.

Til Trods for, at Lagtinget i 1891 i Anledning af Justitsministeriets Forslag fraveg sit principielle Standpunkt, vil man af Lagtingsforslaget til Hvalloven af 1896 se, at Tinget dog fremdeles ansaa det værende i Øernes Interesse, at flere Pengemidler stilledes til Tingets Disposition, paa samme Tid som det baade af dette Forslag og Forslaget om Spirituosalolden fremgik, at Begyndelsesvejen dertil maatte ske gennem den indirekte Beskatningsmaade. Men heller ikke ved Hvalloven af 1896 fik Lagtinget Ministeriets Tilslutning, idet dette motiverede sin fra Lagtinget afvigende Stilling bl. a. derhen, at ogsaa Hvalafgiften maatte anses som en Statsindtægt.

Imidlertid har nu en forandret Stilling begyndt at gøre sig gældende baade hos Regering og Rigsdag, hvilket har givet sig Udslag ved Hvalloven af 1902, hvorefter hele Hvalafgiften blev henlagt under Lagtingets Bestyrelse. Denne store Imødekommenhed overfor Lagtingets tidligere Ønsker, i Henseende til Hvalafgiften, opfordrer, forekommer det mig, Lagtinget til atter nu nu, da særlig Løjlighed foreligger, at fremholde sine tidligere Ønsker med Hensyn til Spiritusafgiften.

Det vil ikke kunne fragaas, at Færøernes Lagting endnu ikke er saaledes situeret med Pengemidler, at det i nogen rimelig Grad kan tilfredsstille berettigede Krav. Selv om man hortsaa fra Ønskeligheden af at anvende en Del af det efter dette Lovforslag forventede Overskud til Dannelsen af en Fond at anvende til en *endelig* Afløsning af alle Tiender og mulig tillige faa opsparet en Kapital til Erstatning for de af Befolkningen lidet velsete Jordehvalsrettigheder, saa vil Tinget alligevel desforuden staa overfor Krav, som det ikke i Længden vil kunne afvise.

Uden i øvrigt at komme ind paa adskillige andre Enkeltheder, for hvilket det kan have Betydning, at Lagtinget selv kommer til at disponere over Spiritusafgiften, finder jeg det baade naturligt og fuldt ud berettiget at fastholde Lagtingets gentagne Gange før præciserede Standpunkt, og tillader jeg mig derfor at fremkomme med følgende Mindretalsindstilling:

Forslag fra Mindretallet

(J. Patursson).

ad § 1.

Da Lagtinget efter Forslaget i sin Helhed kommer til at nyde alle Indtægter af Spiritusafgiften, maa det ogsaa bære de med Loven forbundne eventuelle Udgifter.

I § 4 i Lov af 30te Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne forandres Ordet »Statskassen« til »Lagtinget«.

ad § 16.

Efter denne § kommer de Beløb, der skulle udredes for Fisketienden, for Fremtiden til at udbetales af den under Lagtingets Bestyrelse foreslaaede særlige Fond.

ad § 1.

Forandringerne i denne § ere i Analogi med Tingets tidligere Standpunkt til Fisketiendens og Læsteafgiftens Afløsning, se Betænkningen fra Mindretallet (Patursson) og Lagtingsberetningerne for 1876, 1880 og 1889.

ad den ny § 6.

Ifølge Lov af 30te Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne beregnedes Læsteafgiften til en aarlig Sum af 8700 Kr., hvilken Afgift ved samme Lov overtoges af Statskassen. Dette Beløb vil herafter Lagtinget have at erstatte, saavel som den Staten tilkommende Andel af de i § 3 nævnte Tiender samt den i § 5 omhandlede Laugmandstold. Det samlede Beløb, der af Lagtinget skal udredes til Statskassen, er afrundet opover til 12,000 Kr.

I samme Lovs § 16, første Stykke, forandres ligeledes Ordet »Statskassen« til »Lagtinget«. I §ens sidste Stykke forandres »Færøernes Jordebogskasse« til »Lagtinget«.

I *Flertallets Forslag*, § 1, udgaar Ordet »Statskassen«, og der indsættes i Stedet: »en under Tingets Bestyrelse staaende særlig Fond«.

I samme Forslags §§ 2, 4 og 5 forandres Ordet »Statskassen« paa ethvert forekommende Sted til »Lagtinget«.

Ordene i Forslagets § 3 »af samme Kasse« udgaa.

I Forslagets § 5 forandres endvidere »Jordebogskassen« til »dette«.

Forslagets § 6 udgaar.

Som ny § indsættes:

Som Erstatning for den ved Lov af 30te Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne ophævede Læsteafgift, 8700 Kr., samt for alle de i nærværende Lovs § 3 nævnte Stats-tiender, 2850 Kr., saavel som for den i foranstaaende § 5 nævnte Laugmandstold, 216 Kr., udreder Lagtinget til Statskassen en samlet Sum af i alt 12,000 Kr. aarlig.

I Udvalget for Tiendernes Afløsning, Thorshavn, den 15de Septbr. 1903.

J. Z. Nielsen.

J. Patursson.

Fr. Petersen.

C. Olsen.*)

Den 16de September foretoges Sagens 2den Behandling. Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 17 St. mod 0.

*) Weihe var fraværende ved Betænkningens Afgivelse.

Til Sagens 3dje Behandling fremkom følgende *Andringsforslag* og *Forslag til Beslutning*:

A. Fra *Niclasen*:

Til § 1, 2det Stykke.

Tallene »20« og »30« i næstsidste Linie samt »40« og »7« i sidste Linie ændres til henholdsvis 18, 27, 36 og 6.

Til § 2.

Slutningen af næstsidste Punktum: »tilflyde Præstegældene . . . 770 Kr.« ændres til: »som fordeles mellem Præstegældene efter Folketallet ved den sidst afholdte officielle Folketælling.«.

Ny § 3.

Som delvis Erstatning for Tienden vil der til Statskassen være at svare 1 Kr. aarlig af hver Skattemark for al Jord med Undtagelse af det beneficerede Gods.

B. Fra *Schrøter*:

Til § 1, 2det Stykke.

Tallene »20« og »30« i næstsidste Linie og »40« i sidste Linie ændres til henholdsvis 18, 27 og 36.

Ny § 3.

Den i Lov Nr. 70 angaaende Indførelse af en ny Skyldsætning af Jord- ejendomme paa Færøerne m. m. af 23de April 1897 § 3 omhandlede Kongs- og Matrikulskat forhøjes fra 36 Øre til 1 Kr. aarlig for hver Skattemark af al Jord med Undtagelse af benificeret Gods.

Bliver §en vedtaget, vil de efterfølgende §ers Rækkefølge være at ændre.

C. Fra *Udvalget*:

I § 11, 1ste Punktum, i Lov Nr. 44 af 30te Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne foretages følgende Forandringer:

1. Imellem Ordene »nævnte« og »Varer« indskydes: »afgiftspligtige«.
2. Ordene »med Undtagelse af Øl, som ikke er undergæret« udgaa.

D. Fra *Isaksen* og *J. Poulsen* (Forslag til Beslutning):

Sagen udsættes til næste Aar.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 19de September, sattes Forslaget til Beslutning (D.) først under Afstemning og vedtoges med 10 St. mod 0.

XV. Det færøske Lærerpersonales Uddannelse.

Den 4de August fremlagdes følgende Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

Ministeriet

for

Kirke- og Undervisningsvæsenet.

København, den 25de Juli 1903.

Med Direktionens behagelige Skrivelse af 6te d. M. har Ministeriet modtaget Forslag om en Ændring i Ordningen af det færøske Lærerpersonales Uddannelse, saaledes at fremtidig kun de to første Aar af Uddannelsen finder Sted ved Lærerskolen i Thorshavn, medens det 3dje Aar tilbringes ved et af de henværende Seminarier. Direktionen har samtidig anmodet Ministeriet om -- hvis Tanken vinder Ministeriets Bifald -- at foretage de videre Skridt til dens Udførelse, idet Direktionen blot har udtalt som sit Ønske, at Reformen kunde gennemføres saaledes, at der hvert andet Aar afsluttedes og paabegyndtes et Kursus i Thorshavn, idet der ved den nuværende Ordning, der kun tillader Paabegyndelsen af det 3-aarige Kursus hvert 3dje Aar, ofte er Mangel paa Ansøgere til Lærereembederne. Hvad Sagens økonomiske Side angaar, har Direktionen endelig bemærket, at den vilde anse det for nødvendigt paa Grund af Elevernes Kaar, at der kun krævedes et ringe Tilskud fra dem selv, og at der navnlig maatte tilstaa dem fri Rejse, hvilket antages for et sat Tal af 10 Elever at ville blive c. 1200 Kr.

I Anledning heraf skal Ministeriet næst at bemærke, at man finder den fremsatte Tanke tiltalende og er villig til at medvirke til dens Gennemførelse, udtale, at det formentlig vil være rettest, at der af Ministeriet efter Forhandling med de paagældende Forstandere udpeges en Række Seminarier, ved hvilke Optagelsen af de færøske Elever vil kunne finde Sted indenfor nærmere for hvert Seminarium angivne Grænser med Hensyn til Tallet.

For at kunne optages i et af de henværende Seminariers 3dje Klasse maatte Eleven:

- 1) have fyldt det 20de Aar inden Kalenderaarets Udgang;
- 2) Ved Thorshavns Lærerskole have bestaaet en afsluttende Lærerprøve, der omfatter saadanne Fag, i hvilke der ikke gives Undervisning i de henværende Seminariers 3dje Klasse. Hvilke disse Fag skulle være, og hvilke Fordringer der skulle stilles i dem ved Prøver, fastsættes efter derom modtaget nærmere Forslag fra Direktionen. Ved Prøven skal være opnaaet mindst Gennemsnitskarakteren g. c. $4\frac{1}{3}$ Points, idet Karakterberegningen foregaar i Overensstemmelse med Ministeriets Bekendtgørelse af 8de Juni 1894 § 6;
- 3) i de Fag, der ikke afsluttes paa Lærerskolen i Thorshavn, særlig Religion, Dansk og Historie, have gennemgaaet det samme Lærestof, som gennemgaaes i de danske Seminariers 2 første Klasser. I Religion og Dansk skal Elever aflægge en Prøve ved Thorshavns Lærerskole, ved hvilken der stilles de samme Krav som ved 1ste Del af den afsluttende Prøve paa Seminarierne her, og ved hvilken maa være opnaaet mindst g. c. $\frac{1}{2}$ i hvert Fag. -- For øvrigt fordres et Bevis fra Lærerskolen for, at Eleven i det hele anses for moden til at indtræde i et Seminariums 3dje Klasse.

Undervisningsaaret bør regnes fra 1ste September til 1ste August,

men forinden Undervisningens Begyndelse bør der formentlig gives Eleverne Lejlighed til under et 14 Dages Ophold i København at gøre sig bekendt med Byens Samlinger og øvrige Seværdigheder.

Den ændrede Ordning gælder for kvindelige saa vel som for mandlige Elever. Færøske Elever, der have gennemgaaet den her omhandlede Læreruddannelse og have bestaaet den afsluttende Prøve, opnaa herved en fortrinlig Adgang til Lærerembeder paa Færøerne, derimod ingen Ret til at søge Lærerembeder her.

Hvad endelig den hele Sags pekuniære Side angaar, er Ministeriet enig i, at der maa skaffes Eleverne Dækning for Befordrings- og andre Rejsudgifter frem og tilbage, men foruden dette vil det formentlig være nødvendigt at yde dem Hjælp til Opholdet her, hvilket næppe kan sættes til mindre end 50 Kr. til det 14 Dages Ophold i København og 100 Kr. til Dækning af Udgifterne under Opholdet ved Seminariet. Af den samlede Sum, c. 2700 Kr., der saaledes hertil vilde være at udrede hvert andet Aar, vilde det formentlig være billigt, at der af de Midler, over hvilke Lagtinget disponerer, udredes en Del.

Idet Ministeriet herefter skal anmode om, at Sagen i dens Helhed maa blive Lagtinget forelagt, skal man med Tingots Udtalelse bede sig tilsendt en nærmere Erklæring fra Direktionen angaaende de Ændringer i de bestaaende Bestemmelser, som samme paa Grundlag af ovenstaaende maatte bringe i Forslag.

J. C. Christensen.

A. P. Weis.

Til
Skoledirektionen for Færø Amt.

Hermed fulgte som Bilag følgende Skrivelse fra *Skoledirektionen* med en Oversigt:

Færø Amts Skoledirektion,
Thorshavn, den 6te Juli 1903.

Allerede i længere Tid har Direktionen drøftet Ønskeligheden af en fylligere Uddannelse for det færøske Lærerpersonele end den, der hidtil er bleven det til Del ved den herværende Lærerskole. Saa længe Lønningsforholdene imidlertid vare saa slette, som de tidligere i mange af Skoledistrikterne var, har man anset det urigtigt at drage Uddannelsesspørgsmaalet stærkere frem, idet en Forbedring af Lønningerne var saa paatrængende nødvendig, at alt andet maatte vige for Hensynet dertil, ligesom den maatte anses for en nødvendig Betingelse for at skaffe den fornødne Tilgang af nye Lærekræfter. Efter at nu Lønningsspørgsmaalet er løst ved Loven af 7de Marts 1902 og Omreguleringen af Lønningerne er tilendebragt i Henhold til Loven, tillader Direktionen sig herved at henlede det høje Ministeriums Opmærksomhed paa den ovennævnte Sag og skal derom — under Henvisning til den vedlagte Oversigt over forskellige Lærerskoler vedrørende Forhold — bemærke følgende:

Læreruddannelsen her lider efter Direktionens Mening af 2 væsentlige Mangler, nemlig dels de ringe Forkundskaber, med hvilke mange af Eleverne indtræde i Skolen, og som gøre Uddannelsen mindre frugtbringende end ønskeligt, dels selve Uddannelsens forholdsvis ringe Beskaffenhed. Hvad det første Punkt angaar, kan der næppe, som Forholdene for Tiden ere, gøres noget væsentligt for en Forbedring; da Antallet af Aspiranter til Skolen tit har været utilstrækkeligt, maa man for Tiden lade sig nøje med, at Aspiranterne opfylde det Lavmaal

af Krav, som Plan odc Febr. 1871 § 2 stiller, og i øvrigt haabe paa, at der, efterhaanden som Skolevæsenet udvikler sig, vil kunne stilles strængere Krav til Aspiranterne. Hvad selve Uddannelsen angaar, er det — med at Agtelse for den Flid og Interesse, som de Mænd, der have arbejdet i Lærerskolen, gennemgaaende have lagt for Dagen, — øjensynligt, at der ikke af dem, som ikke have Læreruddannelse til deres egentlige Livsgerning, kan ventes en saadan Uddannelse som paa et Seminarium. Dertil kommer, at de Forhold, hvorunder Eleverne leve under deres Ophold ved Lærerskolen, i Almindelighed ikke ere særlig egnede til at støtte og fremhjælpe deres Uddannelse; en lille By som Thorshavn har lidet, der kan hjælpe de unge Mennesker til et friere og videre Syn end, hvad de have erhvervet i deres Hjembygd. Det staar derfor Direktionen klart, at der, naar der skal tænkes paa en Reform af Læreruddannelsen, ikke er anden Vej at gaa end at søge at skaffe Lærereleverne en delvis Uddannelse i det øvrige Kongerige. Man kunde i denne Henseende tænke sig forskellige Fremgangsmaader. Et Middel, som vistnok med noget Held kunde benyttes, og for øvrigt ogsaa i noget Omfang er blevet benyttet, vilde være: at give Eleverne Adgang til Fortsættelseskursus ved Statens Lærerkursus. Der er ikke faa af Lærerpersonalet her, som have faaet Feriekursus i forskellige Fag og haft godt Udbytte deraf. Man antager dog ikke, at dette Middel vilde slaa til, da det dog ikke vilde kunne finde Anvendelse paa alle Elever og alle Fag og saaledes ikke vilde højne Uddannelsen i dens Helhed. Direktionen ser derfor ikke rettere, end at det Maal, der maa stræbes hen imod, er, at Eleverne tilbringe det sidste Aar af deres Uddannelsesetid ved et dansk Seminarium. Hvorvidt og paa hvilken Maade dette kan realiseres, tør Direktionen ikke udtale sig nærmere om, da man ikke er i Besiddelse af den fornødne Sagkundskab; men man nærer det Haab, at det høje Ministerium, hvis Samme maatte kunne billige Tanken, vilde drage Omsorg for den nærmere Udførelse deraf. Direktionen skal kun fremhæve enkelte Hovedtræk, som man har tænkt sig. Hvad først angaar Længden af det samlede Kursus, vilde man antage, at det i alt Fald foreløbig vilde være rettest at blive staaende ved 3 Aar eller noget nær denne Tid, idet man vistnok nødig maa udsætte sig for, ved Begyndelsen af en saadan ny Foranstaltning, at stille Fordringerne til Eleverne for højt; man har derfor tænkt sig et Kursus paa c. 2 Aar, gennemgaaet her og afsluttet med en foreløbig Prøve, der aflægges her, og et Kursus paa c. 1 Aar ved et egentligt Seminarium.

Om Udgifterne ved en Foranstaltning som den antydede tør man ikke udtale noget afgørende, idet deres Størrelse vilde bero paa, hvad Opholdet ved et Seminarium vilde koste, hvilket er Direktionen ukendt. Man skal kun bemærke, at man vilde anse det nødvendigt paa Grund af Elevernes Kaar, at der kun krævedes et ringe Tilskud fra dem selv. — Der maatte tilstaa dem fri Rejse, hvilket antagelig vilde blive c. 120 Kr. Tur og Retur for hver, altsaa for et anslaaet Antal af 10 Elever c. 1200 Kr. — Direktionen vilde anse det ønskeligt, om Reformen kunde gennemføres saaledes, at der hvert 2det Aar afsluttedes og paabegyndtes et Kursus her, idet der paa Grund af Afgang tit er Mangel paa Ansøgere til Lærerembederne; under denne Forudsætning vilde altsaa den hidtilværende Bevilling til Lærerskolen, 2225 Kr. aarlig (jfr. Ministeriets Skrivelse af 28de Maj d. A.), være at bibeholde uforandret. Hvis det af finansielle Grunde maatte blive anset nødvendigt at indskrænke sig til hvert 3dje Aar at optage færøske Elever paa et Seminariekursus, vilde det selvfølgelig falde væsentlig billigere, idet Bevillingen til Lærerskolen da kunde benyttes dertil i Forbindelse med den yderligere Bevilling, som maatte vise sig nødvendig.

Da det Kursus, der for Tiden afholdes ved Lærerskolen, begyndte i Oktober 1902, vil de 2 første Aar deraf være afsluttede 30te September 1904; og hvis den forandrede Uddannelsesmaade — hvad Direktionen vilde finde særdeles ønskeligt — skulde finde Anvendelse allerede paa dette Hold Elever, maatte de fornødne Forberedelser træffes og Bevilling erhverves i Løbet af den kommende Vinter.

Idet Direktionen tillader sig at anbefale denne for det færøske Skolevæsen formentlig betydningsfulde Sag til det høje Ministeriums Omsorg, skal

man henstille, om Ministeriet ikke vil finde det rettest at lade den forelægge for Lagtinget til Betænkning i dets forestaaende Samling.

C. Barentsen.

Fr. Petersen.

P. Niclasen.

Til

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Lærerskolen i Thorshavn.

Anledningen til Skolens Oprettelse blev given ved et Andragende fra Færøernes Lagting af 24de August 1868, hvilket indsendtes til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af Færø Amts Skoledirektion ved Skrivelse af 9de Oktober s. A. Efter yderligere Brevveksling (Min. Skr. 26de Maj 1869 og Dir. Skr. 23de Juni s. A.) optoges fornøden Bevilling paa Finansloven for 1870 — 71 § 20, VII B. (se Anmærkningerne i Rigsdagstidende 1869—70, Tillæg A., Sp. 579—582), hvorom Meddelelse gaves Direktionen ved Min. Skr. 2den Juli 1870 (Bilag 1), i hvilken Skolens Budget er angivet under Posterne 1, 3 og 5, hvorved dog bemærkes, at Beløbet under Post 5, som det synes lige fra først af, er blevet betragtet som sondret i 2 særskilte Poster, nemlig 50 Rdlr. (100 Kr.) til »Bøger og andre Apparater til Brug ved Undervisningen« og 100 Rdlr. (200 Kr.) til »Rejseudgifter og Diæter ved Inspektion af de i Bygderne oprettede Skoler«, hvilken sidste Post altsaa kun højst ugentlig kan siges at vedrøre Lærerskolen. Skolen traadte i Virksomhed i Oktober 1870 i Henhold til en ved Min. Skr. 18de August 1870 foreløbig approberet Plan, der med nogle Ændringer endelig approberedes ved Min. Skr. 9de Febr. 1871 (Bilag 2). Ifølge denne afholdtes 3 2-aarige Kursus (1870—72, 1874—76, 1876—78), hvorefter Kursuset ændredes til 3-aarigt, idet tillige Timetallet forøgedes fra 18 til 24 Timer ugentlig og Undervisningsskiftet blev betydelig udvidet, se Dir. Skr. 6te Oktbr. 1877 (Bilag 3), Rigsdagstid. 1877—78, Tillæg B., Sp. 289—290, Dir. Skr. 9de Septbr. 1878 og Min. Skr. 25de Oktbr. s. A. (Bilag 4) samt — med Hensyn til Karakterberegningen — Min. Skr. 12te Oktbr. 1881 (Bilag 5). Medens Skolen oprindelig kun var bestemt for mandlige Elever, aabnedes den for Kvinder ved Min. Skr. 27de August 1884. — Fra 1899 udvidedes Timetallet til 27½ Timer ugentlig, hvorhos Violinspil og Opdragelselære optoges som særlige Fag, se Dir. Skr. 27de Septbr. 1898; Rigsdagstid. 1898—99, Tillæg B., Sp. 277—280, 1173—1174, 1301—1302; Min. Skr. 13de April 1899.

Fagfordelingen er nu følgende:

	1ste Aar	2det Aar	3dje Aar
Religion (ugentlige Timer)	6	4	4
Dansk —	6	4	4
Historie —	4	4	4
Geografi —	2	2	2
Regning —	4	2	2
Pædagogik —	1	1	1
Sang og Musik —	4½	4½	4½
Matematik —	"	2	2
Naturhistorie —	"	2	2
Engelsk —	"	2	2
	27½	27½	27½

Eleverne have haft 2 Gymnastiktimer om Ugen sammen med Realskolens Elever.

Skrivetimer have Eleverne tidligere haft sammen med Realskolens Elever, men i det sidste Skoleaar har der ikke været Plads i Realskolen, hvorfor Eleverne i Stedet derfor have skrevet hjemme under Lærerens Vejledning og Tilsyn.

Antallet af de Elever, der have indstillet sig til den afsluttende Prøve, er følgende:

Eksamons- aar	Mænd					Kvinder					Til- sammen	
	Udm. duelig	Meget duelig	Duelig	Hj uddelig	I alt	Udm. duelig	Meget duelig	Duelig	Hj uddelig	I alt		
1872	1	4	1	1	7						7	
1874	1	2	2	"	5						5	
1876	"	4	1	"	5						5	
1878	"	2	3	"	5						5	
1881	1	1	1	"	3						3	i ikke bestaaet
1884	"	4	3	"	7						7	
1887	1	"	"	"	1	"	4	1	"	5	6	
1890	1	1	1	"	3	"	3	1	"	4	7	
1893	"	"	"	"	"	1	2	1	1	5	5	
1896	2	3	2	"	7	1	2	"	1	4	11	i ikke bestaaet
1899	"	1	2	1	4	"	2	5	"	7	11	
1902	"	4	1	"	5	"	"	2	1	3	8	i ikke bestaaet
I alt bestaaet					52					28	80	

Af de 80 Elever, der saaledes have bestaaet Prøven, ere for Tiden ansatte ved det færøske Skolevæsen 25 Lærere og 8 Lærerinder. Adskillige af Lærerinderne have ikke benyttet deres Eksamen eller ere senere traadte ud af Skolevæsenet, fordi de ere blevne gifte. Af Lærerne ere 7 gaaede over til egentlige Seminarier, og af disse ere 3 ansatte i Lærerembeder i det øvrige Kongerige. 1 er uden Seminaristeksamen bleven ansat i Lærerembede i det øvrige Kongerige. 3 have senere taget Studentereksamen.

Samme Dag (4de Aug.) fremlagdes følgende *Forslag* fra Højskoleforstander *Simun Skarø*:

Bestemmelser om Undervisningen ved Lærerskolen.

Kursuset varer tre Aar og begynder den 1ste Oktober. For at kunne optages i Kursuset maa Eleverne i Reglen være over 18 Aar og godtgøre:

- 1) at have Færdighed i Benyttelsen af de fire Regningsarter med hele Tal og Brøk til Løsning af lettere Opgaver;
- 2) at have nogen Kundskab i Geografi, særlig Færøernes;
- 3) at have Kendskab til Nordens Historie og Færøernes Historie;
- 4) at kunne læse Dansk flydende og med Forstaaelse, samt med tydelig Haand og uden væsenlige Sprogfejl kunne skrive dansk Stil;

- 5) at kunne læse Færøsk;
6) at have Kendskab til Bibelhistorien og de vigtigste kristelige Hovedlærdomme.

Der skal meddeles Undervisning i følgende Fag:

Gymnastik, Sang og Musik, Tegning, Skrivning, Regning, Matematik, Naturlære, Naturhistorie, Geografi, Engelsk, Historie, Færøsk, Dansk, Religion, Pædagogik, Praktisk Skolegerning; for kvindelige Elever bliver der ogsaa givet Undervisning i kvindeligt Haandarbejde.

Til Vejledning meddeles nedenstaaende Angivelse af, hvor mange ugentlige Undervisningstimer der formenes at burde tillægges hvert enkelt Fag:

	1ste Aar	2det Aar	3dje Aar
Gymnastik	3	3	3
Sang og Musik	2	2	2
Tegning	2	2	"
Skrivning	2	1	"
Regning	3	3	"
Matematik	2	3	"
Naturlære	3	3	"
Naturhistorie	3	3	"
Geografi	2	2	"
Engelsk	2	2	"
Historie	3	2	4
Færøsk	3	4	5
Dansk	3	3	5
Religion	3	2	5
Pædagogik	"	1	6
Praktisk Skolegerning ...	"	"	6
	36	36	36

2 ugentlige Timer til kvindeligt Haandarbejde kunne tages fra dem af de andre Fag, som bedst kunne afgive dem.

Den afsluttende Lærerprøve afholdes i to Dele, den første ved Slutningen af Kursusets 2det Aar, den 2den ved Slutningen af Kursusets 3dje Aar.

Den afsluttende Lærerprøves første Del omfatter: Tegning, Skrivning, Regning, Matematik, Naturlære, Naturhistorie, Geografi og Engelsk.

Den afsluttende Lærerprøves anden Del omfatter: Gymnastik, Sang og Musik, Historie, Færøsk, Dansk, Religion, Pædagogik, Praktisk Skolegerning, (samt for kvindelige Eksaminander kvindeligt Haandarbejde).

Fordringerne ved Lærerprøvens første Del ere følgende:

1. Tegning.

Der aflægges en Prøve i Frihaandstegning, der bestaar i Gengivelse ved Konturtegning af en simpel, virkelig Genstand (Brugsgenstande eller Klodser). Eleverne bør have Færdighed i Anskuelsestegning paa Vægtavlen.

2. Skrivning.

Der fordres Færdighed i Skønskrivning med latinske Bogstaver og en tydelig Haandskrift.

3. *Regning.*

Der fordres et grundigt Kendskab til Regningsteorien i et Omfang omtrent som den er fremstillet i »P. la Cours og J. Appels Regnebog I., II. og III. Hæfte« og tilsvarende praktisk Regnefærdighed.

4. *Mathematik.*

I Aritmetik og Algebra fordres Bogstavregning i de fire Regningsarter samt Potens, Rod, Proportioner, Ligninger af 1ste Grad med een og flere ubekendte og Ligninger af 2den Grad med een ubekendt; desuden Logaritmer, sammensat Rentesregning og Annuiteter, Differens og Kvotientrækker. I Geometri lægges særlig Vægt paa Plangeometriens Hovedsætninger om ret Linie og Cirkel, Kongruens, Ligestorhed og Ligeaamethed samt simplere geometriske Konstruktioner.

5. *Naturlære.*

Der fordres Kendskab til Naturlærens forskellige Afsnit.

6. *Naturhistorie.*

I Zoologi fordres Kendskab til Menneskelegemets Bygning og dets vigtigste Livsfunktioner; desuden Kendskab til Dyreklassernes Bygning og Leve-maade. Der maa lægges særlig Vægt paa vor egen Dyreverden.

I Botanik maa Eksaminanden ogsaa kunne gøre Rede for Planternes Ernæringsprocesser, samt i Hovedtrækkene Betydningen af Jordbundens Behandling ved Agerbruget. Ogsaa i Botanikken fordres der særligt Kendskab til den færøske Planterverden.

7. *Geografi.*

Der fordres et indgaaende Kendskab baade til den fysiske og politiske Geografi.

8. *Engelsk.*

Fordringerne ved Lærerprøvens *anden Del* ere følgende:

1. *Gymnastik.*

Foruden Færdighed i at kunne udføre de gymnastiske Øvelser, maa Eksaminanden ogsaa have Kendskab til Gymnastikkens Teori samt være i Stand til at kunne lede Gymnastikundervisningen af Børn.

2. *Sang og Musik.*

Eksaminanden bør kunne synge vore almindelig brugte Salmemelodier og en Del gode Fædrelandssange, samt nordiske Folkesange.

Der fordres ogsaa Øvelse i at kunne spille paa Violin, Orgel eller Harmonium.

3. *Historie.*

Der fordres et velbehersket og forstaaet Overblik over den almindelige Verdenshistorie; endvidere et fyldigere Overblik over Nordens Historie, under hvilken der særlig bør lægges Vægt paa Færøernes Historie.

4. *Færoesk.*

Eksaminanden bør i en skriftlig Opgave sprogrigtigt kunne behandle et Emne af almindeligt Indhold.

Endvidere fordres:

- a) tydelig og forstandig Oplæsning af et længere Stykke Prosa eller Poesi;
- b) Kendskab til den ældre Kvaddigtning, til vore Folkesagn og Eventyr samt til den nyere Litteratur;
- c) saa meget Kendskab til Oldnordisk, at Eksaminanden uden Vanskelighed kan læse og oversætte et Stykke Sagnlitteratur.

5. *Dansk.*

Eksaminanden bør i en skriftlig Opgave sprogrigtigt kunne behandle et Emne af almindeligt Indhold.

Desuden fordres:

- a) at han kan tale Dansk rent og flydende;
- b) forstandig og tydelig Oplæsning af et længere Stykke Prosa eller Poesi;
- c) Kendskab til den dansk-norske Litteraturs Historie.

6. *Religion.*

Der fordres grundigt Kendskab til Bibelhistorien — særlig Ny Testament — samt Kirkens Historie; der kan lægges mindre Vægt paa Dogmatikken.

7. *Pædagogik.*

Der fordres Kendskab til Grundtrækkene af Sjælelæren og Tænkellæren samt Opdragelsens Historie og Opdagelsens Teori.

8. *Praktisk Skolegerning.*

Eksaminanden maa kunne udarbejde et givet Emne saa klart og letfatteligt, at Børnene kan forstaa det.

Den 8de August sattes disse Sager samlede under foreløbig Behandling. J. Poulsen foreslog at henvise dem til Kirkekasseudvalget. Provsten foreslog at nedsætte et særligt Udvalg paa 5 Medlemmer. Efter at Poulsen havde taget sit Forslag tilbage, vedtoges Provstens Forslag.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes i næste Møde: Provsten med 13 St., Putursson m. 12, J. Poulsen m. 12, Niclasen m. 10 og J. H. Poulsen med 7 St.

Den 18de September fremlagdes saalydende

• Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg er nedsat for at afgive Betænkning over en Tinget forelagt Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 25de Juli d. A., hvori efter Skoledirektionens Indstilling foreslaas en saadan Forandring i de færøske Læreres og Lærerinders Uddannelse, at Eleverne efter 2 Aars Op- hold ved den herværende Lærerskole aflægge en afsluttende Prøve i saadanne

Fag, i hvilke der ikke meddeles Undervisning i Seminariernes 3dje Klasse, hvorefter de modtage et Aars Undervisning i et Statsseminariums 3dje Klasse og dér aflægge den afsluttende Prøve for de øvrige Fags Vedkommende.

Til Udvalget er endvidere henvist en Skrivelse fra Højskoleforstander Simon Skarø, hvormed følger et Forslag til »Bestemmelser om Undervisningen ved Lærerskolen«, nærmest et Forslag til en Læseplan.

Der har indenfor Udvalget gjort sig forskellige Anskuelser gældende om den heldigste Ordning af den fremtidige Læreruddannelse. Nielsen, Provsten og J. Poulsen kunne i Hovedsagen tiltræde det foreliggende Udkast, idet Undervisning i Færøsk med Oldnordisk dog formentlig bør optages blandt de Fag, der afsluttes her. Der menes, at Eleverne foruden den fyldigere Undervisning, der ifølge Forholdenes Natur vil kunne opnaas ved et Seminarium, vil selve Rejsen og Opholdet under andre Forhold og blandt andre Omgivelser i høj Grad bidrage til at give Eleverne en fyldigere Udvikling og et friere Livssyn, og et obligatorisk Seminarie-Kursus vil være at foretrække for et understøttet, frivilligt Ophold ved et Lærerkursus eller lignende, navnlig da dette næppe kan ventes at blive benyttet af alle.

Patursson og J. H. Poulsen derimod formene, at Undervisningen bør afsluttes her, og at man, dersom Lærerskolen i dens nuværende Skikkelse ikke er i Stand til at føre sine Elever saa vidt som det er nødvendigt eller ønskeligt, bør arbejde hen imod at lade den saaledes højnet, at den kan være sin Opgave voksen; men at der maa gives de vordende Lærere og Lærerinder nem og billig Adgang til efter bestaaet Afgangsprøve yderligere at forøge deres Kundskaber og udvikle deres Livssyn ved Ophold i Danmark enten ved et Lærerkursus eller anden Uddannelsesanstalt. Der menes, at der herved vil opnaas bedre Resultater, dels fordi Eleverne have opnaaet en højere Modenhedsgrad, dels fordi de blive fri for den paa Seminariet nødvendige Eksamenslæsning.

Hele Udvalget er dog enigt om at anbefale, at Sagen udsættes til næste Aar, og dette saa meget mere, som der vanskelig vil kunne blive Tale om, at det nu indeværende Hold Elever i dets Helhed, efter 2 Aars Uddannelse her, vil kunne sendes ind i et Seminariums 3dje Klasse, idet man hverken ved Optagelsesprøven eller den hidtidige Undervisning har haft en saadan Eventualitet for Øje.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa:

Sagen udsættes til næste Aar.

I Udvalget angaaende den fremtidige Uddannelse af Lærere og Lærerinder ved Folkeskolen, Thorshavn, den 18de September 1903.

Joen Poulsen,
Ordfører.

Fr. Petersen.

P. Nielsen.

Johan H. Poulsen.

J. Patursson.

Ved Sagens 2den Behandling, den 19de September, vedtoges Udvalgets Forslag med 12 St. mod 0.

XVI. Udkast til Reglement for Hvalfangst.

Den 10de August fremlagdes, bilagt med derover indhentele *Erklæringer* fra Embeds- og Bestillingsmænd, kommunale Styrelser m. fl.^{*)}, følgende:

Foreløbigt Udkast

II

Reglement for Hvalfangst ved Færøerne.

1.

I følgende Havne maa der ikke anlægges Hvalstationer: Thorshavn, Kongshavn med Skaalefjord, Vaag paa Bordo, Fuglefjord, Vestmanhavn, Midvaag, med Sandevaag, Trangisvaag og Vaag paa Suderø.

2.

Hvalaffald, som ikke agtes tilvirket, skal snarest muligt og senest inden 5 Dage udføres paa Havet, saaledes at det af Strømmen føres bort fra Land. Hvalaffald, som agtes tilvirket, skal inden samme Frist anbringes paa Land i egne dertil byggede Indelukker, som skulle være saa tætte, at Fedt ikke siver ud gennem Væggene. Dog skulle Hvalskeletter med det derpaa værende Kød, forsvarlig forstøje kunne henligge i Vandet, ud for Stationen, indtil Kødet er saa opløst, at det med Lethed kan fjernes fra Skelettet. Hvalskeletter maa ikke blive henliggende i Vandet længere end 3 Uger efter at Fangstsæsonen er sluttet. Det fra Skeletterne tagne Kød skal udføres paa Havet ligesom andet Hvalaffald.

3.

Affaldet fra Kogningen maa ikke kastes i Søen ved Stationen, men skal enten føres ud paa Havet ligesom andet Hvalaffald eller, saafremt den stedlige Sundhedskommission tillader det, nedgraves eller spredes paa saadanne Steder i den tilgrænsende Hauge, som Sundhedskommissionen maatte anvise.

4.

Enhver fast Plænseplads skal være omgivet af en Lænse, som er i Stand til at holde Fedtet i Overfladen inde. Lænsen maa kun aabnes, naar og saalænge det er nødvendigt for at føre Hvaler ud og ind.

5.

Andetsteds end ved Stationerne maa Hvalkroppe ikke forstøjes i Søen, med mindre der af Landfogden med Samtykke fra Forstanderskabet i de tilgrænsende Kommuner gives Tilladelse til saadan Fortøjning paa visse bestemte Pladser. Paa saadanne Pladser kan Landfogden tillade, at der af Hvalfangeren an-

^{*)} Disse Erklæringer, hvoraf enkelte først fremlagdes senere i Samlingen, udelades her af Hensyn til Pladsen.

bringes Fortøjningsbøjer, om hvis Anbringelse der paa vedkommende Hvalfangeres Bekostning skal ske offentlig Bekendtgørelse. Hvalerne maa ikke henligge paa Fortøjningspladserne længere end 3 Døgn fra den Tid, Hvalen er dræbt. Skulde i enkelte Tilfælde Vejrforholdene være til Hinder for, at Hvalkroppene føres bort, kan Fristen forlænges af Landfogden eller af den af ham valgte stedlige Opsynsmand.

For saa vidt der maatte gives Tilladelse til Fortøjning af Hvalkroppe i efternævnte Hvalvaage: Midvaag paa Vaagø, Vestmanhavn paa Strømø, Sundet mellem Strømø og Østerø, Vaag og Vedvig paa Norderøerne, Sand paa Sandø, Vaag, Trangisvaag og Kvalbø paa Suderø, maa Hval ikke lægges saaledes, at den kan være til Hinder for eventuel Grindefangst.

6.

Hvalaffald, der driver op paa Stranden indenfor en Afstand af 1 Mil fra Hvalstationen, kan vedkommende Forstanderskab en Gang om Maaneden lade fjærne paa vedkommende Station eller Stationers Bekostning. Saafrømt der opstaar Tvist om Størrelsen af saadan Bekostning eller om sammes Fordeling mellem de paagældende Hvalstationer, forelægges Sagen for Landfogden, som efter at have indhentet Erklæring fra Parterne gør Indstilling til Amtmanden, af hvem Sagen afgøres med bindende Virkning for alle Parter.

7.

Det kan af Landfogden paalægges enhver Hvalstation at have sin Grund indhegnet med søjlehøjt Gærde, som er i Stand til at holde Faar, Hornkvæg og Heste ude.

8.

Bestemmelserne i nærværende Reglement gøre ingen Indskrænkning i den Sundhedsautoriteternes efter den gældende Lovgivning tillagte Myndighed.

9.

Fra Bestemmelserne i nærværende Reglement kan der dispenseres af Amtmanden efter indhentet Erklæring fra vedkommende kommunale Myndighed.

10.

Overtrædelse af dette Reglement straffes med Bøder indtil 400 Kr., som tilflyde Statskassen.

11.

Sager i Anledning af Overtrædelse af dette Reglement behandles som offentlige Politisager.

Samme Dag (10de August) fremlagdes følgende Andragende fra *B. Vang* m. fl.:

Til
Færøernes Lagting.

Da den første Hvalfanger fik Lov til at nedsætte sig her paa Færøerne, var det under den Forudsætning, at Befolkningen skulde nyde godt af Hvalernes

Kød som et godt og billigt Næringsmiddel. Nu viser det sig, at paa nogle af Hvalstationerne faar man ganske dyrt Hvalkød, og paa den først oprettede Station bliver man kort afvist, naar man beder om at faa Hvalkød til Købs. Det er mere fordelagtigt at lave Guano.

For Hvalfangeren kommer det kun an paa at bringe saa mange Penge som muligt ud af sin Rovdrift paa vort Territorium og om en Tid rejse bort fra Færøerne og fra det danske Rige med sine Kapitaler. Naar han ved skuffende Løfter om billigt Hvalkød har faaet Lov til at oprette en Station og drive sin Virksomhed med en urimelig lav Beskatning, saa lader han haant om Befolkningens Tarv.

Vi undertegnede henvende os til det høje Ting med den Begæring, at der for Fremtiden ikke maa blive oprettet Hvalfangerstationer uden fuldstændig Sikkerhed for, at Befolkningen i sin Helhed faar Adgang til at købe frisk Hvalkød til billig Pris.

Ligeledes bede vi Lagtinget om at virke hen til, at de nuværende Hvalfangere, naar de ikke vise sig inødekommende, maa blive belagte med svære Skatter og forfulgte med Lovens Strengthed, for saa vidt de have tvivlsom Adkomst til at drive Fangst paa Territoriet eller mindre vel begrundet Ret til Stranden eller den Jord, hvorpaa de have deres Stationer.

Færøerne i Juli 1903.

Den 12te August kom disse Sager til foreløbig Behandling, hvor der, efter Forslag af *Nielsen*, vedtoges at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes i næste Møde: *Nielsen* med 12 St., *Dam* med 10, *J. F. Olsen* med 9, *J. H. Poulsen* og *J. Poulsen* hver med 7 St.

Den 31te August fremlagdes følgende Udvalgsbetænkning og Udkast:

Betænkning.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat for at afgive Betænkning om et Tinget af Amtet forelagt foreløbigt Udkast til Reglement for Hvalfangst ved Færøerne, skal tillade sig at bemærke følgende:

Over Udkastet har Amtet afæsket Landfogdens, Sørenskriverens, Fysikatets, samtlige Sysselmænds, Kommunalforstanderskabers og Hvalfangeres Erklæringer, hvoraf nu de fleste foreligger og hvortil henvises. Størstedelen af dem gaar ud paa, at Udkastet er for strengt og hæmmende for Bedriften. Nogen væsenlig Fare i hygiejnisk Henseende er der efter Fysikatets Erklæring ikke Tale om, naar der kun udvises Forsigtighed med Drikkevandet. Den væsenligste Ulempe, Hvalfangsten herefter forårsager, er altsaa Urenligheden.

Saa længe Hvalfangsten medfører saa store Fordelo for Øernes Behoere, som den for Tiden gør gennem Hvalafgiften og derved, at Befolkningen erholder det af den saa meget eftertragtede gode og kraftige Næringsmiddel, Hvalkødet, til Købs for en meget billig Pris, mener Udvalget ikke, at der er Anledning til at foreskrive altfor strenge Bestemmelser i Renligheds og sanitær Henseende.

Udvalget har paa Grundlag af det foreliggende Materiale udarbejdet et nyt Udkast til Reglement for Hvalfangst ved Færøerne*), hvortil henvises, og som man anbefaler Tinget til Vedtagelse, idet bemærkes, at Bestemmelsen i § 1, første Stykke, er foreskrevet af Hensyn til, at flere Sogne end det, hvori en Hvalstation agtes anlagt, kunne lide under Ulemperne og derfor ogsaa bør have Medbestemmelsesret om en saadan Anlæggelse. Endvidere bemærkes, at Be-

*) Dette Udkast findes vedhæftet Beretningen som Bilag 1.

stemmelserne i § 3. der, hvis de træde i Kraft, ere meget generende for Hvalfangerne og derfor vanskelige at overholde, ere foreskrevne for at man overfor de Hvalfangere, som maatte vise sig uvillige til at sælge Befolkningen frisk og billigt Hvalkød, om fornødent kan optræde med Kraft og Littertryk.

I § 6 er Afstanden sat til $1\frac{1}{2}$ i Stedet for som i det oprindelige Udkast til 1 Mil, idet Udvalget af Renligheds Hensyn anser en saadan Forlængelse af Afstanden for heldigere for de omliggende Beboere.

I § 7 har man betinget Indhegning af Grundstykket af Ejernes Samtykke, idet Bestemmelsen ellers formentlig vilde være i Strid med Haugeloven om Vinterfredning.

I § 10 har man foreslaaet Bøderne tillagte Amtsfattigkassen saaledes som i Lov om Hvalfangst af 2den Maj 1902 bestemt.

I Udvalget for Reglement for Hvalfangst, den 29de August 1903.

J. Z. Nielsen,
Ordfører.

Joen Poulsen.

Johan H. Poulsen.

Jacob Olsen.

Johan K. F. Dam.

Den 4de September fremlagdes følgende Ændringsforslag:

A. *Fra Michelsen:*

I § 6 ændres $1\frac{1}{2}$ til 1 Mil.

B. *Fra Weihe:*

Til § 1. $\frac{1}{2}$ Mil forandres til 1 Mil.

Samme Dag (4de Septbr.) foretoges Sagens 2den Behandling. Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 14 St. mod 0.

Mellem 2den og 3dje Behandling fremlagdes følgende Ændringsforslag:

C. *Fra Udvalget:*

1. I § 1 foreslaas følgende Ændringer:

- Efter » $\frac{1}{2}$ Mil« i 3dje Linie indskydes: »fra Stationen«.
- I Stedet for »Station« i samme Linie sættes: »denne«.
- Ordene »Kongshavn med« i 5te og 6te Linie udgaa.
- Sidste Punktum udgaar.

2. I § 2 foreslaas følgende Ændringer:

I Stedet for »vedkommende nødvendigt,« i 1ste og 2den

Linie sættes: »Skøn af en af de i § 1 nævnte kommunale Styrelser gør det nødvendigt,«.

3. I § 3 foreslaas: I Stedet for »vedkommende Forstanderskab« i 2den Linie sættes: »de i § 1 nævnte Myndigheder«.
4. I § 6, 2den Linie, sættes i Stedet for »Hvalstationen«: »en Hvalstation«.
5. § 9 udgaar.

D. Fra Provsten, Nielsen og T. J. Petersen:

Sagen udsættes til næste Aar.

Den 14de September foretoges Sagens 3dje Behandling: Ændringsforslag D. sattes først under Afstemning og vedtoges med 11 St. mod 0.

XVII. Regler for den kommunale Beskatning.

Den 27de August frelagdes følgende af Formanden udarbejdede Lovudkast med sig dertil sluttende Udkast til Anordning:

Udkast til

Lov angaaende Udvidelse til Færøerne af forskellige Bestemmelser i Lov om Ændringer i og Tillæg til de nugældende Regler for den kommunale Beskatning samt Statstilskud til Kommunerne af 15de Maj 1903.

Bestemmelserne i §§ 1—8, 10—20 og 27—29 i Lov om Ændringer i og Tillæg til de nugældende Regler for den kommunale Beskatning samt om Statstilskud til Kommunerne af 15de Maj 1903 kunne ved kongelig Anordning efter Lagtingets Indstilling sættes i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, som ifølge Øernes særlige Forhold maatte findes hensigtsmæssige.

Udkast til

Anordning, hvorved Bestemmelser i Lov om Ændringer i og Tillæg til de nugældende Regler for den kommunale Beskatning samt om Statstilskud til Kommunerne af 15de Maj 1903 sættes i Kraft paa Færøerne.

I Henhold til den Regeringen ved Lov for Færøerne af 190 . givne Bemyndigelse sættes herved Bestemmelserne i §§ 1—8, 10—20 og 27—29 i Lov om Ændringer i og Tillæg til de nugældende Regler for den kommunale Beskatning, samt om Statstilskud til Kommunerne af 15de Maj 1903 i Kraft paa Færøerne med de nedenanførte Læmpelser:

1. I § 1 foretages følgende Forandringer:
 - a) 2det Punktum udgaar.
 - b) 3dje Punktum affattes saaledes: »Man ansættes i den til Skat efter Formue og Lejlighed.«
 - c) I sidste Punktum ændres Ordet »Indenrigsministeren« til »Justitsministeren«.
2. I § 4 gøres følgende Forandringer:
 - a) I 1ste Punktum udgaar Ordene »uden for København«.
 - b) De 3 sidste Punktummer udgaa.
3. I Stedet for § 7, 1ste og 2det Stykke indsættes følgende:

»For Ligningen paa Formue og Lejlighed kan der gives nærmere Bestemmelser i en Skattevedtægt, som paa Grundlag af Indstillinger fra samtlige kommunale Bestyrelser udarbejdes af Lagtinget og stadfæstes af Justitsministeren.«
4. I § 8 sættes efter Ordet »Skatteprocent« Punktum, og Resten af Paragraffen udgaar.
5. I § 9 gøres følgende Forandringer:
 - a) I 1ste Stykke udgaa Ordene »(herunder Renten . . . Ejendom)«.
 - b) 3dje Stykke udgaar.
 - c) I 4de Stykke ændres Ordet »Indenrigsministeren« til »Lagtinget«.
 - d) 5te Stykke udgaar.
6. I § 10 foretages følgende Ændringer:
 - a) I 1ste Stykke udgaa Ordene »(i København Ligningskommissionen)«.
 - b) I 2det Stykke, 3dje Punktum, ændres Ordet »derefter« til »efter Underretningens Modtagelse«.
 - c) 2det Stykke, sidste Punktum, affattes saaledes: »Dennes Bestumning angaaende Klagen kan inden
- 14 Dage efter Modtagelsen af Meddelelsen om Beslutningen indannes for Justitsministeren.«
- d) I 3dje Stykke udgaa Ordene »(i København Magistraten)«.
7. I § 12, 4de Punktum, sættes i Stedet for Ordene »Overskatteraadet—i København Overligningsmyndigheden«: »Justitsministeren«.
8. I § 15 indskydes efter Ordet »Indenrigsministeren«: »— eller, naar Forholdet alene vedrører Kommuner paa Færøerne, Lagtinget —«.
9. I § 17 ændres Ordet »Indenrigsministeren« til »Justitsministeren«.
10. I § 18 foretages følgende Forandringer:
 - a) I 3dje Stykke, sidste Punktum, indskydes efter Ordet »Indenrigsministeren«: »— eller, naar Forholdet alene vedrører Kommuner paa Færøerne, Lagtinget —«.
 - b) 4de Stykke affattes saaledes: »Nettoindtægten af Dampskibsdrift anses kun at falde i de Kommuner, i hvilke der findes Ekspeditionskontor.«
 - c) I sidste Punktum indskydes efter Ordet »Indenrigsministeren«: »eller, naar Forholdet alene vedrører Kommuner paa Færøerne, Lagtinget.«
11. I § 28 udgaa Ordene »(i København Magistraten)«.
12. Denne Anordning træder i Kraft den 1ste Oktober 190 ., saaledes at de Bestemmelser, der angaa den almindelige Skatteligning, bringes til Anvendelse ved Kommunernes Ligning for Aaret 190 .—0 ..

Den 29de August kom disse Sager samlede til 1ste Behandling. Efter Forslag af *J. Poulsen* vedtoges at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. — Til Medlemmer af Udvalget valgtes i næste Møde: *Michelsen* med 11 St., *J. Poulsen* med 8, *J. F. Olsen* med 7, *C. Olsen* og *J. H. Poulsen* med 5 St. hver.

Den 12de September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat til at afgive Betænkning over et af Tingets Formand udarbejdet »Udkast til Lov ang. Udvidelse til Færøerne af forskellige Bestemmelser i Lov om Ændringer i og Tillæg til de nugældende Regler for den kommunale Beskatning samt om Statstilskud til Kommunerne» af 15de Maj 1903» tilligemed et sig hertil sluttende Udkast til Anordning, skal tillade sig at bemærke følgende:

Det har alt længe været anerkendt, at de her gældende Regler for den kommunale — særlig den mellemkommunale — Beskatning ikke ere fuldt tilfredsstillende; navnlig har det ofte været følt som en Mangel, at der savnedes Iljæmmel til at beskatte Personer, der i Løbet af et Regnskabsaar flytte ind i en Kommune. Efterhaanden som Næringslivet udvikler sig bl. a. derhen, at Næringsdriften udøves udenfor Opholdskommunen, fremstaar her som andensteds Trangen til Ændringer i den nu gældende Regel, at den personlige Kommuneskat helt tilfalder Opholdskommunen. Endelig kan der være Anledning til, at der her, saavel som i de øvrige Dele af Riget, aabnes Adgang til under visse Omstændigheder at beskatte den Virksomhed, der drives af Aktieselskaber, som ofte kunne konkurrere med de af Enkeltmand drevne Forretninger.

Det er en Ordning af disse Forhold, der tilsigtes ved det fremkomne Forslag, og man maa derfor være Formanden taknemmelig for, at han har fremsat det.

Udvalget maa, efter at have gennemgaaet Udkastet til Anordning og sammenholdt dette med Loven, udtale som sin Formening, at i det hele og store har Forslaget truffet det rette. Imidlertid kan der være enkelte Ting, der trænge til nærmere Overvejelse og Drøftelse, f. Eks. Spørgsmaal om, hvorvidt Skat til »Erhvervskommunen» (§ 10) ikke i enkelte Tilfælde delvis kan tilfalde en Nabo- eller Genbokommune, om Ændring af Tidsfristerne i §§ 11 og 16 o. s. v. — Da Lagtingssamlingen nu er saa langt fremskreden, at der næppe vil blive Tid til at faa Sagen gennemdrøftet og endelig vedtagen i Aar, og da der formentlig at være særlig Anledning til, angaaende disse Forslag, der, om de faa Lovkraft, ville paaføre de kommunale Forstanderskaber et betydelig forøget Arbejde, at indhente Erklæringer fra Forstanderskaberne for Landkommunerne og fra Thors-havns Kommunalbestyrelse, skal Udvalget for i Aar indskrænke sig til at stille Forslag herom.

For at gøre det lettere for disse Myndigheder at overskue Forslagets Betydning, vil det formentlig være rettest, at de paagældende Lovparagraffer aftrykkes med de foreslaaede Ændringer, ligesom det formentlig vilde være heldigt, om »Skattelovene» til næste Aar, da Sagen formentlig endelig kan vedtages i Tinget, forelaa her til Omdeling blandt Medlemmerne.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse: Tinget anmoder Amtmanden om:

at lade §§ 1—8, 10—20 og 27—29 i »Lov om Ændringer i og Tillæg til de nugældende Regler for den kommunale Beskatning samt om Statstilskud til Kommunerne» af 15de Maj 1903 optrykke med de i det Tinget fore-

lagte Udkast til Anordning, hvorved nævnte Lov sættes i Kraft paa Færøerne, foreslaaede Ændringer, og derefter tilstille de kommunale Forstandskaber og Thorshavns Kommunalbestyrelse det saaledes trykte Udkast tilligemed Aftryk af det Tinget forelagte Lovudkast til Erklæring, samt at anskaffe »Skattelovene« til Omdeling blandt Tingets Medlemmer.

I Udvalget ang. Udvidelse til Færøerne af Lov om Ændringer i og Tillæg til Reglerne for den kommunale Beskatning m. m., Thorshavn den 12de September 1903.

Joen Poulsen,
Ordfører.

Jacob Olsen.

Johan H. Poulsen.

C. Olsen.

D. P. Michelsen.

Ved Sagens 2den Behandling, den 14de September, vedtoges Udvalgets Forslag med 15 St. mod 0.

XVIII. Udgivelse af gamle færøske Lovgivningstekster og Diplomer.

Den 10de August fremlagdes følgende Andragende fra Dr. phil. J. Jakobsen:

Til
Lagtinget.

Jeg tillader mig herved ærbødigt at andrage det højtærede Lagting om en Understøttelse paa 1000 Kr., fordelt paa to Aar (500 Kr. aarlig), til Udgivelse af de ældste færøske Lovgivningstekster samt middelalderlige færøske Diplomer i oldnordisk og til Dels middelalderfærøsk Sprog.

I det kongelige Bibliotek i Stockholm findes et gammelt Skindhaandskrift af Gulatingsloven (fra c. 1300), indeholdende senere tilføjede Smaastykker, som

særlig angaa Færøerne, deriblandt en »Tingfarebalk«, stammende fra c. 1400 og omhandlende de færøske Lagtingsmænds Rejser og Rejsegodtgørelser. Den nævnte Gulatingslovbog, som har været i den færøske Lagmand Peder Jacobsens Eje (Slutningen af det 16de Aarhundrede), vides at være kommen fra Færøerne til Bergen i Slutningen af det 16de Aarhundrede. Af ganske særlig Betydning er dog den Omstændighed, at det færøske »Søjdebrev« i Original fra 1298, forsynet med Hertug Hakon Magnussøns eget Monogram og Rigskanslerens egenhændige Underskrift, findes sammenhæftet med det nysnævnte Eksempel af Gulatingslovbogen (efter Bibliotekar Gødels Fortegnelse over gammelnordiske Haandskrifter i Stockholms kongelige Bibliotek). Ogsaa i Universitetsbiblioteket i Lund (Sverige) findes en gammel Codex, indeholdende Gulatingsloven med Tilføjelser angaaende Færøerne og ligeledes sammenhæftet med det færøske »Søjdebrev«. Om denne Codex har afdøde Professor Gustav Storm (til Dels af sproglige Grunde) udtalt den Mening, at den stammede fra Færøerne, uden at han dog fik optaget dette Spørgsmaal til nærmere Behandling. Sagen fortjener efter min Anskuelse i høj Grad en nærmere Undersøgelse og de færøske Afsnit i de nævnte Haandskrifter i Stockholm og Lund, specielt Søjdebrevet, at udgives. I alt Fald for dette sidstes Vedkommende forekommer det mig ønskeligt at faa et saa nøjagtigt Aftryk som muligt af Originalen, ledsaget af en normaliseret oldnordisk (oldnorsk) Tekstgengivelse og en Oversættelse i færøsk Sprog.

Hele Arbejdet, Lovgivningstekster og Diplomer, burde ledsages af en historisk og sproglig Indledning.

En Udgivelse af de ovenfor nævnte Tekster vilde være baade af retshistorisk, kulturhistorisk og sproglig Betydning for Færøerne. Da jeg sandsynligvis i en nær Fremtid kommer til at andrage om Statsunderstøttelse i andre Øjemed, og da det her berørte Emne i saa høj Grad angaar Færøerne og specielt det gamle færøske Lagting, har jeg besluttet denne Henvendelse til det højt ærede Lagting og tillader mig ærbødigst at henstille Sagen til Tingets nærmere Overvejelse.

Med Højagtelse

Jakob Jakobsen,
Dr. phil.

p. t. Thorshavn, den 8de August 1903.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 12te August, vedtoges, efter Forslag af *Proosten*, at henvise den til »Udvalget for økonomisk Fond«, som afgav følgende, den 5te September fremlagte

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist et Andragende fra Dr. phil. Jakob Jakobsen om en Understøttelse paa 1000 Kroner, fordelt paa to Aar (500 Kr. aarlig), til Udgivelse af de ældste færøske Lovgivningstekster samt middelalderlige færøske Diplomer i oldnorsk og til Dels middelalderfærøsk Sprog.

Andrageren oplyser, at de Tekster, hvis Udgivelse han særlig har tænkt paa, findes dels i et i det kongelige Bibliotek i Stockholm beroende Skindhaandskrift af Gulatingsloven med senere tilføjede Smaastykker, som særlig angaa Færøerne, og med det færøske Søjdebrev i Original fra 1298 vedhæftet, og dels i Haandskrift af lignende Indhold i Universitetsbiblioteket i Lund. Om begge disse Haandskrifter er det blevet antaget, at de i alt Fald for en stor Del stamme fra Færøerne.

De nævnte Tekster ere vel tidligere udkomne i Trykken; men da Offentliggørelsen har fundet Sted i et større videnskabeligt Værk: »Norges gamle Love III«, som har været og vedblivende vil være en lukket Bog for den store Almenhed, maa Udvalget med Andrageren være enigt i, at en ny for Færingerne let tilgængelig Udgave af de omhandlede Lovgivningstekster og Diplomer maa anses for meget ønskelig. En saadan er det, Dr. Jakobsen agter at besørge, og han vil ledsage den med en historisk og sproglig Indledning.

Til at udføre dette Arbejde, der i flere Retninger, men navnlig med Hensyn til Sproget, maa siges at have stor Betydning for Færøerne, er sikkert ingen saa vel kvalificeret som Dr. Jakobsen. Ved Understøttelse fra anden Side er han bleven sat i Stand til paa en saa fortrinlig Maade at berige den færøske Litteratur, at han til Udførelsen af det her omhandlede Arbejde fortjener Understøttelse fra Færøerne.

Udvalget skal derfor anbefale til Tingets Vedtagelse:

Der tilstaaes Dr. phil. Jakob Jakobsen til Udgivelse af de ældste færøske Lovgivningstekster samt middelalderlige færøske Diplomer en Understøttelse af Færø Amts økonomiske Fond paa 1000 Kroner, der udbetales med 500 Kr. i 1904 og 500 Kr. i 1905.

I Udvalget for økonomisk Fond m. m., Lagtinget, den 2den Septbr. 1903.

Fr. Petersen,
Ordfører.

Dione Isaksen.

J. Patursson.

D. P. Michelsen.)*

Ved Sagens *2den Behandling, den 8de September*, vedtoges Udvalgets Forslag med 19 St. mod 0.

*[Andraasen var fraværende ved Betænkningens Afgivelse.

XIX. De af Amtmanden ene afgjorte Sager.

Fra »Udvalget for de af Amtmanden ene afgjorte Sager« fremkom følgende, den 17de September fremlagte

Udvalgsbetænkning.

Udvalget for de af Amtmanden ene afgjorte Sager har ved Gennemsyn af Lagtingets Regnskabsjournal, Kopibog og Journal, særlig for Tiden fra forrige Lagtingssamlings Begyndelse og til dette Aars Samling, kun fundet Anledning til at henlede Tingets Opmærksomhed paa følgende Poster:

A. Kirkekasserne.

1. For Reparation af Svinsø Kirke er udbetalt et Beløb af 265 Kr. 28 Øre. Der burde formentlig for saa store Reparationer søges Bevilling hos Lagtinget.
2. Paa Vaag (Suderø) Kirkes særlige Kasse er indført en Regning, som vistnok burde være indført paa Suderø Præstegælds Kirkekasse.

B. Færø Amts økonomiske Fond.

1. For Bortførelsen af Indvolde ved Grindefangst i Klaksvig er betalt 60 Kr. Kunde dette Forhold ikke ordnes saaledes, at de, til hvem Hvalerne blive udlagte, straks efter Skiftningen besørge Indvoldene tilstrækkelig bortfjernede.
2. Der er ogsaa udbetalt en Regning for Grindebuds Afsendelse paa Sandø; skønt Beløbet kun er lille — 2 Kr. —, mener Udvalget, at det vil blive en ganske betydelig Udgift for økonomisk Fond, hvis det i Fremtiden bliver Praksis at sende Grindebud for Betaling; desuden er ifølge Grinde-reglementet af 5te Febr. 1872 enhver Mand pligtig at bringe Grindebud.

C. Færø Amts Skydskasse.

For Befordring af Kaldsmænd paa Suderø er der betalt et Beløb af 12 Kr. 60 Øre. Hvis alle Kaldsmænd skulle have særlig Skyds ved Sysselmændenes Omrejser, kunne Udgifterne blive store.

D. Færø Amts Repartitionsfond.

1. For en Karantæneflagstung i Midvaag er medgaaet et Beløb af 31 Kr. 20 Øre, medens der for en i Andeffjord kun er betalt 3 Kr. 80 Øre.
2. For Afsendelsen af Breve mellem Thorshavn og Vestmanhavn er der betalt indtil 14 Kr. pr. Brev.

E. Angaaende forskellige Regnskaber.

Af Antegnelserne til flere af de fremlagte Regnskaber fremgaar, at de i foregaaende Aar i Tinget vedtagne Decisioner ikke ere komne vedkommende Kasserere i Hænde. Da mulige Regnskabsfejl saaledes ikke kunne blive rettede, tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

Tinget anmoder Amtmanden om at drage Omsorg for, at Decisioner, der vedtages i Tinget, tilstilles vedkommende Regnskabsførere tillige med de manglende Decisioner fra foregaaende Aar.

I Udvalget for de af Amtmanden ene afgjorte Sager, Lagtingssalen, den 17de September 1903.

P. Niclasen,
Ordfører.

J. M. Matras.

A. Weihe.

Den 21de September sattes denne Betænkning under Forhandling.

Post A. ang. Kirkekasserne, Punkt 1 og 2, behandlede.

- B. - økonomisk Fond. Ligeledes.

- C. - Skydskassen behandlede.

- D. - Amtsrestitutionsfonden, Punkt 1 og 2, behandlede.

- E. - forskellige Regnskaber.

Udvalgets Forslag betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

XX. Andragende om Udskillelse af Myggenæs Sogn.

Den 31te Juli fremlagdes et *Andragende* fra Beboere af Myggenæs Sogn om, at dette Sogn maatte blive udskilt fra Vaagø Præstegælds Kommune til at bestyres som særskilt Kommune.

Ved Sagens *foreløbige Behandling*, *den 4de August*, vedtoges, efter Forslag af *Nielsen*, at henvise den til »det kommunale Udvalg», som afgav følgende, *den 31te August* fremlagte

Betænkning.

I forrige Lagtingssamling fremkom et Andragende fra Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune om, at Myggenæs Sogn maatte udsondres fra Præstegælds-Kommunen som en særlig Kommune; men da der ikke forelaa noget Andragende fra Vælgerne i Sognet, blev det betydet Forstanderskabet, at forinden Sagen endelig kunde blive behandlet i Tinget, maatte et saadant Andragende foreligge.

Ved Tingets Sammentræden i Aar fremlagdes et Andragende fra Myggenæs, underskrevet af over Halvdelen af Sognets Vælgere, om, at det maatte blive udsondret fra Vaagø Præstegælds Kommune som en særlig Kommune, hvilken Foranstaltning Forstanderskabet dels ved sin Ansøgning i f. A., dels ved Paa-tegning paa det i Aar fremlagte Andragende har givet sin anbefaling.

Udvalget maa erkende, at der er vægtige Grunde, der tale for en Udsondring af Myggenæs Sogn fra den øvrige Kommune, navnlig fordi Forstanderen fra dette Sogn næsten aldrig, paa Grund af den vanskelige Samfærdsel mellem Myggenæs og Vaagøen, kan deltage i Forstanderskabets Møder. Da det desuden anses for at være utvivlsomt, at der i Sognet findes de nødvendige

Kræfter til at kunne forvalte de kommunale Sager, maa Udvalget anse det for svarligt at tilraade Tinget at anbefale den ansøgte Udsondring.

Udvalget tillader sig at foreslaa Tinget at vedtage:

1. Tinget tillader sig at anbefale, at Myggenæs Sogn udsondres fra Vaagø Præstegælds Kommune som en særskilt Kommune.
2. Forstanderskabets Medlemstal fastsættes til 3, uden særlig Sognekommision.
3. Medlemstallet for de tilbageværende 1 Sogne, nemlig: Midvaag, Sandevaag, Sørvag og Bø, fastsættes til 6 saaledes, at ét Medlem vælges for hvert Sogn og to ved fælles Valg af samtlige Sogne.

I Udvalget for Amtsfattiggkassen og de kommunale Sager, Thorshavn, den 31te August 1903.

C. Olsen.

Joan Poulsen.

J. Z. Nielsen.

E. Müller.*)

Den 2den September foretoges Sagens 2den Behandling. Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 15 St. mod 0.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 9de September, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 19 St.; Mortensen var fraværende.

Den 22de September oplæstes og underskrevet saalydende Indstilling i Sagen:

I forrige Aars Lagtingssamling indkom et Andragende fra Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune om, at Myggenæs Sogn maatte udsondres fra Præstegælds-Kommunen som en særlig Kommune.

Da der imidlertid ikke forelaa noget Andragende fra Vælgerne i Myggenæs Sogn, kunde Tinget ikke tage nogen endelig Stilling til Sagen.

Fra et Flertal af Vælgerne i Myggenæs Sogn forelaa ved Tingets Sammentræden i Aar et Andragende om, at dette maatte blive udsondret fra Vaagø Præstegælds Kommune, hvilken Foranstaltning Forstanderskabet paa ny har meddelt sin Anbefaling.

Udvalget for Amtsfattiggkassen og de kommunale Sager, til hvis Betænkning denne Sag har været overgivet, afgav under 31te f. M. Betænkning i Sagen, der gaar ud paa at anbefale Udsondringen, da man maatte erkende, at det vilde lette Forvaltningen ikke alene af Myggenæs Sogn, men ogsaa af de tilbageblyvende 4 Sogne.

Efter at Sagen havde gennemgaaet 3 Behandlinger i Tinget, vedtoges den ved Navneopraab den 9de d. M. enstemmig med 19 Stemmer, medens 1 Medlem var fraværende.

*) Mortensen var fraværende ved Betænkningens Afgivelse.

I Henhold til det anførte tillader Tinget sig under Henviſning til den afgivne Betænkning ærbødigst at anbefale, at Myggenæs Sogn udsondres som en ſærlig Kommune fra Vaagø Præſtegælds Kommune.

Færøernes Lagting, Thorshavn, den 22de September 1903.

C. Barentsen.

C. Olsen.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

XXI. Andragende om Forandringer i Skydsloven.

Den 18de August fremlagdes følgende *Andragende* fra 22 Beboere af Viderejde:

Til
Færøernes Lagting!

Som det vil være det ærede Lagting bekendt, har Forholdene her paa Færøerne forandret sig meget i den sidste Tid i ſaa godt ſom alle Retninger, ſaa at hvad der passede for en Snøs Aar tilbage i Tiden, ikke passer nu, og i ingen Henseende ere Forholdene ſaa meget forandrede ſom med Hensyn til Udøvelse af Skydspligten.

Ifølge Lov af 17de Marts 1865 paahviler Skydspligten alle Mandſpersoner fra 15 til 50 Aar med nogle enkelte Undtagelser. Dengang var diſſe Undtagelser kun faa, men nu derimod ere diſſe blevne mange, idet en Del bedre ſtillede Perſoner blive fritagne for Skyds, naar de ikke drive Fiſkeri ſom Næringsvej; en anden og meget større Del, helſt af de raſkeſte Folk, tager ud paa Fiſkeri med Skib om Vaaren eller til Island om Sommeren for derfra at drive Baadfiſkeri fra Land. Dette bevirker, at de, der blive tilbage af det skydspligtige Mandſkab, komme til at lide ſaa meget mere under Udøvelſen af denne deres Pligt, idet de blive ſaa faa om at dele den; thi ſom bekendt forefalde de fleſte Skydſe om Sommeren og deraf en ſtor Del Præſte- eller Kirkeſkydſe, ſom man ikke faar nogen Betaling for.

Der trænges derfor ſvært til en Forandring i de nugældende Beſtemmelſer, ſaaledes, at enten alle Skydſe blive Betalingsskydſe eller at Skydspligten

kommer til at paahvile alle uden Undtagelse indenfor en vis Aldersgrænse, saa at de, der ikke selv kan skydse eller ere fraværende, maa holde en anden Mand i sit Sted, naar Vedkommendes Tur er til at skydse. Vi undertegnede ville derfor henstille til Tingets velvillige Overvejelse, hvad der er høved at gøre.

Viderejde i August 1903.

Ærbødigst

(22 Underskrifter.)

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 24de August, vedtoges, efter Forslag af *Matras*, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. — Til Medlemmer af Udvalget valgtes i næste Møde: *Nielsen, Schrøter, Matras, Müller* og *J. H. Poulsen* med henholdsvis 12, 12, 10, 8 og 8 St.

Den 18de September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat paa Grund af et fra 22 Beboere af Viderejde til Lagtinget fremkommet Andragende angaaende Forandringer i Skydsloven, skal i den Anledning tillade sig at anføre:

For nogle Aar siden beskæftigede Lagtinget sig i flere Samlinger med at faa foretaget forskellige Forandringer i Skydsloven, hvorefter Sagen i Samlingen 1900 endelig tilendebragtes med, at Tinget sendte en Indstilling med et Lovforslag til Justitsministeriet, gaaende ud paa at faa gennemført netop saadanne Ændringer i Loven som de, der er fremsat Ønske om i det indkomne Andragende; men Forslaget er ikke blevet forelagt Rigsdagen. Paa den anden Side har Tinget heller ikke faaet noget Svar fra Ministeriet, gaaende ud paa, at dette har noget at indvende imod Forslaget.

Under disse Omstændigheder finder Udvalgets Flertal (*Müller, Nielsen, J. H. Poulsen* og *Schrøter*), at der er ingen Grund for Lagtinget til yderligere at beskæftige sig med denne Sag, men at det derimod er rettest at give Andragerne et Svar i Overensstemmelse med det ovenanførte.

Mindretallet (*Matras*) kan ikke være enig med Flertallet i at svare Andragerne som foreslaaet, da der næppe er nogen Udsigt til at faa et Lovforslag fremmet, der har henligget siden Aar 1900 uden at være fremlagt i Rigsdagen. Da det nu er blevet saa sent i Samlingen, at der ikke vil være Tid til at behandle denne Sag saa grundigt som den fortjener, vil det derfor være rettest at udsætte Sagen til næste Aar.

Forslag fra Flertallet:

Der svares Andragerne, at Lagtinget for 3 Aar siden har indstillet et Lovforslag til Justitsministeriet, sigtende til at faa gennemført lignende Forandringer i Skydsloven som dem, der er fremsat Ønske om i det fremkomne An-

dragende, og at Tinget derfor for Tiden ikke finder Anledning til at beskæftige sig yderligere med denne Sag.

Forslag fra Mindretallet:

Sagen udsættes til næste Aar.

Thorshavn, den 17de September 1903.

J. H. Schrøter.

J. Z. Nielsen.

Johan H. Poulsen.

J. M. Matras.*)

Ved Sagens 2den Behandling, den 21de September, sættes *Mindretallets* Forslag først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 5 stemte for og ingen imod. Derefter sættes *Flertallets* Forslag under Afstemning; men da kun 9 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Fu* stemte: Nielsen, Schrøter, Niclasen, O. J. Olsen, Michelsen, J. H. Poulsen, Patursson, Dam og Weihe. — J. Poulsen, T. J. Petersen, Matras, C. Olsen, Andreassen og Formangen *stemte ikke*, medens de øvrige 5 Medlemmer vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes bortfaldet.

XXII. Angaaende Forandringer i Sportelreglementet.

Ved *Lagtingets Aabning* fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag angaaende Forandringer i Sportelreglementet.**)

Ved Sagens *foreløbige Behandling*, den 3dje August, vedtoges, efter Forslag af *Nielsen*, at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer.

*) Müller var fraværende ved Betænkningens Afgivelse.

**) Se Beretningen for 1903, Side 103—106.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes *næste Dag: Isaksen, Müller og Nielsen* med henholdsvis 13, 13 og 12 Stemmer.

Den 11te September fremlagdes følgende *Skrivelse*, der henvistes til Udvalget:

Færøernes Sørenskriveri,

Thorshavn, 10de Septbr. 1903.

Da jeg ser, at Lagtinget har optaget til Behandling Spørgsmaalet om Ændring i Sportelreglementet for saa vidt angaar Betaling til Syns- og Vurderingsmænd, skal jeg tillade mig at henpege paa, at ogsaa de gældende Regler om Sørenskriverens Diæter ved Embedsrejser trænge stærkt til en Revision, da de forekomme mig at indeholde en Ubillighed mod Sørenskriveren.

Ifølge Lov af 1ste April 1896 § 4 oppebærer Sørenskriveren i Diæter ved Tingrejser 2 Kr., se Frd. 30te Marts 1836 § 7, og iflg. Kanc. Skriv. 15de April 1845 kan der tilstaa ham samme Beløb, naar han i offentlige Sager holder Ret over 1 Mil fra sin Bopæl. Samme Beløb oppebærer han som Formand for Overlandvæsenskommissionen iflg. Lov 1ste April 1891 § 10. For Rejser til Skifte, Auktion, Notarialforretninger o. dslg. oppebæres intet. Derimod faar han 6 Kr. i Diæter, naar han i private Sager gør Rejse for at holde Ret, se Sportel-Regl. af 1836 § 14.

Et Beløb af 2 Kr. i Dagpenge maa sikkert betragtes som utilstrækkeligt, og der er ingen Tvivl om, at Sørenskriveren har Tilsætning paa sine Rejser. Vil man indvende, at han ofte intet maa betale for sit Ophold, da maa hertil svares, at i saadanne Tilfælde (hvor han dog maa betale Drikkepenge efter Skik og Brug) forudsætter Gæstfriheden, at der vises Gengæld, naar vedkommende Vært kommer til Thorshavn, hvilket ogsaa koster Penge. Desuden vil det i flere Tilfælde være ubehageligt, at Dommeren skal regne med privat Gæstfrihed.

Jeg skal ikke videre motivere min Henstilling om Dagpengenes Forhøjelse, men eksempelvis henpege paa, at Landfogdens Embedsdiæter er 6 Kr., efter Strandingslov 24de Marts 1899 § 15 endogsaa 8 Kr. for første Dag, at Sysselmændene i samme Tilfælde have 4 Kr., og at Diæter for Soretsmedlemmer ere 4 Kr., se Anordn. 4de Novbr. 1892, Nr. 4.

Jeg vilde finde det naturligt, om Sørenskriveren i Dagpenge oppebar samme Beløb — 6 Kr. — som Landfogden, hvilket Beløb som nævnt ogsaa er funden passende i de i Sportel-Regl. § 14 omhandlede Tilfælde, ligesom jeg finder det ønskeligt, om der tillægges Sørenskriveren Diæter ogsaa for Rejser i Anledning af Auktioner, Skifter og deslige.

Jeg gør en Undtagelse med Hensyn til Overlandvæsenskommissionsrejser, da disse Sager næppe taale nogen Forøgelse af Omkostningerne.

Jeg tillader mig at henstille, om der ikke maatte findes tilstrækkelig Anledning til at søge tilvejebragt en Forandring i de hidtil gældende Regler om nævnte Forhold.

Chr. Helms.

Til
Færøernes Lagting.

Den 21de September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat for at afgive Betænkning over den fra forrige Samling udsatte Sag angaaende Forandringer i Sportelreglementet, skal tillade sig at anføre følgende:

Sagen blev udsat i Fjor som følge af, at det gjordes gældende, at det vilde være ønskeligt at foretage flere Forandringer i Sportelreglementet end dem, det i Sagen nedsatte Udvalg havde foreslaaet.

Til det i Sagen i Aar nedsatte Udvalg er bleven henvist en Skrivelse fra Sorenskriveriet af 10de d. M., hvori dette henleder Opmærksomheden paa, at de gældende Regler om Sorenskriverens Diæter ved Embedsrejser trænge stærkt til en Revision.

Da man kan vente, at Retsreformen, der ogsaa har Indflydelse paa nærværende Sag, om ikke ret lang Tid bliver gennemført, har Udvalget ment det rettest foreløbig at udsætte hele Sagen, i hvilken Anledning man skal tillade sig at foreslaa Tinget til Vedtagelse:

Sagen udsættes indtil videre.

I Udvalgt angaaende Forandringer i Sportelreglementet, den 21de September 1903.

J. Z. Nielsen.

Dione Isaksen.)*

Ved Sagens 2den Behandling, samme Dags Eftermiddag (21de Septbr.), vedtoges Udvalgets Forslag med 13 St. mod 0.

*) Müller var fraværende ved Betænkningens Afgivelse.

XXIII. Andragende om Statslaan til et Uldspinderi.

Den 29de August fremlagdes følgende Andragende:

Undertegnede indgaa herved til Lagtinget med Andragende om, at dette hos den høje Regering og Rigsdag vil anbefale Erhvervelsen af et Statslaan som Hjælp til Udvidelse af det for nylig startede Uldspinderi i Thorshavn til ogsaa at omfatte Væveri og Appretur. Det nævnte Laan ønskes rentefrit i fem (5) Aar og til en Størrelse af 12,000 (tolv Tusinde) Kroner og med en Afbetaling i Løbet af 20—24 Aar.

Startningen af det nævnte Uldspinderi har i alt kostet 13,000 Kr. foruden Bygningen. Men fuld Nytte vil det først kunne gøre, naar det tillige kommer til at omfatte Væveri og Appretur. Bønderne har i en lang Aarrække haft mere end Vanskelighed nok ved at faa deres megen Uld forarbejdet, grundet paa den manglende landlige Arbejdskraft, hvorfor de Aar for Aar har sendt større Kvanta Uld over til Norge, for en Del vel til Salg, men navnlig til Forarbejdelse af Klæder til Hjemmebrug. Den Ulempe, at der paa denne Maade gaar ikke saa lidt Penge ud af Landet, vilde jo hovedsagelig kunne undgaas, naar den herværende Uldvarefabrik blev sat i Stand til at kunne opfylde alle den færøske Befolknings Krav til en saadan, hvorfor man mener, at nærværende Sag maa kunne paaregne det høje Tings Velvilje.

Thorshavn, den 27de August 1903.

Jacob Lützen.

Johan Evensen.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 1ste September, vedtoges, efter Forslag af *Nielsen*, at henvise den til Udvalget for forskelligartede Sager, som afgav følgende, den 14de September fremlagte

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist et fra Købmand J. Lützen og Fabriksbestyrer Johan Evensen, begge af Thorshavn, til Tinget indkommet Andragende, hvori dette anmodes om hos Regering og Rigsdag at anbefale Erhvervelse af et rentefrit Statslaan af 12,000 Kroner, afdragsfrit i 5 Aar, og derefter paa Afbetaling i 20—24 Aar, som Hjælp til Udvidelse af et af dem for nylig startet Uldspinderi i Thorshavn.

Foranlediget heraf skal Udvalget tillade sig at fremsætte følgende:

Som bekendt findes der her paa Øerne et ret betydeligt Kvantum Uld, der varierer noget i de forskellige Aar, eftersom Faarebesætningen er større eller mindre. Denne Uld blev tidligere tilvirket her i Landet ved Huslid og gav et ikke ringe Udbytte, idet Varepriserne gennemgaaende vare høje. Naar undtages den Uld, der anvendes til Klæder til Beboerne, blev største Delen deraf

forarbejdet til Trøjer, de saakaldte islandske Trøjer, der som Regel solgtes i Danmark. I dette Forhold er der i de senere Aar sket en Forandring som Følge af, at Uldvarepriserne ere dalede betydeligt, samtidig med, at Daglønnen er steget, saaledes at den nu paa mange Steder er mere end fordoblet. Følgen heraf er bleven den, at det nu ikke længer svarer Regning at lade Ulden tilvirke her ved Husflid, ligesom det stedse falder mere og mere vanskeligt at finde Folk, som vil beskæftige sig med saadant Arbejde. Der er derfor i de senere Aar udført en meget væsentlig Del af Ulden til Udlandet, hvor den enten er bleven afhændet eller i Uldvarefabrikkerne spunden og til Dels tilvirket til Klæder, for saa atter som Traad og Klæder at tilbagesendes Afsenderne. At dette er uheldigt for Beboerne, er indlysende, idet de gaar Glip af den Arbejdsfortjeneste, som er forbunden med Uldens Fabrikation. Fragten og andre Udgifter ved Forsendelsen er ogsaa et Moment, som der bør tages Hensyn til. - Udvalget kan derfor ikke andet end paaskønne det Skridt, Andragerne har gjort til Afhjælpning af dette for Landet uheldige Forhold ved det af dem startede Uldspinderi. Det er imidlertid indlysende, at et Uldspinderi alene ikke er i Stand til fuldt ud at raade Bod paa Forholdet. Skal Uldfabrikationen i sin Helhed komme Landet til gode, udfordres dertil mere end Spinderi alene. Driften maa, som Andragerne anføre, tillige omfatte Væveri og Appretur. Det er Udvalget bekendt, at Andragerne ikke have anskaffet sig Maskiner til Fabrikation af Klude til Klæde. Saadanne Maskiners Anskaffelse ere efter Udvalgets Mening absolut tilraadelige og nødvendige for en tilssvarende Drift. Først efter saadanne Udvidelser kan Driften ventes at blive om end ikke fuldt ud saa dog temmelig tilfredsstillende for vore Forhold.

Under Henvisning til foranstaaende mener Udvalget ikke at have nogen Betænkelighed ved at foreslaa at anbefale, at det ansøgte Laan gives af Statskassen, og skal derfor tillade sig at foreslaa Tinget til Vedtagelse:

1. Tinget anmoder Amtmanden om paa dettes Vegne at medgive Andragerne sin bedste Anbefaling til Lihvervelsen af et rentefrit Statslaan af 12,000 Kr., afdragsfrit i 5 Aar, og derefter paa Afbetaling i 20-24 Aar, til Udvidelse af det af dem i Thorshavn startede Uldspinderi til tillige at omfatte Væveri og Appretur.
2. Amtmanden anmodes om at henlede Andragernes Opmærksomhed paa det ønskelige i, at Udvidelsen tillige maatte omfatte Anskaffelsen af Maskiner til Fabrikation af Klude til Klæde.

I Udvalget for forskelligartede Sager, den 14de September 1903.

J. Z. Nielsen,
Ordfører.

J. Patursson,

Olaf J. Olsen.

Ved Sagens 2den Behandling, den 15de September, vedtoges Overgang til 3dje Behandling med 16 St. mod 0.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 17de September, sattes Udvalgets Forslag, Punkt 1 og 2, under Afstemning og vedtoges med 17 St. mod 0.

XXIV. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggønder.

Til Medlemmer af de staaende Udvalg i Henhold til Forretningsordenens § 8 vare valgte:

for de Amtsrepartitionsfonden vedkommende Sager:

Müller, Schrøter og Patursson;

for de Amtsfattigkassen og Landkommunerne i Almindelighed vedkommende Sager:

C. Olsen, Nielsen, J. Poulsen, Mortensen og Müller;

for de Kirkekasserne vedkommende Sager:

Provsten, J. H. Poulsen og Petersen;

for de den økonomiske Fond, Grindegarnet i Vestmanhavn samt Renterne af det Hansenske Legat vedkommende Sager*);

Patursson, Michelsen, Provsten, Andreasen og Isaksen;

for de Skydskassen vedkommende Sager:

J. Poulsen, Dam og J. F. Olsen;

for de øvrige under Lagtingets Decision hørende offentlige Kasser samt for de forskelligartede Andragender, som henvises til Udvalget (Udvalget for forskelligartede Sager):

Nielsen, O. J. Olsen og Patursson;

for de af Amtmanden ene afgjorte Sager:

Matras, Niclasen og Weihe.

1. Vedkommende Amtsrepartitionsfonden.

- a) Med Hensyn til Paaligningen vedtoges, efter Forslag af Udvalget, for Aaret 1903—1904 at paaligne et samlet Beløb af 10,888 Kr. 11 Øre, hvoraf 6388 Kr. 11 Øre lignes paa Jordegodset (4258,74 Skattemarker à 1 Kr. 50 Øre), medens 4500 Kr. lignes paa Kommunerne, hvilket sidstnævnte Beløb er reparteret som paa vedhæftede *Bilag 4* angivet.

* Dette Valg foretoges først den 7de August, efter at et af *Formanden* stillet Forslag til Beslutning, enslydende med det i forrige Aars Beretning, Side 108 anførte, var vedtaget.

- b) I Anledning af offentlig Behandling af smitsomme Sygdomme havde Amtsrepartitionsfonden i Henhold til Epidemiloven af 30te Marts 1895 afholdt følgende Udgifter:

I Regnskabsaaret	1895-96	1182 Kr. 67 Øre
—	1896-97	2244 — 62 —
—	1897-98	1136 — 49 —
—	1898-99	230 — 16 —
—	1899-00	2131 — 43 —
—	1900-01	5845 — 56 —
—	1901-02	6863 — 01 —
—	1902-03	14428 — 41 —

I alt. . 34062 Kr. 35 Øre

Heraf var af private Personer refunderet 87 Kr. 37 Øre og af Jordebogskassen var som Forskud paa Refusion indbetalt 16,500 Kr., uden at dog nogen endelig Opgørelse havde fundet Sted mellem Fonden og Statskassen, idet Landfogden endnu ikke havde modtaget Svar paa tvende af ham i Aaret 1900 henholdsvis til Amt og Ministerium rettede Forespørgsler, om hvilke Udgifter der eventuelt kunde fordres refunderede af private Personer, og om Omfanget af Landfogdens Embedspligt med Hensyn til Amtsrepartitionsfonden, og hvorvidt han var pligtig til at foranstalte de af Fonden i Henhold til nævnte Lov afholdte Epidemiuudgifter refunderede. — Efter at det første af disse Spørgsmaal nu var besvaret ved en Amtsskrivelse til Udvalget, vedtoges efter Forslag af hele Udvalget:

1. Landfogden anmodes om:

- at indhente Erklæringer fra vedkommende kommunale Styrelser om, hvilke af de Personer, der ikke kunne anses for uformuende, som Lægehjælp og Medicin er ydet til i Hjemmet ved Behandling af smitsomme Sygdomme, der ere tagne under offentlig Behandling i Regnskabsaarene 18⁹⁵/₉₆—19⁰²/₀₃;
- at foranledige, at Refusion bliver foretaget af de under a. omhandlede Udgifter i Henhold til Epidemilovens § 13, saaledes som den af Amtet er fortolket i hoslagte Skrivelse af 2den Septbr. 1904;
- at foranledige, at de Fordringer, for hvilke Udpantningsfristen er udløbet, for saa vidt de ikke kunne erholdes betalte i Mindelighed, blive inddrevne ad Rettens Uvej;
- at foranledige, at der, efter at den omhandlede Refusion er tilendebragt, finder en endelig Opgørelse Sted med Hensyn til de Beløb, som i Henhold til Epidemiloven vil være at refundere af Statskassen, samt det udover det modtagne Forskud eventuelt overskydende Beløb indbetalt til Amtsrepartitionsfonden.

- Der godtgøres Landfogden af Amtsrepartitionsfonden det Udlæg, som han vil faa ved Ekstraskrivning og ved eventuelle Søgmaal i Anledning af det i Punkt 1 omhandlede Arbejde.

c) Angaaende nogle Delinkventomkostninger vedtoges:

- Det af forhenværende Lærer Johs. Thomsen af Nordregate for Aktionsomkostninger skyldige Beløb 331 Kr. 94 Øre udgaar af Amtsrepartitionsfondens Regnskab som for Tiden uerholdeligt.
- Daniol Johan Nielsen af Tveraa vil imod Betaling af 65 Kr. 01 Øre være at fritage for Betaling af yderligere Andel af det Beløb af 130 Kr.

or Øre, som han ved Dom af 2den April 1902 in solidum med Jens Jensen sammesteds er tilpligtet at betale som Aktionsomkostninger.

3. Det af Daniel Jacob Frederik Jacobsen af Vestmanhavn in solidum med Thomas Alexander Carrigon som Aktionsomkostninger til Rest skyldige Beløb af 53 Kr. 35 Øre kan ikke eftergives, men vil være at inddrive hos førstnævnte, om fornødent, ved Eksekution.

- d) Angaaende Udfærdigelsen af Lagtingshusets Inventarieliste vedtoges i Anledning af en Skrivelse fra Landfogden:

Der ansættes en Mand til at have Tilsyn med Lagtingshuset og sammes Inventarium, og som tillige vil have at affatte og aarlig inden hvert Aars Udgang til Landfogden at aflevere en Fortegnelse over Lagtingshusets Inventarium.

Han lønnes med 10 Kr. aarlig samt desuden med 25 Øre for hver Dag Tinghuset er aabent enten som Følge af Lagtingssamlinger eller Retsmøder.

Amtmanden anmodes om at antage en Mand til dette Hverv og at meddele ham hans Instruks.

2. Vedkommende Amtsfattigkassen.

1. Det vedtoges at tilkøndegive Forstanderskabet for de forenede Sogne i Sydstrøm, at det bør anføres i Forsørgelsesplanen, om Faderen til et uægte Barn yder noget Bidrag til dets Underhold eller ej, hvilket ikke er iagttaget med Hensyn til Marius Olsen.

2. I Henhold til Fattiglovens § 5 (jfr. § 9) bevilgedes følgende Beløb til Kommunerne for Regnskabsaaret 1903—04:

a. Vaag Sogn, Norderøerne	1200 Kr.
b. Andefjord Sogn	50 —
c. Næs —	200 —
d. Sjøv —	100 —
e. Sørvag —	200 —
f. Husevig —	100 —
g. Sumbø —	50 —
h. Thorshavns Kommune	200 —
	
Tilsammen...	2100 Kr

3. Vedkommende Skydskassen.

Efter Forslag af vedkommende Udvalg vedtoges til Bestridelse af Skydskassens Udgifter for Regnskabsaaret 1903—04 at paaligne et samlet Beløb af 4938 Kr. 66 Øre, der i Henhold til Lovene af 17de Marts 1865 og 14de Januar 1881 fordeles saaledes imellem Kommunerne:

Nr.	Kommunernes Navne.	Folketal.	Særlige Skydsudgifter.		Fælles Skydsudgifter.		Samlet Beløb.	
			Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1	Nordergærnes Præstegælds Kommune	1784	124	80	481	68	606	48
2	De forenede Sognes Kommune i Østerø Præstegæld	1358	80	97	366	66	447	63
3	Næs og Gøle Sognes Kommune	1052	62	73	284	4	346	77
4	Ejdes Sogns Kommune	576	34	34	155	52	189	86
5	Sjov — — — — —	406	20	57	133	92	163	49
6	De forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld	1359	101	26	366	93	468	19
7	Vestmanhavn Sogns Kommune	490	36	51	132	30	168	81
8	De forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld	513	38	22	138	51	176	73
9	Thorshavns Kommune	1656	123	38	447	12	570	50
10	Nolsø Sogns Kommune	240	17	88	64	80	82	68
11	Vaagø Præstegælds Kommune	1428	56	49	385	56	442	5
12	Sandø — — — — —	1196	85	72	322	92	408	64
13	Kvalbø Sogns Kommune	610	7	20	164	70	171	90
14	Frodebø — — — — —	933	11	1	251	91	262	92
15	De forenede Sognes Kommune i Suderø Præstegæld	1533	18	10	413	91	432	1
	Tilsammen	15224	828	18	4110	48	4938	66

4. Vedkommende den økonomiske Fond.

A. Landingssteder:

- Fra Sognekommissionen i Sumbø var indkommet Andragende om, at det forrige Aar til Landingsstedet i „Pollinum“ bevilgede Beløb maa blive genbevilget (se Beretningen for f. A. S. 111). — Genbevilgedes.
- Fra en Del Beboere af Vaag paa Suderø var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om Tilskud til Istandsættelse af Landingsstedet ved Vaags Ejde. Overslaget lød paa 7439 Kr. 20 Øre bl. a. til en Betondæmning, hvortil anslaaes at ville medgaa 200 Tdr. Cement. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges: Der svares Andragerne, at Tinget er villigt til at afholde en væsentlig Del af de med en Udbedring af Landingsstedet paa Vaags Ejde forbundne Omkostninger, naar disse holdes indenfor rimelige Grænser og Forstanderskabet tager Sagen i sin Haand og gennemfører den som en Kommunesag.
- Fra nogle Beboere af Hvidenæs var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet sammesteds. Overslaget lød paa 497 Kr. 10 Øre. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare, at $\frac{1}{3}$ af det til Cement ved Udbedring af Landingsstedet paa Hvidenæs medgaaende Beløb samt 20 Kr. som Bidrag til Lønning af Formand ved nævnte Arbejde — dog ikke ud over et samlet Beløb af 120 Kr. — vil blive refunderet.

- naar Arbejdet er blevet udført under Kontrol af Forstanderskabet og af dette attesterede specificerede Regninger over Udgifterne foreligge.
- d. Fra Behnere af Arge var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om et Tilskud af 1000 Kr. til Udbedring af deres Landingssted. Overslaget lød paa 2745 Kr. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare Andragerne, at $\frac{3}{4}$ af medgaaende Cement, 50 Øre pr. medgaaende Td. Sand samt 100 Kr. som Bidrag til Lønning af en Formand — dog ikke ud over et samlet Beløb af 800 Kr. — vil blive betalt af økonomisk Fond, naar Arbejdet er blevet udført under Kontrol af Forstanderskabet og af dette attesterede, specificerede Regninger over Udgifterne foreligge.
 - e. Fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune paa Østerø var indkommet Andragende om Udbetaling af 300 Kr. i Anledning af udførte Forbedringer af Landingsstedet »Gjoven« ved Gjøv. Det fremgik af Andragendet, at de for den i 1901 givne Bevilling satte Betingelser vare opfyldte. — Det vedtoges at udbetale Beløbet.
 - f. Fra Købmand P. Klein af Gjøv var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om et Beløb af 401 Kr. 9 Øre for medgaaende Materialier og Arbejds løn ved Opførelsen af en Kran, opsat ved Gjøvmundingen udenfor Landingsstedet i Bygden Gjøv. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges: Der bevilges Andrageren af den økonomiske Fond et Beløb af 300 Kr. til den af ham opførte Kran paa Betingelse af, at vedkommende Forstanderskab overtager Tilsynet med Kraven og denne som Kommunen tilhørende stilles til almindelig Afbenyttelse.
 - g. Fra nogle Beboere af Lervig var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om Bidrag til Udbedring af Bygdens Landingssted. Overslaget lød paa 1220 Kr.; men Halvdelen af dette Beløb var Betaling for almindeligt, ikke faglig Uddannelse krævende Arbejde. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare, at $\frac{4}{5}$ af det til Materialier og Formands løn ved Udbedringen af Landingsstedet i Lervig medgaaende Beløb — dog ikke ud over 400 Kr. — vil blive refunderet, naar Arbejdet under Kontrol af Forstanderskabet er udført og af dette attesterede, specificerede Regninger over Udgifterne foreligge, hvorhos det kræves, at Formanden gennemsnitlig hver Dag, han arbejder, har mindst 6 Mand af Pligtmandskabet til Hjælp.
 - h. Fra Beboerne af Svinsø var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om Understøttelse i Anledning af et ved det c. $\frac{3}{4}$ Mil fra Bygden beliggende Landingssted »Havnen« opført Nøst, til hvilket tænkes anskaffet en ny Baad. Nøstet havde kostet 181 Kr. 23 Øre. — I Betragtning af den store Betydning, det vil have for Øens Beboere over nævnte »Havn« at kunne komme i Forbindelse med Omverdenen, naar der under ugunstige Vejrforhold hverken kan kommes ud ved Svinsø Vig eller ved Svinsø Ejdet, foreslog Udvalget og vedtog Tinget at bevilge 100 Kr.
 - i. Fra Sognekommisjonen for Myggenæs Sogn var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om Bidrag til Udbedring af Øens Landingssted og den ved samme opførte Stenbro. Overslaget lød paa 107 Kr. 20 Øre, hovedsagelig beregnet som Udgift til Materialier og Formands løn. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare, at $\frac{3}{4}$ af de til Materialier og Formands løn medgaaende Udgifter — dog ikke ud over 60 Kr. — vil blive refunderede, naar Arbejdet er udført og specificerede, af Forstanderskabet attesterede Regninger over Udgifterne foreligge.
 - j. Fra Beboere af Hestø var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om et Beløb af 300 Kr. til Istandsættelse af Vejen fra Øens Landingssted til Bygden og af selve Landingsstedet. Overslaget var opgivet summarisk. — Efter Forslag af Udvalget ved-

toges at svare, at $\frac{2}{3}$ af Udgifterne til Cement ved Istandsættelse af Landingsstedet paa Hestø — dog ikke ud over 100 Kr. — ville blive refunderede, naar Arbejdet er udført under Kontrol af Forstanderskabet, og af dette attesterede Regninger over det medgaaede Cement foreligge.

B. Broer og Veje.

- k. Fra Forstanderskabet for de forenede Sogne paa Suderø var indkommet Andragende om Tilskud til en over „*Ain mikla*“ i Famien opført Træbro, der ifølge medfølgende Regninger havde kostet 111 Kr. 23 Øre. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at bevilge 70 Kr.
- l. Fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune var indkommet Andragende om Tilskud til en foretagen Reparation af Broen over Sandselv, der havde medført en Udgift paa 49 Kr. 41 Øre. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare, at Tinget ikke finder Anledning til at bevilge noget Tilskud til en saadan mindre bekostelig Istandsættelse af Broen over Sandselv.
- m. Fra samme Forstanderskab var indkommet Andragende om Tilskud til 2 i Trødum i Bygden Sand opførte Broer, hvoraf den ene er af Sten og den anden af Jærnbaneskiner med Betonstøbning over (se Beretningen for f. A. S. 112). Bekostningerne havde beløbet sig til 385 Kr. 24 Øre. — Det vedtoges at bevilge 200 Kr.
- n. Fra Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune var indkommet Andragende om Tilskud til en Bro over Bakkeaa i Sørvaag. Broen agtedes lagt paa Jærnskiner; Overslaget lød paa 162 Kr. 60 Øre til Materialier. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare, at $\frac{3}{4}$ — dog ikke ud over 120 Kr. — af de til Materialier medgaaende Omkostninger ville blive refunderede af den økonomiske Fond, naar Arbejdet er udført og specificerede Regninger over Udgifterne foreligge.
- o. Fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Nordstrømø var indkommet Andragende om yderligere Tilskud paa 36 Kr. 26 Øre til en Bro over „*Millutungud*“ i Kollefjord. Broen havde kostet 66 Kr. 26 Øre; forrige Aar bevilgedes 30 Kr. (se Beretningen for f. A. S. 111). — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare, at Tinget ikke finder Anledning til at yde noget Tilskud ud over det forrige Aar bevilgede Beløb af 30 Kr.
- p. Fra Kongsbonde Daniel Johannesen m. fl. af Kollefjord var indkommet Andragende om Tilskud til en Bro over „*Kirkjud*“ i Kollefjord. Overslaget lød paa 200 Kr.; Broen agtedes lagt i Nærheden af Alfavej og vilde navnlig komme Andragerne til gode, idet de som Jordbrugere vilde kunne føre Vogne over den. — Det vedtoges at svare, at $\frac{2}{3}$ — dog ikke ud over 200 Kr. — af det til Materialier til en Bro over „*Kirkjud*“ i Kollefjord medgaaende Beløb vil blive udbetalt af den økonomiske Fond, naar Arbejdet er blevet forsvarligt udført, og specificeret Regning, attesteret af Forstanderskabet, foreligger, og Kommunen forlægger Vejen over Broen samt vedligeholder den som offentlig.
- q. Fra B. M. Gjerdm af Strænder var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om Tilskud til en Bro over „*Berbisd*“ paa Strænder. Overslaget lød paa 62 Kr. 54 Øre. — Det vedtoges at svare, at $\frac{2}{3}$ — dog ikke ud over 30 Kr. — af det til Materialier til en Bro over „*Berbisd*“ paa Strænder medgaaende Beløb vil blive udbetalt af økonomisk Fond, naar Arbejdet er blevet forsvarligt udført og specificeret Regning, attesteret af Forstanderskabet, foreligger.
- r. Fra Kongsbønderne Niels Pauli Hansen, Niels Peter Knudsen og Rasmus Jacobsen af Glibre var indkommet Andragende om Tilskud til en Bro over Gardsgjov. (Se Beretningen for f. A. S. 112.). — Det vedtoges at svare, at $\frac{3}{4}$ — dog ikke ud over 60 Kr. — af det til Materialier medgaaende Beløb vil blive udbetalt af økonomisk Fond, naar Arbejdet er blevet forsvarligt udført, og specificeret Regning, attesteret af Forstanderskabet, foreligger.

- s. Fra Sognekommisjonen for Viderejde Sogn var indkommet et af Forstanderskabet anbefalet Andragende om Tilskud til en nyanlagt Træbro over Fosaa mellem Norddeble og Mule. Broen, der, foruden Pligtarbejde havde kostet 40 Kr., var bleven nødvendig ved at 3 Familier, der nylig havde bosat sig nord for Elven, trængte til daglig at komme til Norddeble. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at bevilge 30 Kr.
- t. Fra samme Sognekommisjonen var indkommet et af Forstanderskabet anbefalet Andragende om Tilskud i Anledning af Anbringelsen af et Jernværk i *«Dreylarskarb»* paa Vejen mellem Deble og Klaksvig. Rækværket, hvoraf Halvdelen var anbragt, vilde, foruden en Del Pligtarbejde, medføre en Udgift af 72 Kr. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare, at Udgiften til Materialier og Smedeløn ville blive refunderede med et Beløb af indtil 72 Kr., naar af Forstanderskabet attesteret Regning over nævnte Udgifter foreligger.
- u. Fra Sognekommisjonen i Sandevaag var indkommet et af Forstanderskabet anbefalet Andragende om at faa bevilget det nødvendige Beløb til Istandsættelse af den i afvigte Vinter af Brænding ødelagte offentlige Vej ude paa Bakken i Sandevaag. Overslaget lød paa 85 Kr. til Materialier (heraf til Cement 48 Kr.) og Formandsløn. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare, at $\frac{1}{4}$ af Udgiften til Cement — dog ikke udover 36 Kr. — ville blive refunderede, naar Arbejdet er udført, og af Forstanderskabet attesteret Regning over det til Arbejdet medgaaede Cement foreligger.
- v. Fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune var indkommet Andragende om at faa udbetalt det forrige Aar tilsagte Tilskud til en Vej fra Sand til en Trø i Klivaløgshaugen. (Se Beretningen for f. A. S. 112). Der var anlagt 228 Favne Vej, som havde kostet 336 Kr. 5 Ø. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at udbetale 112 Kr.
- w. Fra Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune var indkommet Andragende om Tilskud til Fortsættelsen af Kørevejen mellem Midvaag og *Sorvågsvatn*. (Se Beretningen for f. A. S. 112). Af den hele Vejstrækning paa c. $\frac{1}{4}$ Mil var nu kun $\frac{1}{5}$ tilbage. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges: Til Fortsættelse og Afslutning af en 6 Alen bred Kørevej mellem Midvaag og *Sorvågsvatn* bevilges 50 Øre pr. Favn; før Vejen er færdig, udbetales ikke mindre end 50 Kr. ad Gangen.

C. Erstatning for Mandsskade:

- x. Fra Hans Olsen af Sand var indkommet Andragende om Skadeserstatning for en ved Grindefangst i Midvaag paadragen Legemsbeskadigelse, hvorefter han, ifølge vedlagt Attest, i 14 Dage var helt uarbejdsdygtig og i andre 14 Dage halvt uarbejdsdygtig. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at bevilge 20 Kr. (foruden 7 Kr., som han alt havde modtaget).
- y. Fra Daniel Peter Anthoniussen af Husevig var indkommet Andragende om Erstatning for en ved Grindefangst i Husevig paadragen Legemsbeskadigelse, hvorefter han, ifølge Lægeattest, var bleven uarbejdsdygtig i 46 Dage. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at bevilge 75 Kr. 6 Øre. (Erstatning 60 Kr., Lægehonorar 12 Kr., Apothekerregning 3 Kr. 6 Ø.)

5. Vedkommende Kirkekasserne.

- a) Vedkommende den fra forrige Samling udsatte Sag angaaende Opførelse af en ny Kirke i Lervig (se Beretningen f. A. S. 113) vedtoges:

1. Til forskellige Forarbejder, navnlig Sprængning og Transport af Sten i Anledning af forestaaende Opførelse af en Kirke i Lervig, stilles der til Kirkeinspektionens Raadighed af Østerø Præstegælds Kirkekasse et Beløb af indtil 500 Kr., under Forudsætning af, at der af Beboerne i Lervig bliver ydet uden Betaling mindst 6 Dagsarbejder for hver Dag. Formanden for Arbejdet erholder Dagløn.
2. Sagen udsættes i øvrigt til næste Aar. —
- b) Angaaende en af Færø Amt og Provsti foreslaaet Udvidelse af Kirkegaarden i Vaag Sogn i Nordøerne Præstegæld vedtoges:
 1. Det paalægges Forstanderskabet for Nordøerne Præstegælds Kommune at drage Omsorg for, at det fornødne Pligtarbejde bliver ydet til Udvidelse af Kirkegaarden ved Vaag Kirke saaledes, at Arbejdet er fuldført senest ved Udgangen af Aaret 1908.
 2. Der udredes af Nordøerne Præstegælds Kirkekasse et Beløb af indtil 150 Kr. til Formandsløn ved nævnte Arbejde.
- c) Fra Forstanderskabet for Kvalbø Sogns Kommune var indkommet Andragende om Bevilling af det nødvendige Beløb til Lrhvervelse af Grundstykke, til Materialier (Jerntaad ovenpaa Stengærder) og muligvis ogsaa til Formandsløn til Anlæggelse af en Assistentskirkegaard i Kvalbø. Et af Sognepræsten udarbejdet detaillert Overslag lød paa 512 Kr., nemlig: Betaling for Grundstykket 100 Kr., Formandsløn 75 Kr. og Materialier 45 Kr. — Udvalget, der mente, at Betalingen for Grundstykket først behøvede at bevilges, naar Kirkegaarden var fuldført, foreslog og Tinget vedtog:
 1. Det paalægges Forstanderskabet for Kvalbø Sogns Kommune at drage Omsorg for, at det fornødne Pligtarbejde maa blive ydet til Anlæggelse af en Assistentskirkegaard i Kvalbø.
 2. Der bevilges i Henhold til det af Sognepræsten for Suderø Præstegæld indgivne Overslag af Suderø Præstegælds Kirkekasse til Materialier og Formandsløn ved Anlæggelse af en Assistentskirkegaard i Kvalbø et Beløb af 124 Kr.
- d) Angaaende en paatrængende Reparation af Saksen Kirke vedtoges, efter Forslag af *Provsten*:

Der bevilges af Nordstrømø Præstegælds Kirkekasse til Istandsættelse af Saksen Kirkes østlige Gavl et Beløb af c. 100 Kr.
- e) I Anledning af den nyopførte Kirke i Kvivig vedtoges:
 1. Der bevilges af Nordstrømø Præstegælds Kirkekasse et Beløb af 120 Kr. til Maling af den ny Kvivigs Kirkes Tag og Taarn.
 2. a) Det paalægges Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø at drage Omsorg for, at det fornødne Pligtarbejde til Opførelse af et Stengærde omkring den nye Kirke i Kvivig og til Istandsættelse af Vejen øst for Kirken bliver ydet i det kommende Regnskabsaar.
 - b) Der udredes af Nordstrømø Præstegælds Kirkekasse det fornødne Beløb til Lønning af en Formand til at lede det nævnte Arbejde og til medgaaende Materialier. Hver Dag, Formanden trækker Løn, maa mindst 3 af Pligtmandskabet møde og deltage i Arbejdet.
 3. Som Erstatning for Byggegrund og Sten til en ny Kirke i Kvivig udredes af Nordstrømø Præstegælds Kirkekasse til Sognepræsten for Nordstrømø et Beløb af 74 Kr. ud over de forrige Aar i samme Anledning bevilgede 50 Kr.
- f. Med Hensyn til den Femtedel af Hvaldgiften (Lov 2den Maj 1903), der ifølge Tingets Vedtagelse i 1903 (se Beretningen for f. A. S. 121) er tillagt Kirkekasserne, vedtoges for 21 Aar samme Fordeling som forrige Aar, nemlig: Sydstrømø, Østerø og Suderø Præstegælds Kirkekasser hver en Femtedel og de andre 4 Præstegælds Kirkekasser hver en Tiendedel.

6. Vedkommende de enkelte Landkommuner.

- a) Der meddeles Approbation paa, at Forstanderskabet for Norderøernes Kommune havde afhændet en Kommunen tilhørende Byggegrund.
- b) Ligeledes paa, at Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune paa Østerø havde afhændet en Fuglefjord Sogn efter et afdødt Fattiglem tilfalden Byggegrund.
- c) Angaaende Forholdet mellem Skatten efter Marketal og efter Formue og Lejlighed for de næste 3 Aar vedtoges i Henhold til Kommunallovens § 22:
1. At approbere, at Skatten i nedennævnte Kommuner lignes saaledes:

	Efter Marketal	Efter Formue og Lejlighed
Norderøernes Præstegælds Kommune	$\frac{1}{10}$	$\frac{9}{10}$
De forenede Sognes Kommune i Østerø		
Præstegæld	$\frac{1}{10}$	$\frac{9}{10}$
Sjov Sogns Kommune	$\frac{1}{8}$	$\frac{7}{8}$
De forenede Sognes Kommune i Nordstrømø		
Præstegæld	$\frac{1}{5}$	$\frac{4}{5}$
Sandø Præstegælds Kommune	$\frac{1}{8}$	$\frac{7}{8}$
Kvalbø Sogns Kommune	$\frac{1}{8}$	$\frac{7}{8}$
Frodebø Sogns Kommune	$\frac{1}{15}$	$\frac{14}{15}$

saaledes, at Beløbet altid afrundes til fulde 10 Øre pr. Skattemark.

2. Forstanderskabet for Nolsø Sogns Kommune anmodes om at fremkomme med et andet Forslag til Fastsættelse af Forholdet imellem Skatten paa Marketal og efter Formue og Lejlighed, idet Lagtinget ikke kan gaa ind paa at fastsætte dette Forhold saaledes, at en større Andel end $\frac{1}{5}$ lignes paa Marketal. (Forslaget gik ud paa at ligne $\frac{1}{8}$ paa Marketal.)
 3. Det paalægges Forstanderskaberne for Ejde Sogns Kommune, Næs og Gøte Sognes Kommune, Vestmanhavn Sogns Kommune, Vaagø Præstegælds Kommune, de forenede Sognes Kommune i Suderø Præstegæld samt de forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld uopholdelig at indsende Forslag til Fastsættelse af Forholdet imellem Skatten paa Marketal og efter Formue og Lejlighed for de næste 3 Aar i Henhold til Kommunallovens § 22, idet det tilkendegives dem, at Lagtinget ikke kan gaa ind paa at fastsætte dette Forhold saaledes, at en større Andel end $\frac{1}{5}$ lignes paa Marketal.
 4. Amtmanden anmodes om, naar ovennævnte Forslag indkomme, paa Lagtingets Vegne at meddele de nødvendige Approbationer.*)
- d) Fra Aftægtsmand Peter Hans N. Joensen af Trødum var indkommen Besværing over, at han var sat i en Formue- og Lejlighedsskat paa 7 Kr., medens hans fraseparerede Hustrus Formue- og Lejlighedsskat kun er 8 Kr.

*) I Henhold hertil er det approberet, at Skatten i nedennævnte Kommuner for de næste 3 Aar lignes saaledes:

	Efter Marketal	Efter Formue og Lejlighed
Ejde Sogns Kommune	$\frac{1}{7}$	$\frac{6}{7}$
Næs og Gøte Sogns Kommune	$\frac{1}{7}$	$\frac{6}{7}$
Vestmanhavn Sogns Kommune	$\frac{1}{8}$	$\frac{7}{8}$
Vaagø Præstegælds Kommune:		
Midvaag og Be Sogn	$\frac{1}{8}$	$\frac{7}{8}$
Sandvang og Myggenæs Sogne	$\frac{1}{6}$	$\frac{5}{6}$
Sorvaag Sogn	$\frac{1}{7}$	$\frac{6}{7}$
De forenede Sognes Kommuner: Suderø Præstegæld:		
Vaag Sogn	$\frac{1}{8}$	$\frac{7}{8}$
Porkere og Sambo Sogne	$\frac{1}{5}$	$\frac{4}{5}$
Famien Sogn	$\frac{1}{6}$	$\frac{5}{6}$
Nolsø Sogns Kommune	$\frac{1}{8}$	$\frac{7}{8}$

— Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare: Tinget har ikke fundet nogen Grund til at nedsætte den Klageren paalignede Kommuneskat for Aaret 1902—03, ej heller til at forhøje den hans fraseparerede Hustru paalignede Skat for samme Aar.

- e) Fra Melkior J. Nicodemussen af Skaalevig var indkommen en Besværing over den ham for Aaret fra 1ste Oktober 1902 til 30te September 1903 paalignede Formue- og Lejlighedsskat. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at nedsætte Klagerens Skat med 5 Kr.
- f) Fra Fræsteren af store Dimon, Jens Ole-Jacobsen, var indkommen en Besværing over den ham for Aaret 1902—03 paalignede Kommuneskat, idet han fremhævede de særdeles uheldige Forhold, han paa Grund af Naturforholdene var undergivet derved, at han ikke faar Lejlighed til at gøre sig bekendt med Skatteligningen og derfor heller ikke kan gøre nogen Indsigelse imod den i rette Tid. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges:
1. Klagen sendes til Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune med Opfordring til at udtale sig om denne Sag i Realiteten.
 2. Der tilstilles Forstanderskabet en Afskrift af denne Betænkning.
- g) Fra Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune var indkommet et af Sognepræsten paa Skolekommissionens Vegne anbefalet Andragende om, at der ved Skolen i Vestmanhavn maa blive ansat en Andenlærer eller Lærerinde. — Efter Forslag af Kirkekasseudvalget vedtoges:
1. Lagtinget bifalder, at der ved Skolen i Vestmanhavn ansættes en Andenlærer eller Lærerinde.
 2. Skoledirektionen anmodes om at udvirke, at der ved nævnte Skole oprettes et Embede for en Andenlærer eller Lærerinde med lovmæssigt Lønningsbidrag af Statskassen.
- h) Efter Andragende fra Forstanderskabet for Nordørøernes Kommune approberedes, at Forstanderskabet optager et Laan til Vaag Sogn paa 1000 Kr., der forrentes med 4 pCt. og afbetales med mindst 100 Kr. aarlig til hele Kapitalen er tilbagebetalt.
- i) Fra Simon Olsen af Funding var indkommen Besværing over, at der mellem et af ham i Bygden Ejde opført Hus og J. Mortensens Eftfs. Handelsetablissement sammesteds var blevet opført et Stengærde, hvorved Adgangen fra Stranden til hans Hus spærres. — Det vedtoges at svare:

Tinget ser sig ikke kompetent til at tage nogen endelig Afgørelse i denne Sag, men maa henvise Klageren til Forstanderskabet eventuelt til Domstolene.

- j) Fra en Del Beboere af Ejde indkom Besværing over, at det ovenfor (under i) nævnte Gærde spærrede Vejen mellem Landingsstedet »Hamarin« og Bygdens sydlige Indmark med Landingsstedet »Bunningsgjov«. — Det vedtoges at svare:

Tinget ser sig ikke i Stand til for Tiden at tage nogen endelig Beslutning i denne Sag.

7. Decision af Regnskaber.

Til Tinget vare indkomne efternævnte Regnskaber, forsynede med besvarede Revisionsantegnelser samt Revisors Vedtegnelser:

1. Regnskab for Færø Amts Repartitionsfond for Aaret til Olaidag 1902.
2. Regnskab for Færø Amts Fattigkasse for Aaret til 30te September s. A.
3. Regnskab for Færø Amts Skydskasse for s. A.
4. Regnskab for Færø Amts Skolefond for Aaret 1902.
5. Regnskab for Færø Amts økonomiske Fond for s. A.
6. Regnskab for Grindegarnet i Vestmanhavn for s. A.

7. Regnskab for Fonden for forulykkedes efterladte for 1902.
8. Regnskab for Fonden til Anskaffelse af nyttige Skolebøger for fattige Almuesbørn paa Færøerne for s. A.
9. Regnskab for Sognepræst Engelstedts Deltagelses- og Erkendtlighedslegat for s. A.
10. Regnskab for Nordrøernes Præstegælds Kirkekasse for s. A.
11. Regnskab for Østerø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
12. Regnskab for Sydstrømø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
13. Regnskab for Thorshavns Kirkes særlige Kasse for s. A.
14. Regnskab for Nordstrømø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
15. Regnskab for Vaagø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
16. Regnskab for Sandø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
17. Regnskab for Suderø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
18. Regnskab for Vaag (S.) Kirkes særlige Kasse for s. A.
- 19—25. Regnskaber for de til Nordrøernes Præstegælds Kommune hørende Sogne for Aaret til 30te Septbr. 1902.
- 26—28. Regnskaber for de forenede Sogne i Østerø Præstegæld for s. A.
29. Regnskab for Ejdes Sogns Kommune for s. A.
- 30—31. Regnskaber for Næs og Gøte Sognes Kommune for s. A.
32. Regnskab for Sjøv Sogns Kommune for s. A.
- 33—37. Regnskaber for de forenede Sogne i Nordstrømø for s. A.
38. Regnskab for Vestmanhavn Sogns Kommune for s. A.
- 39—43. Regnskaber for de til Vaagø Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.
- 44—46. Regnskaber for de forenede Sogne i Sydstrømø for s. A.
47. Regnskab for Nølsø Sogns Kommune for s. A.
- 48—52. Regnskaber for de til Sandø Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.
53. Regnskab for Kvalbø Sogns Kommune for s. A.
54. Regnskab for Frødebø Sogns Kommune for s. A.
- 55—58. Regnskaber for de forenede Sogne i Suderø Præstegæld for s. A.
59. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for Skolebygninger paa Færøerne for s. A.
60. Regnskab for Pensionsfonden for Lærere og Lærerinder ved Almueskolevæsenet paa Færøerne for s. A.
61. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for forulykkedes efterladte paa Færøerne for Aaret 1902, gennemset af Foreningens Revisorer.

Samtlige disse Regnskaber decideredes.

8. Valg til kommunale Bestillinger og Ombud.

- a. Som Medlemmer og Suppleanter til Valgnævnene for Folke- og Lagtingsvalgene valgtes:
 - For Sydstrømø Præstegæld:
 - Faste Medlemmer:
 - Købmand J. Lützen, Lagtingsmand S. R. Müller og Landbrugskonsulent R. C. Effersø, alle af Thorshavn.
 - Suppleanter:
 - Maler D. Isaksen, og Kontorist E. Jacobsen, begge af Thorshavn.
 - For Nordstrømø Præstegæld:
 - 1ste Distrikt.

Faste Medlemmer:

Købmændene A. S. Reinert og H. Nolsø, begge af Vestmanhavn, og Jens Sigmund Jensen af Stykket.

Suppleanter:

Købmand O. J. Olsen og Kongsbonde Jac. Hansen, begge af Vestmanhavn. 2det Distrikt.

Faste Medlemmer:

Kongsbonde Johan Dam og Lærer B. Magnussen, begge af Kollefjord, og Fisker M. Samuelson af Haldersvig.

Suppleanter:

Lærer O. Joensen af Kvalvig og Z. Zachariassen af Strømnæs.

For Østerø Præstegæld:

1ste Distrikt.

Faste Medlemmer:

Købmand H. P. Weihe af Solmundefjord, Lærer Joen Poulsen af Strønder og Handelsmand A. Jacobsen af Sydegøte.

Suppleanter:

Fyrpasser S. Thorkildshøj af Næs og Handelsmand M. Poulsen af Tofte.

2det Distrikt.

Faste Medlemmer:

Købmændene J. Kruse af Ejde, P. Klein af Gjøv og H. Joensen af Ejde.

Suppleanter:

Handelsbetjent P. Petersen af Funding og Smed Ole Ellingsgaard af Ejde.

3dje Distrikt.

Faste Medlemmer:

Sysselmand T. J. Petersen af Fuglefjord, Handelsmand Jacob Olsen af Andefjord og Kongsbonde Ole Olsen af Lervig.

Suppleanter:

Handelsmændene H. J. Petersen og H. M. Høgnesen, begge af Fuglefjord.

For Norderøernes Præstegæld:

1ste Distrikt.

Faste Medlemmer:

Lærer S. M. Joensen, Fuldmægtig N. Lützen og Kongsbonde Joen Joensen, alle af Vaag.

Suppleanter:

Cand. pharm. A. Djurhuus af Vaag og Fæstebestyrer S. M. Matras af Nordøre.

2det Distrikt.

Faste Medlemmer:

Smed Joen Hejnesen af Viderejde. Handelsmændene J. Christiansen af Norddeble og A. Matras af Kvannesund.

Suppleanter:

Handelsmand M. Matras af Viderejde og Jacob Olsen af Fosaa.

For Vaagø Præstegæld:

Faste Medlemmer:

Sysselmand Nielsen af Sandevaag. Lærer J. E. Joensen og Odelsbonde D. P. Michelsen, begge af Midvaag.

Suppleanter:

Købmændene H. N. Niclasen og R. Niclasen, begge af Midvaag.

For Sandø Præstegæld:

Faste Medlemmer:

Sysselmand Schrøter, Købmændene M. Winther og R. Petersen, alle af Sand.

Suppleanter:

Kongsbonde J. M. Hentze og Tømmermand Magnus Olsen, begge af Sand.

For Suderø Præstegæld:

1ste Distrikt.

Faste Medlemmer:

Sysselmand Effersø, Handelsfuldmægtig J. Kjelnæs, begge af Tveraa, og Lærer O. N. Skaalum af Kvalbø.

Suppleanter:

Bogholder og Student J. Mortensen og Lærer J. Jacobsen, begge af Tveraa, 2det Distrikt.

Faste Medlemmer:

Købmand J. Dahl af Vaag, Lærerne D. J. Danielsen af Porkere og N. Djurhuus af Sumbø.

Suppleanter:

Lærer P. Næs og Skomager T. J. Midjord, begge af Vaag.

b. Som Medlemmer og Suppleanter af Overlandvæsenskommissionen valgtes:

Medlemmer:

Købmand J. C. Djurhuus af Klaksvig, Lærer J. Poulsen af Strænder, Exam. jur S. E. Müller af Thorshavn og Kongsbonde J. Patursson af Kirkebø.

Suppleanter:

1ste: Landbrugskonsulent R. C. Effersø, 2den: Stenarbejderformand P. C. Johannesen, 3dje: Købmand V. Mohr, alle af Thorshavn, 4de: Kongsbonde B. Vang af Kalbak.

c. Som Medlemmer og Suppleanter af Landvæsenskommissionerne valgtes:

For Norderøernes Syssel:

Medlemmer:

Husmand Elias Petersen af Hattervig og Kongsbonde S. J. Sørensen af Husum.

Suppleanter:

1ste: Kongsbonde Joen Joensen af Gjerlum, 2den: Smed Joen Hejnesen af Viderejde, 3dje: Kongsbonde Poul Hansen af Svingø, 4de: Odelsmand D. P. Danielsen af Kunø.

For Østerø Syssel:

Medlemmer:

Tømmermand J. Rasmussen af Skibenæs og Kongsbonde J. L. F. Weihe af Sælletre.

Suppleanter:

1ste: Kongsbonde P. Husgaard af Sydregøta, 2den: Odelsmand Peter P. Joensen af Gjøv, 3dje: Kaldsmand Ludvig Weihe af Solmundefjord, 4de: Købmand P. Nielsen af Saltangeraa.

For Strømø Syssel:

Medlemmer:

Maler D. Isaksen af Thorshavn og Kongs- og Odelsbonde O. Jacobsen af Kvivig.

Suppleanter:

1ste: Kongsbonde Joh. Simonsen af Velbestad, 2den: Handelsmand Jens S. Jensen af Stykket, 3dje: Kongsbonde Jens H. Djurhuus af Kollefjord, 4de: Købmand J. P. Evensen af Thorshavn.

For Vaagø Syssel:

Medlemmer:

Odelsmand L. Petersen af Sandevaag og Kongsbonde Johs. Rasmussen af Midvaag.

Suppleanter:

1ste: Odelsbonde Joen Joensen af Midvaag, 2den: Kongsbonde Jens P. Hejnesen af Sandevaag, 3dje: Odelsmand D. P. Michelsen af Midvaag, 4de: Skomager Ole J. Guttesen af Bø.

For Sandø Syssel:

Medlemmer:

Kongsbonde J. M. Hentze af Sand og Tømrer J. H. Poulsen af Skopen.

Suppleanter:

1ste: Ole Johannesen af Husevig, 2den: Odelsmand Daniel Olsen af Sand,
3dje: Kongsbonde Th. J. Dam af Husevig, 4de: Smed Johan Olsen af Sand.
For Suderø Syssel:

Medlemmer:

Købmand H. P. Dahl af Vaag og Odelsmand H. P. Nolsø af Trangisvaag.

Suppleanter:

1ste: Kongsbonde M. Mortensen af Ørdevig, 2den: Kongsbonde Joen Natte-
stad af Kvalbø, 3dje: Odelsmand D. J. F. Danielsen af Sumbø, 4de: Odels-
mand J. P. Poulsen af Kvalbø.

- d. Til Medlem af Færø Amts Skoledirektion valgtes Tømrer J. H. Poulsen af Skopen.
- e. Til Medlem af Kommissionen for Thorshavns Realskole valgtes Handels-
betjent A. Degn af Thorshavn.
- f. Til Revisorer for Færø Amts Sparekasse valgtes Fuldmægtig A. Samuel-
sen og Lærer Traber, begge af Thorshavn.

XXV. Andre Vedtagelser.

1. Ang. Approbation af en Fiskerivedtægt for Sørvaagsbugten.

Fra Sysselmanden for Vaagø Syssel indsendtes følgende, af vedkommende Forstanderskab affattede og af paagældende kommunale Vælgere vedtagne

Forslag

til

Fiskerivedtægt for Sørvaagsbugten.

Der maa ikke drives Fiskeri med Langline paa Sørvaagsbugten (Gogge-
fiskeri undtagen) inden for Linien fra Gaaseholmenak til Strømnæs. I Tiden fra
15de Januar til 1ste Marts skal der dog kunne bruges Langline heim til Bore-
stien og i Linie med Gaaseholmenak.

Efter at Sagen var behandlet af Udvalget for forskelligartede Sager, ved-
toges ved Sagens 3dje Behandling enstemmig med 16 Stemmer (4 vare fraværende)
at indstille Vedtægten til Ministeriets Stadfæstelse.

2. Ang. Landbrugsforsøg.

Den 26de August indkom Andragende fra Agronom M. Winther-Jützen, hvori henstilles, at der bevilges Tilskud til Foretagelse af Landbrugsforsøg. — Ved Sagens foreløbige Behandling næste Dag vedtoges, efter Forslag af *Schrøter*, at Sagen som for sent indkommen udsættes til næste Aar.

3. Ang. Udgivelse af en færøsk Sproglære.

Fra Cand. phil. J. Dahl var indkommet Andragende om Understøttelse til Udgivelse af en af ham udarbejdet „*Føroysk mållæra*“.

Efter Forslag af *Pronsten* vedtoges:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Skoledirektionen anmodes om at foranledige, at Manuskriptet inden næste Lagtingssamling bliver underkastet Gennemsyn og Bedømmelse af sagkyndige.
3. Der gives Andrageren Meddelelse om Tingets Vedtagelse i Sagen.

4. Ang. Anlæg af Køreveje.

- a. Fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune indkom Andragende om Anlæg af en Kørevej imellem Sand og Skopen. — Efter Forslag af *Formanden* vedtoges:

Der svares Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune, at da den samlede Undersøgelse angaaende eventuelle Vejanlæg paa Færøerne endnu ikke er afsluttet, kan Lagtinget ikke for Tiden foretage videre i Sagen.

- b. Fra Lagtingsmand J. Patursson indkom følgende

Forslag til Beslutning.

Lagtinget bevilgede i Fjor et Beløb af 2500 Kr. til Undersøgelse og Planlæggelse vedrørende Kommunikationsvæsenet. Disse Planer enten ere eller ville blive udarbejdede i Løbet af de nærmeste Par Maaneder.

Som en Fuldstændiggørelse af disse foreløbige Arbejder vil det formentlig være særdeles hensigtsmæssigt, forinden de større Arbejder paa-begyndes, at der anlægges en kort Vejstrækning som Forsøgsvej.

Hensigten med et saadant Vejanlæg skulde være den:

1. Paa Stedet (Færøerne) at udvise, hvorledes Bygning af Nutidsveje foregaar.
2. At give Færinger fra forskellige Egne af Øerne Adgang til at deltage i Arbejdet og derved indhente Erfaring og Lærdom i, hvorledes tidsmæssige Vejarbejder udføres.
3. Efter et saadant Anlægs Afslutning at komme til yderligere Klarhed over, hvorledes man i Enkeltheder har at forholde sig med Hensyn til Ordningen af fremtidige færøske Vejanlæg.

Under Henviisning hertil og da det efter min Formening er af største Betydning, at man allerede til næste Lagtingssamling har en saa klar Oversigt over de her berørte Forhold, at Lagtinget bliver kompetent til at tage en afgjort Stilling til Vejsagen i Almindelighed, tillader jeg mig herved at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Af den økonomiske Fond stilles der til Amtmandens Disposition et Beløb af indtil 4000 Kr., at anvende som det første Forsøg til Vejbygning paa Færøerne.

Der gives Amtmanden Bemyndigelse til at tage Bestemmelse om Ansættelse af Vejpersonalet og til, i Forbindelse med den ansatte ledende Ingeniør, at bestemme Anlægsstedet.

Lagtingssalen, den 17de September 1903.

J. Patursson.

Forslaget bortfaldt, idet kun 8 stemte for og ingen imod.

5. Andragende om Erstatning for udførte Forbedringer ved en Anneksgaard.

Fra Forpagter A. Reinert, Nordredal, indkom Andragende om, at der maa søges ham tillagt Erstatning for forskellige af ham udførte Foranstaltninger ved Sydstrøme Præstekalds Anneksgaard.

Efter Forslag af *J. Patursson* udsattes Sagen til næste Aar.

6. Ang. Udgivelsen af en trykt Lagtingsberetning

vedtoges et af *Provsten* stillet Forslag til Beslutning, enslydende med det i foregaaende Samlinger vedtagne. (Se Beretningen for f. A. S. 121.)

7. Ang. Decision af de under Tinget sorterende Regnskaber

vedtoges et af *J. Poulsen* stillet Forslag til Beslutning, ligelydende med det i forrige Samling vedtagne. (Se Beretningen for f. A. Side 121.)

8. Ang. Forandringer i Tingets Forretningsorden.

Fra Lagtingsmand Schrøter fremkom følgende Forslag til Ændringer i Forretningsordenen:

Til Lagtinget.

Det maa anses for heldigt, at Revision af Lagtingets Forretningsorden finder Sted, da den vistnok paa flere Punkter trænger til Forandringer. Jeg skal saaledes nævne:

1. Det virker forstyrrende paa Tingets Arbejder, at Sager jevnlig under hele Lagtingssamlingen komme ind til Tinget og blive behandlere, i et hvert Fald ved foreløbig Behandling. Foruden at dette virker forstyrrende paa Tingets Arbejder loder det let til at mindre vel overvejede og mindre heldige Beslutninger blive vedtagne af Tinget. Forretningsordenen bør derfor forandres derhen, at alle Sager, der ikke er indkomne til Tinget inden en bestemt Dag — jeg har tænkt mig 5te August — straks ved Fremlæggelsen blive udsatte, som for sent fremkomne, til det paafølgende Aar, med mindre Sagen enten forelægges af Regeringen, eller mindst 5 af Tingets Medlemmer indbringe den eller skriftlig begære den behandlet i samme Lagtingssamling og $\frac{3}{4}$ af Lagtingets Medlemmer stemme derfor.
2. Lovforslagene blive som oftest behandlere paa et fremskredet Tidspunkt i Samlingen og ikke sjælden i dens sidste Dage. Derved blive de ikke tilstrækkelig omhyggelig behandlere, fordi Medlemmerne skynde sig for at faa Lagtingssamlingen sluttet. I den første og største Del af Samlingen blive mindre Sager, saasom kommunale Sager og mindre Bevillinger, behandlere ofte meget omhyggeligt og grundigt. Det er ikke sjælden, at Tingets Medlemmer paa et tidligt Tidspunkt af Lagtingssamlingen helt fordybe sig i en mindre Sag.

For at afhjælpe dette uheldige Forhold, vil det være rettest, at efter at Sagerne ere komne tilbage fra Udvalgene, blive samtlige Sager, der ere forelagte af Regeringen, og samtlige Lovforslag, behandlere først; derefter andre Sager, der eventuelt skulle indstilles til Regeringen, hvorefter 2den Behandling af Tingets øvrige Sager foretages.

3. Da Udvalgene lammes i deres Arbejder ved, at mange Medlemmer hyppig rejse bort eller hjem i Besøg eller for at passe deres Forretninger og blive borte i flere Dage, vil det vistnok virke heldigt om saadanne Medlemmer betragtes som udtraadte af de Udvalg, hvoraf de ere Medlemmer og andre vælges ind i deres Sted. Derved kunde Udvalgene uden synderlig Afbrydelse fortsætte deres Arbejder. Man kunde maaske fastsætte som Grænse, at Medlemmer, der enten udeblive i 2 paa hinanden følgende Møder eller ere bortrejste fra Thorshavn i over 4 Dage, betragtes som udtraadte af Udvalgene, for saa vidt disse ikke forinden havde afgivet deres Betænkning.
4. Det har af og til været paa Tale i Tinget, at alle Ændringsforslag til Lovforslag eller andre Forslag, der ere aflattede i Lovform, saa vidt muligt bør indkomme til Tinget inden 2den Behandling, og at der bør stemmes over disse samt over Forslagets enkelte Paragraffer ved 2den Behandling, hvorefter Forslaget bør ontrykkes, for at man ved den 3dje og endelige Behandling bedre skal kunne overskue deres Indhold og Rækkevidde. Det er en Selvfølge, at alle Lovforslag bør være trykte.
5. Da økonomisk Fond nu er den af Lagtingets Kasser, der for Tiden faar flest Indtægter, bør det i Forretningsordenen til dette Udvalg fastsætte Medlemsantal forandres fra 3 til 5.

Jeg tillader mig at henstille til det ærede Ting at tage denne Sag under Overvejelse

Ærbødigst

J. H. Schrøter.

Efter Forslag af *Schrøter* vedtoges at udsætte Sagen til næste Aar.

9. Ang. Opførelse af en ny Lagtingsbygning.

Fra 15 af Tingets Medlemmer fremkom et Forslag til Beslutning om Nedsættelse af et staaende Udvalg paa 5 Medlemmer til at gøre de første Forberedelser til Opførelsen af en ny Lagtingsbygning.

Forslaget vedtoges med 11 St.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes: *Isaksen, J. H. Poulsen, Patursson, O. J. Olsen og J. E. Olsen.*

10. Andragende om Bevilling til Afholdelse af Foredrag.

Fra Sverre Patursson indkom følgende Andragende:

Til
Lagtinget.

Der er i vort Folk ikke liden Trang til Stede efter Erhvervelse af Kundskaber og Viden. Særlig om Vinteren, da de materielle Interesser ikke lægge saa meget Beslag paa Tanker og Tid, gør denne Trang sig gældende.

Dette er en Omstændighed, der er altfor heldig til at vi ikke snarest bør benytte os af den til Højnelse af vort Folks aandelige Standpunkt, til Udvikling af et rigt og varmt Tankeliv, til Fremhjælp og Støtte i Erhvervslivets Kamp.

Den naturligste og mest frugtbar Maade, paa hvilken vi for Øjeblikket bør søge at komme denne Trang til Viden i Møde, vil, efter min Anskuelse, være ved Afholdelse af Foredrag omkring i Bygderne. Ordets mundtlige Form har lige ind i vore Dage tiltalt Færingerne langt mere end den skrevne.

Jeg tillader mig derfor at henstille til Lagtinget, at bevilge 3000 Kr. aarlig, for det første i en Række af tre Aar, til at anvendes, efter Tingets nærmere Ordning og Bestemmelse til Afholdelse af vækkende og kundskabsgivende Foredrag omkring paa Øerne.

Kirkjubø 20. Juli 1903.

Sverre Patursson.

Efter at et af Patursson, Michelsen og O. J. Olsen stillet Ændringsforslag saalydende:

Tinget stiller af økonomisk Fonds Midler til Skoledirektionens Raadighed en Sum af 500 Kr. at uddele til eventuelle kvalificerede Ansøgere, der ville oprette og lede Aftenskoler med Undervisning i færøsk som Hovedfag, eller afholde oplysende Foredrag omkring i Bygderne og i Thorshavn.

Skoledirektionen anmodes om at søge Ministeriets Samtykke til at der af Skolefonden bevilges en lignende Sum til samme Formaal.

Skoledirektionen drager Omsorg for, at der ikke uddeles Understøttelser til Aftenskoler med mindre at et tilstrækkeligt relevanttal er indmeldt og en anbefaling fra vedkommende Forstanderskab foreligger. De nærmere Regler for Tilskud til Foredragsholdere fastsættes ligeledes efter Skoledirektionens Skøn.

var taget tilbage, vedtoges efter Forslag af Kirkekasseudvalget:

Sagen udsættes indtil videre.

11. Tilskud til Anlæg af en Planteskole.

Fra Svend Lützen af Thorshavn indkom et Andragende om Understøttelse til at besøge et Kursus i Havebrug ved en Havebrugsskole i Norge, samt Andragende om Tilskud paa 500 Kr. til Hjælp til Anlæg af en Planteskole. — Efter Forslag af »Udvalget for økonomisk Fond m. v.« vedtoges:

Der bevilges Gartner Svend Lützen af økonomisk Fonds Midler et rentefrit Laan af 500 Kr. i 10 Aar, med 1ste Prioritets Panteret i det eller de Jordstykker, som han erhverver til Planteskole og Gartneri.

12. Andragende om Understøttelse i Anledning af en landøkonomisk Rejse til Island.

Fra Agronom M. Winther-Lützen indkom Andragende om Understøttelse til Dækning af Udgifterne ved en af ham foretagen landøkonomisk Rejse til Island. — Et af Patursson stillet Forslag om at bevilge 120 Kr. af den økonomiske Fond bortfaldt, idet der faa stemte derfor.

13. Andragende om Understøttelse til Undervisning i Vævning.

Efter Andragende fra Anna Debes af Thorshavn vedtoges:

Der bevilges af økonomisk Fonds Midler til Frøken Anna Debes af Thorshavn et Beløb af 150 Kr. til Afholdelse af Kursuser i Vævning udenfor Thorshavn af mindst 12 Ugers Varighed tilsammen.

14. Andragende om Tilskud til Anskaffelse af Undervisningsmateriel.

Efter Andragende fra Lærere og Lærerinder paa Færøerne vedtoges:

- a. Tinget anmoder Skoledirektionen om, at denne vil søge Ministeriets Samtykke til, at der af Færø Amts Skolefond maa bevilges et Beløb af 550 Kr. til Anskaffelse af Undervisningsmateriel til Almueskolerne paa Færøerne imod, at der af den økonomiske Fond bevilges et lignende Beløb i samme Øjemed.
- b. Der bevilges af den økonomiske Fond 550 Kr. til Anskaffelse af Undervisningsmateriel til Almueskolerne paa Færøerne. Summen deles i 55 Portioner, saaledes at der, med det af Skolefonden bevilgede, kan blive 20 Kr. til hver Skole.
- c. Skoledirektionen anmodes om at gøre alle Skolekommissionerne bekendte med, at der er stillet et saadant Beløb til Raadighed.

15. Andragende fra Førstelærer H. C. Petersen om Tillægspension.

I Anledning af en af Skoledirektionen forelagt Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet angaaende eventuelt Tillæg til den Førstelærer ved Thorshavns Kommuneskole H. C. Petersen tilkommende Pension vedtoges:

Der svares Skoledirektionen, at Lagtinget ikke ser sig i Stand til af nogen af de under Tinget sorterende Kasser at bevilge Førstelærer ved Thorshavns Kommuneskole H. C. Petersen ved hans eventuelle Entledigelse noget Tillæg til den ham efter Loven tilkommende Pension.

16. Efterbevilling i Anledning af et Feriekursus.

Da Udgifterne i Anledning af det i August Maaned 1903 afholdte Feriekursus for færøske Folkeskolelærere og Lærerinder havde oversteget det i 1902 bevilgede Beløb: 500 Kr. af økonomisk Fond og 500 Kr. af Færø Amts Skolefond (se Beretningen for f. A. S. 82—85) med 277 Kr. 72 Øre, vedtoges at efterbevilge dette Beløb af den økonomiske Fond.

17. Ang. Trøers Optagelse paa Sørenskriveriets Jordfortegnelse.

Fra Lagtingsmand J. H. Poulsen indkom Andragende om, at Tinget vilde foranledige, at matrikulerede Trøer maatte blive optagne paa Sørenskriveriets Jordfortegnelse (Skøde- og Panteregistret). Det i Sagen nedsatte Udvalg, der om Sagen havde konfereret med Sørenskriveren, foreslog og Tinget vedtog:

- a. Tinget opfordrer Sørenskriveren til at foretage det i hans Skrivelse af 9de d. M. omtalte Forsøg til Berigtigelse af Jordfortegnelsen og at forelægge næste sammentrædende Lagting Resultaterne af samme. Der bevilges i den Anledning 300 Kr., som afholdes forskudsvis af Amtsrepartitionsfonden.
- b. Tinget anmoder Amtmanden om at foranledige, at Sysselmændene maa faa en Godtgørelse, der staar i passende Forhold til de Udlæg og det Arbejde, de har haft i Anledning af Jordfortegnelsens Berigtigelse.

18. Ang. Bevilling til Anskaffelse af en Dykkerdragt.

Efter et fra J. A. Arge indkommet Andragende om Bevilling til Anskaffelse af en Dykkerdragt vedtoges:

- a. Der bevilges af økonomisk Fonds Midler Halvdelen af det Beløb, der vil medgaa til Erhvervelse af en Dykkerdragt med fornødent Tilbehør; dog ikke over 900 Kr., som udbetales, naar dette er anskaffet og Regning foreligger.
- b. Alle øvrige Omkostninger, Pasning og Vedligeholdelse besørges af den herværende Assuranceforening for Sejlfartøjer og Thorshavns Kommunalbestyrelse i Forening. Til Bestridelse af samtlige heraf følgende Udgifter benyttes den Betaling, der indkommer for Laan af Dragten.

- c. Der fastsættes af ovennævnte Institutioner en Takst for Udlaan af Dragten, der vil være at forelægge Lagtinget til Approbation, hvorefter alle, ogsaa private skulle have lige Ret til Laan af den.

19. Tilskud til Sygehuset i Klaksvig.

Fra Bestyrelsen for Sygehuset i Klaksvig var, ligesom i foregaaende Aar, indkommet Andragende om Tilskud. (Se Beretningen for f. A. S. 120). — Der vedtoges:

- a. Der efterbevilges til Sygehuset i Klaksvig for Oktober Kvartal 1902: 150 Kr. af Amtsfattiggassen.
- b. Der bevilges til samme fra 1ste Januar 1904 og indtil videre 600 Kr. aarlig, der udbetales med 150 Kr. for hvert Kvartal, paa Betingelse af, at de aarlige Regnskaber tilstilles Lagtinget til Eftersyn.
- c. Sygehusbestyrelsens Opmærksomhed henledes paa det formentlig mindre heldige i, at færøske, udenfor Distriktet hjemmehørende Patienter, bortset fra Godtgørelse til Økonoma, yde samme Betaling til Sygehuset, som Patienter, hjemmehørende udenfor Færøerne, nemlig 50 Øre daglig.

Endvidere henstilles til Bestyrelsens Overvejelse, om ikke Udgifterne til Brændsel og Belysning, med de nu gængse Kul- og Petroleumspriser for Øje, maatte kunne reduceres en Del.

20. Andragende om Havnereglement for Klaksvig.

Fra Købmand J. C. Djuhuus af Klaksvig indkom et Andragende om Tilvejebringelse af et Havnereglement for Klaksvig. — Efter Forslag af Udvalget for forskellige Sager vedtoges:

- a. Sagen udsættes til næste Aar.
- b. Amtmanden anmodes om at indhente Forstanderskabets Erklæring om, hvorvidt det maatte anse det for ønskeligt eller nødvendigt at faa oprettet et Havnereglement for Klaksvig, og i bekræftende Fald tillige anmode det om til næste Lagtingssamling at fremkomme med Forslag i saa Henseende.

21. Ang. yderligere Bevilling til en Plantage ved Thorshavn.

I Anledning af et fra Forstkandidat Flensborg indkommet Andragende om yderligere Bevilling til Anlæg af en Plantage ved Thorshavn vedtoges:

Der ydes det danske Hedeselskab af Færø Amts økonomiske Fonds Midler et Beløb af 300 Kr. til Bestridelse af de Udgifter, der ere forbundne med Indkøbet af det paatænkte Areal vest for Plantagen og dets Indhegning m. m.

22. Ang. Oprettelse af en Bank paa Færøerne.

Fra Lagtingsmand O. J. Olsen fremkom Andragende om Nedsættelse af et staaende Udvalg til Undersøgelser angaaende Oprettelsen af en Bank paa Færøerne. — Efter Forslag af et i Sagen nedsat særlig Udvalg vedtoges: Sagen udsættes til næste Aar.

23. Ang. det Hansenske Legats Renter.

Af det Hansenske Legats Renter bevilgedes følgende Beløb:

- a. Til Mourits Rubbeksens af Thorshavn et Bidrag af 30 Kr. til Anskaffelse af Vogn og Seletøj.
- b. Til Stenarbejder Jacob Fr. Jacobsen af Glibro et Bidrag af 100 Kr. til Anskaffelse af en Kran.

De bevilgede Beløb udbetales, naar det for Amtmanden er godtgjort, at den paagældende Anskaffelse har fundet Sted.

I Anledning af Andragende fra J. P. Joensen af Sand om Bidrag til Anskaffelse af Plov og Harve og Andragende fra H. Martinus Hansen af Lejnum om Understøttelse til at anskaffe sig et Par Black face Faar eller Lam fra Skotland vedtoges at svare, at deres Andragender ikke kan bevilges.

* * *

Lagtinget sluttedes den 22de September, efter at have været samlet i 36 Dage, i hvilken Tid der var blevet afholdt 48 ordinære Møder.

Tillæg I.

I Anledning af en i forrige Aars Samling til Hans Majestæt Kongen indsendt Adresse var modtaget følgende Svarskrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 2den December 1903.

Efter at en gennem Hr. Amtmanden fremsendt Adresse til Hans Majestæt Kongen, hvori Færøernes Lagting har frembaaret sin Allerunderdanigste Lykønskning i Anledning af 40-Aarsdagen for Allerhøjstsammes Tronbestigelse, allerunderdanigst har været forelagt Hans Majestæt Kongen, er det allernaadigst

blevet paalagt mig at bringe Lagtinget Kongens Hilson og varme Tak og at udtale for det, at det har været Hans Majestæt særdeles kært ogsaa ved denne Lejlighed, ligesom paa Jubilæumsdagen for 15 Aar siden, at modtage en Henvendelse fra Lagtinget, der bringer et nyt Vidnesbyrd om den Loyalitet og Hengivenhed for Kongen, der besjæler Tinget og den Befolkning det repræsenterer.

Ved at meddele foranstaaende skal jeg herved have Dem anmodet om at ville bringe ovenstaaende allerhøjeste Svar til Lagtingets Kundskab.

Alberti.

Rentemann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Tillæg II.

I Henhold til Lov af 15de Maj 1903 foretog Lagtinget i Forening med Færøernes Sognepræster den 30te Juli Valg af et Medlem og en Suppleant til det i nævnte Lov ommeldte kirkelige Udvalg.

Til Medlem af Udvalget valgtes *Proust Petersen* med 20 St.; 1 St. faldt paa Kongsbonde J. M. Hentze, 2 Stemmesedler vare blanke.

Til Suppleant valgtes *Amtmand Barentsen* med 19 St.; 3 St. faldt paa Lagtingsmand J. H. Poulsen, 1 paa J. M. Hentze og 1 paa J. Patursson, 2 Stemmesedler vare blanke.

Tillæg III.

A. Love og Anordninger, udkomne fra Olaidag 1902 til Olaidag 1903.

1. Anordning af 23de Januar 1903, hvorved Lov af 17de Februar 1871 om Forbud mod visse Tændstikker m. m. sættes i Kraft paa Færøerne.
2. Konvention af 20de Februar 1903 mellem Danmark og England angaaende Fiskeriet i Havet omkring Færøerne og Island udenfor Søterritoriet.
3. Anordning af 27de s. M. angaaende Ordning af Fiskeripolitiet i Havet omkring Færøerne og Island udenfor dansk Søterritorium.
3. Lov af 2den Marts s. A. om Folketingsvalg paa Færøerne.
5. Do. af s. D. om Forandring i Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28de Februar 1872 § 6.

6. Lov af 13de Marts 1903 om Storkjovens Fredning.
7. Do. af s. D. om en forandret Affattelse af § 72 i Lov om Fattigvæsenet paa Færøerne af 10de April 1895.
8. Do. af 27de s. M., indeholdende nærmere Regler for Udskrivning af Skatten til Amtsrepartitionsfonden.
9. Do. af 15de Maj s. A. om Forlængelse af Epidemilov for Færøerne.

B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget.

1. Uddrag af Regnskabet for det Hansenske Legats Renter for Finansaaret 1902—03:

Indtægt.

Kr. Ø.

A. Beholdning den 1ste April 1902.

	Kr. Ø.
Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	431 40
Kontant Beholdning	200 00

631 40

B. Rente af det Hansenske Legat.

(Renten er tilfalden Færøerne for de 5 Aar fra 1ste April 1886 til 31te Marts 1891.)

C. Rente af det i Sparekassen indestaaende Beløb for Aaret fra 1ste April 1902 til 31te Marts 1903

11 17

Summa Indtægt... 642 57

Udgift.

Kr. Ø.

I. Bevilget i Regnskabsaaret 1901—02:

1. Til Jacob Ejsenborg Hentze af Skopen til Anskaffelse af Vogn .. 25 00
2. Til Hilda Winther Joensen af Sand til Anskaffelse af et Par Vognhjul .. 25 00
3. Til D. J. O. Olsen af Kvalbø i Anledning af Anskaffelse af en Vogn .. 25 00
4. Til D. Isaksen af Thorshavn til Indkøb af Træplanter .. 50 00
5. Til Just Jakobsen af Thorshavn til Anskaffelse af forskellige Landbrugsredskaber .. 35 00
6. Til Chr. Julius Thomsen og Hans Frederik Hansen, begge af Midvaag, til Anskaffelse af Vogn og Seletøj .. 35 00
7. Til Hejne Hejnesen og Rasmus Hejnesen, begge af Midvaag, til Anskaffelse af Vogn og Seletøj .. 35 00
8. Refusion til Amtsrepartitionsfonden .. 100 00

II. Bevilget i Regnskabsaaret 1902—03:

1. Til D. P. Michelsen af Midvaag til Anskaffelse af Plov og Seletøj, bevilget 20 Kr. (Uhævet den 31te Marts 1903.)
2. Til Boul Hansen af Aalekær ved Thorshavn til Anskaffelse af Plov og Seletøj .. 30 00
3. Til Sofus Johannesen af Kollefjord til Anskaffelse af Plov, Harve og Seletøj, bevilget 35 Kr. (Uhævet den 31te Marts 1903.)

III. Beholdning den 31te Marts 1903.

Indestaaende i Færø Amts Sparekasse mod 3 pCt. Rente .. 282 57

Summa Udgift... 642 57

2. Kapitelstakst for Færø Amt for Aaret fra Olaidag 1903 til Olaidag 1904:

	Kr. Ø.
Uld, uvasket	pr. Pd. » 32
Lammeskind, nordenfjords	pr. Stk. » 40
Do. søndenfjords	— » 32
Hoser, 1 Alens	pr. Par » 61
Do. $\frac{5}{4}$ do.	— » 68
Do. Puls-	— » 91
Trøjer, $1\frac{1}{2}$ Pd.s	pr. Stk. 1 19
Do. 2 —	— 1 60
Do. $2\frac{1}{2}$ —	— 2 8
Talg	pr. Pd. » 31
Smør	— » 82
Raafisk, stor	— » 5
Do. mindre	— » 4
Klipfisk, stor	— » 17
Do. mindre	— » 13
Do. 1 anger	— » 15
Tørfisk, stor	— » 21
Do. mindre	— » 12
Do. 1 anger	— » 19
Fjer	— » 63
Tran	pr. Pot » 17

Færø Amt og Provsti, den 20de Juli 1903.

C. Bærentsen.

Fr. Petersen.

[illegible]

Bilag.

the 1990s, the number of people in the UK who are employed in the public sector has increased by 1.5 million, from 2.5 million in 1980 to 4 million in 1995. The public sector has also become an important employer of women, with 50% of public sector employees being women in 1995.

There are a number of reasons why the public sector has become an important employer of women. First, the public sector has a high proportion of women in its workforce. This is due to a number of factors, including the fact that the public sector is a large employer of women in a number of key areas, such as health care, education, and social services. Second, the public sector has a high proportion of women in its workforce because it is a sector that is heavily dependent on women's labour. This is due to the fact that women are more likely than men to have children, and therefore more likely to be in the public sector. Third, the public sector has a high proportion of women in its workforce because it is a sector that is heavily dependent on women's labour.

There are a number of reasons why the public sector has become an important employer of women. First, the public sector has a high proportion of women in its workforce. This is due to a number of factors, including the fact that the public sector is a large employer of women in a number of key areas, such as health care, education, and social services. Second, the public sector has a high proportion of women in its workforce because it is a sector that is heavily dependent on women's labour. This is due to the fact that women are more likely than men to have children, and therefore more likely to be in the public sector. Third, the public sector has a high proportion of women in its workforce because it is a sector that is heavily dependent on women's labour.

There are a number of reasons why the public sector has become an important employer of women. First, the public sector has a high proportion of women in its workforce. This is due to a number of factors, including the fact that the public sector is a large employer of women in a number of key areas, such as health care, education, and social services. Second, the public sector has a high proportion of women in its workforce because it is a sector that is heavily dependent on women's labour. This is due to the fact that women are more likely than men to have children, and therefore more likely to be in the public sector. Third, the public sector has a high proportion of women in its workforce because it is a sector that is heavily dependent on women's labour.

There are a number of reasons why the public sector has become an important employer of women. First, the public sector has a high proportion of women in its workforce. This is due to a number of factors, including the fact that the public sector is a large employer of women in a number of key areas, such as health care, education, and social services. Second, the public sector has a high proportion of women in its workforce because it is a sector that is heavily dependent on women's labour. This is due to the fact that women are more likely than men to have children, and therefore more likely to be in the public sector. Third, the public sector has a high proportion of women in its workforce because it is a sector that is heavily dependent on women's labour.

There are a number of reasons why the public sector has become an important employer of women. First, the public sector has a high proportion of women in its workforce. This is due to a number of factors, including the fact that the public sector is a large employer of women in a number of key areas, such as health care, education, and social services. Second, the public sector has a high proportion of women in its workforce because it is a sector that is heavily dependent on women's labour. This is due to the fact that women are more likely than men to have children, and therefore more likely to be in the public sector. Third, the public sector has a high proportion of women in its workforce because it is a sector that is heavily dependent on women's labour.

There are a number of reasons why the public sector has become an important employer of women. First, the public sector has a high proportion of women in its workforce. This is due to a number of factors, including the fact that the public sector is a large employer of women in a number of key areas, such as health care, education, and social services. Second, the public sector has a high proportion of women in its workforce because it is a sector that is heavily dependent on women's labour. This is due to the fact that women are more likely than men to have children, and therefore more likely to be in the public sector. Third, the public sector has a high proportion of women in its workforce because it is a sector that is heavily dependent on women's labour.

Udkast

til

Reglement for Hvalfangst ved Færøerne.

§ 1.

Hvalstationer maa for Fremtiden ikke anlægges uden efter særlig Tilladelse fra de kommunale Bestyrelser og Sundhedskommissioner i de Sogne, der indenfor $\frac{1}{2}$ Mil grænse til det Vand, ved hvilket Stationen agtes anlagt. Endvidere udkræves Samtykke fra Lagtinget, eller naar dette ikke er samlet, af Amtmanden til Anlæggelse af Hvalstationer i følgende Havne: Thorshavn, Kongshavn med Skaalefjord, Vaag paa Rordø, Fuglesfjord, Vestmanhavn, Midvaag og Sandevaag paa Vaagø, Trangisvaag og Vaag paa Sudersø. — Endelig maa Hvalstation ikke anlægges uden med Forpligtelse for indehaveren til at afhænde frisk Hvalkød, naar saadant have, til Befolkningen for en rimelig Pris, som i fornødent Fald kan fastsættes af Lagtinget, eller paa dettes Vegne af Amtmanden.

§ 2.

Ved hver Hvalstation skal, hvor de stedlige Forhold efter vedkommende Forstanderskabs Skøn gør det nødvendigt, være anbragt en Lænsen eller anden Indhegning i Vandet, indenfor hvilken Indvolde og løse Kødstykker anbringes, indtil de enten benyttes eller bortføres. Lænsen eller Indhegningen tømmes som Regel mindst en Gang om Maaneden, saaledes at Indholdet af Strømmen føres ud paa Havet.

§ 3.

Lagtinget, eller Amtmanden paa dettes Vegne, kan efter Indstilling fra vedkommende Forstanderskab paabyde, at Affaldet fra Kogningen ikke maa kastes i Søen ved Stationen, men skal enten føres ud paa Havet ligesom andet Hvalaffald eller, saafremt den stedlige Sundhedskommission tillader det, nedgraves eller spredes paa saadanne Steder i Hauge eller Indmark, som Sundhedskommissionen maatte tillade.

§ 4.

Hvalskeletter med det derpaa værende Kød skulle, forsvarlig fortøjede, kunne henligge i Vandet ved Stationen indtil Kødet er saa opløst, at det med Lethed kan fjernes fra Skelettet.

§ 5.

Andetsteds end ved Stationerne maa Hvaler ikke fortøjes i Søen eller Fortøjninger anbringes saaledes, at de efter vedkommende kommunale Styrelses Skøn ere til Hindrer for Skibsfarten, Sejlads med levende Fisk, Notekast, Sildefangst, Grindefangst og lignende.

§ 6.

Hvalaffald, der driver op paa Stranden indenfor en Afstand af $1\frac{1}{2}$ Mil fra Hvalstationen, kan vedkommende Forstanderskab 2 Gange om Maaneden lade fjærne paa vedkommende Stations eller Stationers Bekostning, dog først efter med 48 Timers Varsel at have tilsagt Stationens Forstander — Formand eller Bestyrer — at gøre det. Har denne til Forstanderskabet opgivet en Stedfortræder, sker Tilsigelsen til ham. En Stedfortræder er Forstanderen pligtig til at have i sin Fraværelse. Saafremt der opstaar Tvist om Størrelsen af saadan Bekostning eller om sammes Fordeling mellem de paagældende Hvalstationer, forelægges Sagen for Landfogden, som efter at have indhentet Erklæring fra Parterne gør Indstilling til Amtmanden, af hvem Sagen afgøres med bindende Virkning for alle Parter.

§ 7.

Det kan af Landfogden med vedkommende Ejeres Samtykke paalægges enhver Hvalstation at have sin Grund indhegnet med søjlehøjt Gærde, som er i Stand til at holde Faar, Hornkvæg og Heste ude.

§ 8.

Bestemmelserne i nærværende Reglement gøre ingen Indskrænkning i den Sundhedsautoriteterne efter den gældende Lovgivning tillagte Myndighed.

§ 9.

Fra Bestemmelserne i nærværende Reglement kan der dispenseres af Amtmanden efter indhentet Erklæring fra vedkommende kommunale Myndighed.

§ 10.

Overtrædelse af dette Reglement straffes med Bøder indtil 400 Kr., som tilfalde Amtsfattiggassen.

§ 11.

Sager i Anledning af Overtrædelse af dette Reglement behandles som offentlige Politisager.

Udkast

til

Tillæg til og Forandring i Lov Nr. 44 af 30te Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne.

Kapitel I. Om Indførselsafgift af Spirituosa.

§ 1.

I Stedet for § 1 i Lov Nr. 44 af 30te Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne træde følgende Bestemmelser:

Af al Slags Vin, Brændevin, Spiritus eller spirituøse Drikkevarer samt af al Slags undergæret Øl, som indføres til Færøerne, erlægges til Statskassen følgende Afgift: 1. Af Vin paa Fad eller Beholdere, der rumme over 1 Pot, for hver Pot 25 Øre; paa Flasker og andre mindre Beholdere, for hver $\frac{3}{4}$ Pot 25 Øre; 2. Af Brændevin, Spiritus og spirituøse Drikkevarer af enhver Slags, for hver Pot: af 8° Styrke og derunder 20 Øre, over 8° indtil 12° Styrke 30 Øre, og over 12° Styrke 40 Øre; 3. Af al Slags undergæret Øl for hver Pot 7 Øre.

Kapitel II. Om Ophævelse af Tiender m. m.

§ 2.

Samtlige endnu tilbageværende Tiender ophæves. I Erstatning for disse udredes aarlig af Statskassen: Til Sognepræsterne paa Øerne 4800 Kroner, der deles saaledes: Sognepræsten paa Norderøerne 708 Kr., Sognepræsten paa Østerø 1065 Kr., Sognepræsten paa Sydstrømø 437 Kr., Sognepræsten paa Nordstrømø 630 Kr., Sognepræsten paa Vaagø 753 Kr., Sognepræsten paa Sandø 437 Kr., Sognepræsten paa Suderø 770 Kr. Til Øernes Kirker 4800 Kroner, der

tilflyde Præstegældene saaledes: Norderøernes Præstegæld 708 Kr., Østerø Præstegæld 1065 Kr., Sydstrømø Præstegæld 137 Kr., Nordstrømø Præstegæld 630 Kr., Vaagø Præstegæld 753 Kr., Sandø Præstegæld 437 Kr., Suderø Præstegæld 770 Kr. Erstatningssummerne udredes af samme Kasse og paa samme Maade som i § 16, sidste Stykke, i Lov Nr. 44 af 30te Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne bestemt.

§ 3.

Til følgende Sysselmand, der hidtil helt eller delvis have været lønnede med Andel i de Statskassen tilkommende Tredjedele af de i § 3 nævnte Tiender, udredes i Erstatning herfor af Statskassen: Til Sysselmanden i Norderøernes Syssel 258 Kr., til Sysselmanden i Østerø Syssel 351 Kr., til Sysselmanden i Strømø Syssel 392 Kr., til Sysselmanden i Vaagø Syssel 426 Kr., til Sysselmanden i Sandø Syssel 265 Kr., til Sysselmanden i Suderø Syssel 468 Kr., ialt 2160 Kr.

§ 4.

Præsttal ophæves. I Erstatning for samme udredes af Statskassen 3000 Kr., som af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet fordeles mellem Sognepræsterne.

§ 5.

Lagmandstolden og det ifølge Regulativ af 18de April 1832 § 2 til Fonden for forulykkedes efterladte befaleds Bidrag ophæves. I Erstatning for sidstnævnte Ydelse udredes aarlig af Statskassen 216 Kr., der af Jordebogskassen udbetales Fondens Kasserer ved hvert Kalenderaars Udgang.

§ 6.

Hvad den i § 1 ommeldte Afgift indbringer mere end 34,130 Kr. aarlig, tilfalder Færøerne og henlægges til et særligt Fond under Lagtingets Bestyrelse til Anvendelse i almennyttige Øjemed.

§ 7.

Denne Lov træder i Kraft

Udkast

til

Forslag til Lov om Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme paa Færøerne.

Enslydende med Lov 30te Marts 1895 med følgende Ændringer:

Til § 1.

Første Stykke, andet Punktum, affattes saaledes: »Epidemilæger ere vedkommende Distriktslæger, hver for sit Distrikt; dog kan Oversundhedskommissionen med Justitsministeriets Samtykke i Distriktslægens Sted antage en anden Læge til Epidemilæge for en nærmere bestemt Del af Distriktet.« I tredje Punktum ændres Ordet »disse« til »Epidemilægerne«.

Til § 2.

I første Stykke ændres »eksantematisk Tyfus« til »Plettyfus (eksantematisk Tyfus)«.

I sidste Stykke ændres Ordene »Difteritis, Skarlagensfeber, Tyfus eller gastrisk Feber« til »Difteritis, Strubehoste (Krup), Skarlagensfeber, tyfoid eller gastrisk Feber eller smitsom Hjerne-Rygmarvsbetændelse«.

Som nyt (sidste) Punktum tilføjes: »Den vederlagsfri Behandling omfatter ogsaa den Tid, i hvilken den paagældende behandles i Sygehuset under fejlagtig Forudsætning om at lide af en af de fornævnte Sygdomme.«

Til § 3.

Efter »Sygdomstilfælde« tilføjes: »eller et Tilfælde af tyfoid eller gastrisk Feber eller af smitsom Hjerne-Rygmarvsbetændelse«.

»Ordene »(i Thorshavn Landfogden, ellers vedkommende Sysselmand)« ændres til »(Landfogden eller vedkommende Syssemand)«.

Til § 4.

Ordene »Difteritis, Skarlagensfeber eller tyfoid feber» ændres til: »Difteritis, Strubehoste (Krup), Skarlagensfeber, tyfoid eller gastrisk feber eller smitsom Hjerne-Rygmarvsbetændelse».

Som *ny Paragraf efter § 4* indsættes:

»Justitsministeriet kan ved Regulativ give Regler om Maaden, hvorpaa Desinfektion skal foretages, samt om Behandlingen, Ligsynet og Jordfæstelsen af Lig af Personer, der ere døde af smitsom Sygdom.»

Til § 5.

»forekommet» ændres til »forekommende».

Til § 6.

»i tvivlsomme» ændres til »af tvivlsomme».

Til § 8.

Ordet »Distriktslæge» i næstsidste Stykke ændres til: »Epidemilæge».

I Stedet for sidste Stykke (»Omkostningerne . . . offentlige») indsættes følgende:

»Naar Personer ere døde af Lungesvindst (Lungetuberkulose), skal vedkommende Epidemilæge være beføjet til at paabyde Desinfektion af Lokaler, der af saadanne Personer ere benyttede til varigt Opholdssted, saavel som af de af dem benyttede Gangklæder og Sengklæder. Er en Person, der er død af Lungesvindst, ikke blevet behandlet af vedkommende Epidemilæge, skal den Læge, der paa Dødsfaldets Tid har haft den paagældende under Behandling, eller, hvis Lægebehandling ikke har fundet Sted, den Læge, som foretager Ligsynet, snarest muligt anmelde Dødsfaldet for Epidemilægen. Foretages Ligsynet af Ligsynsmænd, og Dødsarsagen af dem skønnes eller formodes at være Lungesvindst, paahviler den samme Anmeldelsespligt dem.

Omkostningerne ved alle fornævnte Desinfektioner, derunder de Udgifter, der flyde af Desinfektionsgenstandenes Befordring til og fra Desinfektionsstedet, betales af det offentlige.»

Til § 10.

2det Punktum (»Attesten udfærdiges uden Betaling») ændres til at lyde saaledes: »Til Attestens Udfærdigelse kan Epidemilægens Bistand kræves; den meddeles af Epidemilægen uden Betaling». Ordene »Difteritis, Krup, Mæslinger eller Skarlagensfeber» ændres til: »tyfoid eller gastrisk feber, smitsom Hjerne-Rygmarvsbetændelse, Difteritis, Strubehoste (Krup), Mæslinger eller Skarlagensfeber».

Til § 12.

Ordene: »Under den offentlige Behandling Epidemilægen« ændres til: »For de Epidemilægen i Medfør af denne Lov paahvilende Forretninger tilkommer der ham«.

Efter »1872« tilføjes der: »; de Besøg i Hjemmene, som Udfærdigelsen af de i § 10 omhandlede Attester paakræver, betragtes som Sygebesøg.«

Til § 13.

I første Stykke, næstsidste Linie, indskydes efter Ordet »Udgiften«: », derunder ikke medregnet Befordringsudgift og Rejsegodtgørelse,«.

I Stedet for 2det Stykke 1ste Punktum (»Størrelsen Mænd«) sættes som nyt 1ste--3dje Punktum: »Om Størrelsen af den Erstatning, der tilkommer nogen i Medfør af denne Lovs §§ 8 og 9, har Epidemilægen efter Forhandling med den skadelidte at gøre Indberetning til Oversundhedskommissionen, der derpaa resolverer i Sagen. Intet Spørgsmaal vedrørende Krav paa saadan Erstatning kan bringes for Domstolene. Dog kan den, der er misfornøjet med en ham tillagt Erstatning, forlange dens Størrelse fastsat ved Taksation af 2 uvillige af Retten udmeldte Mænd.«

Til § 14.

Efter »m. m.« tilføjes: »af 8de Januar 1872«.

Ordene »2 Kr.« ændres til »2 Kr. 50 Øre«.

Efter »Statskassen« indsættes: », saa længe offentlig Behandling ikke er indtraadt,«.

Til § 16.

§'en affattes saaledes:

»Denne Lov træder i Kraft den 1ste April 1904 og forelægges Rigsdagen til Revision inden 1ste Januar 1911.«

the 1990s, the number of people in the world who are undernourished has increased from 600 million to 800 million (FAO 1996).

There are a number of reasons why the world's population is becoming more undernourished. First, the world's population is growing rapidly, and the number of mouths to feed is increasing. Second, the world's food production is not keeping pace with the growing demand. Third, the world's food distribution is becoming more unequal, with the rich countries consuming more food than the poor countries. Fourth, the world's food production is becoming more dependent on fossil fuels, which are becoming increasingly scarce and expensive. Fifth, the world's food production is becoming more vulnerable to climate change, which is causing more frequent and severe droughts and floods. Sixth, the world's food production is becoming more dependent on a few large agribusinesses, which are often more concerned with profit than with food security.

There are a number of ways in which the world's food production and distribution can be improved. First, the world's food production can be increased by using more efficient agricultural practices. Second, the world's food production can be made more sustainable by using less fossil fuel and more renewable energy. Third, the world's food production can be made more resilient to climate change by using drought-resistant crops and other climate-smart agricultural practices. Fourth, the world's food distribution can be made more equitable by supporting small-scale farmers and local food systems.

There are a number of ways in which the world's food production and distribution can be improved. First, the world's food production can be increased by using more efficient agricultural practices. Second, the world's food production can be made more sustainable by using less fossil fuel and more renewable energy. Third, the world's food production can be made more resilient to climate change by using drought-resistant crops and other climate-smart agricultural practices. Fourth, the world's food distribution can be made more equitable by supporting small-scale farmers and local food systems.

There are a number of ways in which the world's food production and distribution can be improved. First, the world's food production can be increased by using more efficient agricultural practices. Second, the world's food production can be made more sustainable by using less fossil fuel and more renewable energy. Third, the world's food production can be made more resilient to climate change by using drought-resistant crops and other climate-smart agricultural practices. Fourth, the world's food distribution can be made more equitable by supporting small-scale farmers and local food systems.

There are a number of ways in which the world's food production and distribution can be improved. First, the world's food production can be increased by using more efficient agricultural practices. Second, the world's food production can be made more sustainable by using less fossil fuel and more renewable energy. Third, the world's food production can be made more resilient to climate change by using drought-resistant crops and other climate-smart agricultural practices. Fourth, the world's food distribution can be made more equitable by supporting small-scale farmers and local food systems.

There are a number of ways in which the world's food production and distribution can be improved. First, the world's food production can be increased by using more efficient agricultural practices. Second, the world's food production can be made more sustainable by using less fossil fuel and more renewable energy. Third, the world's food production can be made more resilient to climate change by using drought-resistant crops and other climate-smart agricultural practices. Fourth, the world's food distribution can be made more equitable by supporting small-scale farmers and local food systems.

There are a number of ways in which the world's food production and distribution can be improved. First, the world's food production can be increased by using more efficient agricultural practices. Second, the world's food production can be made more sustainable by using less fossil fuel and more renewable energy. Third, the world's food production can be made more resilient to climate change by using drought-resistant crops and other climate-smart agricultural practices. Fourth, the world's food distribution can be made more equitable by supporting small-scale farmers and local food systems.

There are a number of ways in which the world's food production and distribution can be improved. First, the world's food production can be increased by using more efficient agricultural practices. Second, the world's food production can be made more sustainable by using less fossil fuel and more renewable energy. Third, the world's food production can be made more resilient to climate change by using drought-resistant crops and other climate-smart agricultural practices. Fourth, the world's food distribution can be made more equitable by supporting small-scale farmers and local food systems.

Repartition.

Kommunernes Navne.	Efter Marketal. (¹ / ₂)			Efter Folkemængde. (¹ / ₂)			I Henhold til Lagtingets Vedtagelse (¹ / ₃)		Til- sammen for Sognet.		For Kommunen i det hele.	
	Skattemark.	Kr.	Ø.	Folketal.	Kr.	Ø.			Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
I. Norderøernes Præstegælds Kommune.												
Vaag Sogn.	166.58	58	67	647	63	72	80	..	202	39		
Husum —	64.03	22	87	127	12	51	15	..	50	38		
Myglødal —	69.03	24	31	115	11	33	15	..	50	64		
Kunø —	94.14	33	16	176	17	31	20	..	70	50		
Viderø —	150.37	52	96	410	40	38	40	..	33	34		
Svinø —	54.51	19	20	165	16	25	14	..	149	45		
Fuglø —	67.24	23	68	146	14	38	14	..	52	6		
											608	76
II. De forenede Sogne i Østerø Præstegæld.												
Fuglefjord Sogn	152.03	53	54	681	67	7	35	..	155	61		
Andefjord —	129.68	45	67	342	33	68	16	..	95	35		
Funding —	125.26	44	12	336	33	9	22	..	99	21		
											350	17
III. Næs og Gøte Sognes Kommune.												
Næs Sogn	200.17	70	50	672	66	18	35	..	171	68		
Gøte —	128.75	45	34	380	37	42	18	..	100	76		
											272	44
IV. Sjøv Sogns Kommune.												
	180.62	63	01	496	48	85	25	..	...	...	137	46
V. Ejde Sogns Kommune.												
	154.44	54	39	576	56	72	20	..	...	...	131	12
VI. De forenede Sogne i Nordstrøm Præstegæld.												
Kvivig Sogn	125.08	44	37	431	42	44	28	..	114	81		
Kollefjord —	120.54	42	45	287	28	26	22	..	92	71		
Kvalvig —	128.66	45	31	262	25	80	20	..	91	11		
Haldersvig —	79.70	28	7	337	33	19	20	..	81	26		
Saksen —	49.60	17	47	43	4	24	12	..	33	71		
											413	60
VII. Vestmanhavn Sogns Kommune.												
	121.32	42	73	489	48	16	42	..	...	...	132	80
Overføres	2363.55	832	42	7118	701	1	513	..			2046	43

Kommunernes Navne.	Efter Marketal. (1/3)			Efter Folkemængde. (1/3)			I Henhold til Lagtingets Vedtagelse (1/3)	Til- sammen for Sognet.		For Kommunen i det hele.	
	Skattemark.	Kr.	Ø.	Folketal.	Kr.	Ø.		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført . . .	2363,55	832	42	7118	701	1	513	..	..	2046	43
VIII. De forenede Sogne i Sydstrømø Præstegæld.											
Kirkebo Sogn . . .	163,49	57	58	236	23	24	24	..	104	82	
Kalbak — . . .	94,58	33	31	93	9	16	18	..	60	47	
Thorsh. s udenbys — . . .	99,68	35	10	184	18	12	15	..	68	22	
										233	51
IX. Nolsø Sogns Kommune. . .	67,56	23	79	240	23	63	25	..	..	72	42
X. Vaagø Præste- gælds Kommune.											
Midvaag Sogn . . .	123,95	43	66	412	40	58	32	..	116	24	
Sandevaag — . . .	111,38	39	23	349	34	37	28	..	101	60	
Sørvaag — . . .	80,63	28	40	426	41	96	28	..	98	36	
Bø — . . .	64,22	22	62	98	9	66	12	..	44	28	
Myggenæs — . . .	66,65	23	47	143	14	8	16	..	53	55	
										414	3
XI. Sandø Præste- gælds Kommune.											
Sand Sogn. . . .	166,43	58	62	661	65	11	35	..	158	73	
Skaalevig — . . .	69,74	24	56	181	17	82	16	..	58	38	
Husevig — . . .	87,24	30	73	238	23	44	18	..	72	17	
Skus — . . .	44,41	15	64	116	11	43	10	..	37	7	
										326	35
XII. De forenede Sogne i Suderø Præstegæld.											
Famien Sogn . . .	40,78	14	36	130	12	80	16	..	43	16	
Porkere — . . .	124,67	43	91	472	46	49	25	..	115	40	
Vaag — . . .	86,44	30	44	507	49	91	42	..	122	38	
Sumbø — . . .	96,00	34	13	427	42	6	20	..	96	19	
										377	13
XIII. Kvalbø Sogns Kommune . .	138,79	48	98	610	60	8	42	..	..	151	6
XIV. Frodebø Sogns Kommune . .	112,60	39	66	933	91	90	165	..	..	206	56
XV. Thorshavns Kommune. . .	55,05	19	39	1656	163	12	400	..	..	582	51
Summa . . .	4258,74	1500	..	15230	1500	..	1500	..	..	1500	..

Indhold.

	Lagtingets Medlemmer.	Side
I.	Lov om Menighedsraad	1
II.	Lov om Brugen af Kirkerne	8
III.	Andragende om Tilskud til en Skolebygning	11
IV.	Lægesagen	14
V.	Forslag til Epidemilov	25
VI.	Forslag til Forandring i Sønæringsloven.	28
VII.	Ang. Koncession paa en Telefonlinie	32
VIII.	-- Tilskud til Do.	36
IX.	Forslag til Forandringer i Grindereglementet.	40
X.	Andragende om Tilskud til Anskaffelse af en Motorbaad	46
XI.	Ang. Postdampskibenes Fartplaner.	47
XII.	-- Tilsyn med Dampfartøjer	58
XIII.	-- »Lægetaksten«	60
XIV.	-- Afløsning af Tiendo	60
XV.	-- Lærerskolen	68
XVI.	-- Reglement for Hvalfangst.	77
XVII.	Udkast til Lov ang. den kommunale Beskatning	81
XVIII.	Andr. fra Dr. phil. Jakobsen	84
XIX.	Ang. de af Amtmanden ene. afgjorte Sager	87
XX.	-- Udskillelse af Myggenæs Sogn.	88
XXI.	-- Forandring i Skydsreglerne	90
XXII.	-- Forandringer i Sportelreglementet	92
XXIII.	Andr. om Statslaan til et Uldspinderi.	95
XXIV.	Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender	97
XXV.	Andre Vedtagelser:	
1.	Ang. Approbation af en Fiskerivedtægt.	110
2.	-- Landbrugsforsøg	111
3.	-- Udgivelse af en færøsk Sproglære	111
4.	-- Anlæg af Køreveje	111
5.	-- Erstatning for udførte Forbedringer ved en Anneksgaard	112
6.	-- Udgivelsen af en trykt Lagtingsberetning.	112
7.	-- Decision af Regnskaber	112
8.	-- Forandring i Tingets Forretningsorden	112
9.	-- Opførelse af en Lagtingsbygning	114
10.	-- Bevilling til Afholdelse af Foredrag.	114
11.	-- Tilskud til Anlæg af en Plantage.	115
12.	-- Understøttelse i Anledning af en landøkonomisk Rejs	115
13.	-- Understøttelse til Udervisning i Vævning.	115